

РОБЕРТ ВАН ХЮЛИК ПОЕТИ И УБИЙЦИ

Част 11 от „Китайски загадки“

Превод от английски: Мария Груева, 1996

chitanka.info

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Да припомним, че в Китай фамилното име (отпечатано тук с главни букви) винаги предшества собственото.

ДИ Жендзие

съдия на окръг Пуян, който в този роман гостува на един от своите колеги в съседния окръг Цинхуа

ЛУО Куанчуи

магистрат на окръг Цинхуа и поет любител

КАО Фан

съветник в съдилището на Цинхуа

ЦАО Факуън

доктор по литература, бивш председател на Императорската академия

ЧАН Ланпо

придворен поет

ЮЛАН

прочута поетеса

Брат ЛУ

дзенски монах

МЪН Сючай

търговец на чай

СУН Айуен

кандидат за литературните изпити

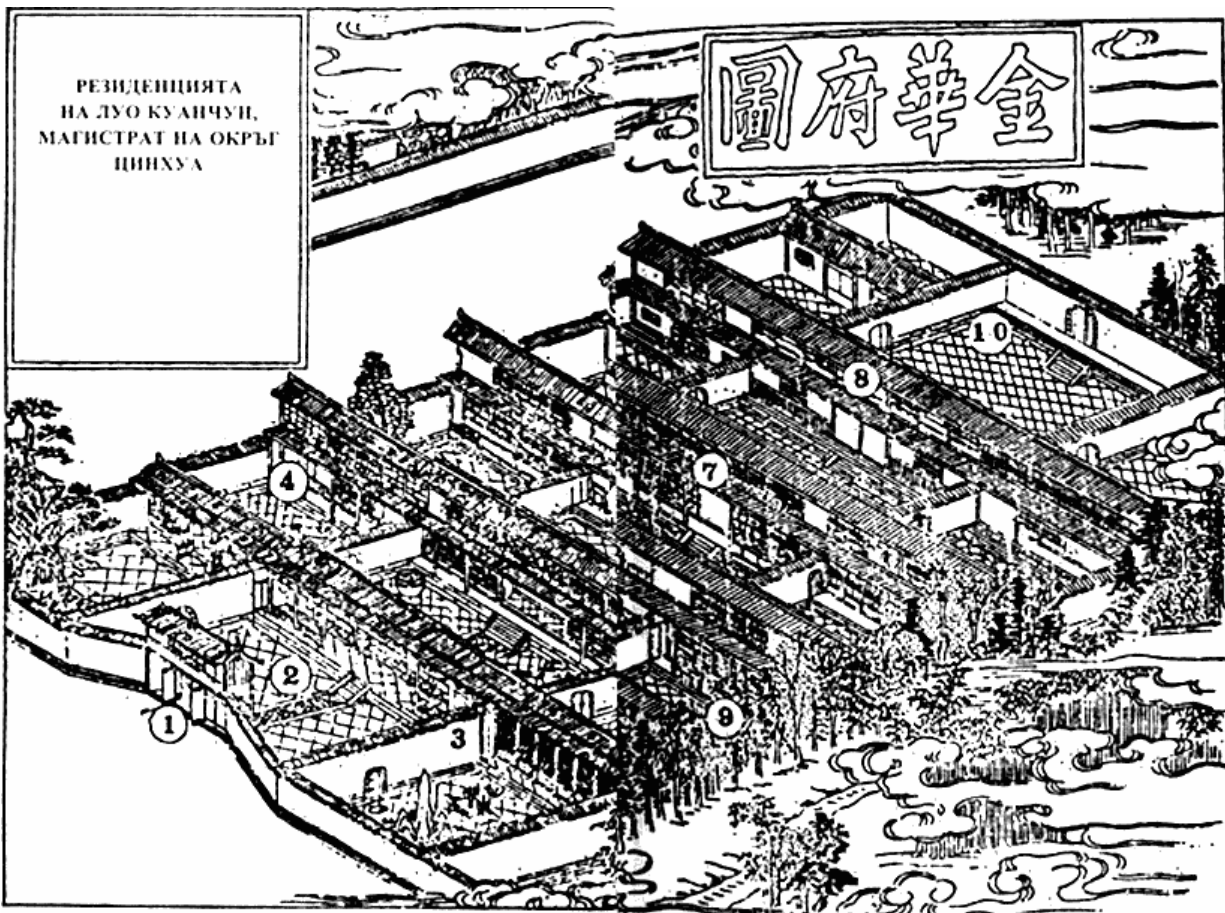
МАЛЪК ФЕНИКС

танцьорка

ШАФРАН

пазителка на светилището на Черната лисица

РЕЗИДЕНЦИЯТА НА ЛУО КУАНЧУН, МАГИСТРАТ НА ОКРЪГ ЦИНХУА

1. Главен вход
2. Преден двор
3. Крило на съдията Ди
4. Покои и библиотека на академика
5. Покои на дворцовия поет
6. Главен двор и тържествена зала
7. Четвърти двор
8. Женско отделение
9. Олтар на лисицата и стая на брат Лу
10. Заден двор и кухни

ГЛАВА I

ЕДИН МОНАХ ГРУБО ОТХВЪРЛЯ ЛЮБЕЗНА ПОКАНА; ПРИСЪСТВИЕТО НА СЪДИЯТА ДИ ГО КАРА ДА ПРОМЕНИ РЕШЕНИЕТО СИ.

Седнал с кръстосани крака на широката пейка, дебелият монах наблюдаваше невъзмутимо посетителя. След известно мълчание каза с дрезгав глас:

— Отговорът ми е не. Трябва да отпътувам от града днес следобед.

Дебелите космати пръсти на ръката му стискаха книгата, поставена на коленете. Събеседникът му, висок мъж в синя роба и жакет от червена коприна, мълчеше. Беше изморен, наложило му се бе да измине пеш цялата Храмова улица, а домакинът дори не го покани да седне, което беше крайно нелюбезно. Всъщност така даже става по-добре, помисли си той, защото иначе този отвратителен монах, този грубиян ще развали изтънчената компания... Мъжът с погнуса се вгледа в огромната стригана глава на монаха, в опушеното лице с провиснали бузи, в месестия нос и бърнестата му уста. Невероятно големите и изпъкнали очи на този човек натрапчиво извикваха в съзнанието му образа на огромна крастава жаба. Миризмата на застояло, която се излъчваше от дрехата му, се смесваше с благовонията, долитащи от съседното помещение. За миг гостът нададе ухо за монотонния припев на молитвите в отсрещното крило на храм „Проникновено озарение“ и като потисна въздишката си, каза:

— Магистратът Луо ще бъде много разочарован. Господарят ми дава вечеря в резиденцията си, а за утре вечер е подготвил банкет по случай Есенния празник на Смарагдовата скала.

Монахът изсумтя.

— Магистратът Луо би трябвало да бъде по-разумен! Банкети му се приискали! И защо е изпратил съветника си, вместо сам да дойде да ме покани?

— Префектът е в града и привика моя господар в резиденцията на губернатора, в западната част на града, за съвещание на магистратите от четиринайсетте окръга, подчинени на префектурата. После префектът дава обяд — съветникът се прокашля и добави извинително: — Приемът у господаря ми ще бъде скромнен и в тесен кръг. По-скоро става въпрос за поетическа сбирка и тъй като...

— Кои други са поканени? — рязко запитва монахът.

— Първо, академик Цао, после Чан Ланпо, дворцовият поет. Дватама пристигнаха тази сутрин в дома на магистрата и...

— Знам ги отдавна, знам и писанията им. Спокойно мога да мина и без тяхната компания. А пък стиховете на бездарния Луо... — и като хвърли мрачен поглед към госта си, внезапно попита:

— И кой още?

— Ще присъства и съдията Ди, магистрат на Пуян. Пристигна вчера...

— Ди от Пуян? — подскочи като ужилен монахът. — Но защо, по дяволите?... Нима ще седнете да ме убеждавате, че изгаря от желание да присъства на такъв поетически двубой? — попита той развеселен. — За него винаги се е говорело, че е прекалено прозаичен. Мрачна компания...

Съветникът бавно поглади брадата си и отвърна докачено:

— Съдията Ди, приятел и колега на моя господар, е смятан за член на семейството, поради което ще участва във всички тържества, както му е редът.

— Добре се измъквате, като мокра връв! — озъби се монахът.

Той се замисли, изду бузи и още повече заприлича на жаба. После бърните му се разкривиха в усмивка, която откри жълти проядени зъби:

— Съдията Ди, а?... — и вторачи в посетителя огромните си изпъкнали очи, като в същото време разсеяно потъркваше небръснатите си страни. — Всъщност преживяването може да излезе и интересно. Чудя се какво ли би рекъл този Ди за лисиците? Разправят, че бил дяволски умен... — и след известна пауза изръмжа: — Припомнете ми, съветнико, как казахте, че ви е името: Пао, Хао?

— Казвам се Као. Као Фан, на вашите услуги.

Монахът се взираше в някаква точка зад съветника.

Гостът също се озърна натам, но не видя нищо.

— Чудесно, господин Као — изведнъж заяви монахът. — Промених решението си. Можете да съобщите на господаря си, че приемам поканата му — и като хвърли подозрителен поглед към невъзмутимия съветник, студено попита: — Всъщност как разбра господарят ви, че се намирам в този храм?

— Говореше се, че сте пристигнали в града преди два дни. Тази сутрин магистратът Луо ми нареди да се осведомя къде сте отседнали. Разпитвах из цялата Храмова улица и накрая ми посочиха...

— Ясно. Всъщност наистина имах намерение да пристигна преди два дни, но съм тук едва от днес сутринта. Забавих се по пътя... Но това не ви засяга. Ще бъда на обяда в резиденцията на магистрата Луо днес. Погрижете се да ми сервират безмесна храна и да ме настанят в някоя тиха стаичка. И преди всичко чиста! А сега бихте ли ме извинили, господин Као, имам да върша твърде много неща. Един брат гробар може и да се е оттеглил, но продължава да има неотложни задължения. Между другото и да погребва мъртъвци... Тези от миналото и тези от настоящето! — гръмкият смях, който разтърси едрото туловище, затихна така внезапно, както беше избухнал. — Приятен ден! — с прегракнал глас рече монахът.

Съветникът Као се поклони почтително, скрил ръце в дългите си ръкави, и се оттегли. Тлъстият брат гробар отвори книгата, положена в скута му. Беше древен гадателски текст. Като следеше с дебелия си показалец йероглифите, той прочете на глас заглавието на поредната глава:

— Черната лисица излиза от дупката си. Пазете се!

После затвори книгата и втренчи във вратата погледа си на безчувствена жаба.

ГЛАВА II

ДВАМА МАГИСТРАТИ ПРЕДПРИЕМАТ РАЗХОДКА С НОСИЛКА ЗА ХРАНОСМИЛАНЕ; ЕДНО УБИЙСТВО ГИ ЛИШАВА ОТ СЛЕДОБЕДЕН СЪН

— Задушената патица беше изключителна! — заяви магистратът Луо, като скръсти ръце на корема си. — Но пък свинските крачета накиселяваха, поне за моя вкус.

Съдията Ди се облегна на пухкавата възглавница в удобната носилка на своя колега, която ги връщаше от резиденцията на губернатора към сградата на съдилището.

— Да, за крачетата сте прав, Луо — отвърна той, като поглаждаше дългата си черна брада, — но всичко останало беше превъзходно. Наистина разкошно угощение. А и префектът ми се стори доста разсъдлив човек, готов да даде път на различни идеи. Много интересен беше заключителният доклад...

Магистратът дискретно потисна едно оригване, поднасяйки пухкавата си длан пред устата. После засука нагоре тъничките си мустаци, които красяха кръглото му лице.

— Много поучителен, наистина, но и много досаден. О, небеса, каква задуха!

Магистратът отмахна от запотеното си чело черната велурена шапка с колосани краища. Двамата мъже бяха облечени в церемониалните си роби от зелен бродат, както се полагаше за пред префекта, техния пряк началник. След свежата есенна сутрин сега слънцето прежурияше немилостиво.

— Така значи... — продължи Луо, прозявайки се широко. — След като привършихме с официалното обсъждане, вече можем да се отдадем на по-приятни занимания. Изработил съм богата програма за

следващите два дни, през които ще имам радостта да бъдете мой гост, старши братко. Твърде приятна програма, смея да се похваля!

— За нищо на света не бих желал да злоупотребявам с вашето гостоприемство, Луо. Моля ви, не предприемайте нищо специално за мен. Ако имам възможност малко да почета в прекрасната ви библиотека...

— Обещавам ви, скъпи приятелю, че няма да ви остане никакво време за подобни занимания!

Луо дръпна завесата. Бяха стигнали до главната улица. Магистратът посочи с пръст витрините на магазините, весело украсени с цели гроздове разноцветни фенери.

— Утре е Есенният празник. Ще започнем честването му още днес с великолепна вечеря в тесен, но отбран кръг!

Съдията вежливо се усмихна, но когато колегата му спомена за Есенния празник, сърцето му се сви. От всички годишни празници това бе най-семеиният. Организираще се от жените в къщата, а и децата с огромна радост вземаха участие в подготовката. Много му се искаше да си е сега в Пуян, сред семейството и близките си, но префектът му бе наредил да остане на разположение още два дни в Цинхуа, преди сам да се завърне в столицата следващата седмица. Съдията Ди въздъхна. Освен празника в Пуян го зовеше и един доста заплетен случай с контрабанда, който не му даваше мира и тук. Това бе и причината да пристигне сам в Цинхуа, оставяйки сержант Хун и тримата си верни помощници със задачата да съберат всички необходими доказателства за обвинителната реч.

— Моля? Извинете, какво казахте?

— Академик Цао, скъпи мой. Той се съгласи да удостои с присъствието си скромния ми дом.

— Да не би да говорите за бившия председател на академията? Този, който наскоро редактира най-важните императорски укази?

Лицето на Луо засия в щастлива усмивка.

— Той самият! Един от най-великите литератори на нашето време, ненадминат както в поезията, така и в прозата. И дворцовият поет Чан Ланпо ще присъства.

— Велики небеса, още едно прославлено име! О, Луо, престанете да се представяте за любител! Дори самото присъствие на такива велики поети е доказателство за вашето...

Магистратът, седнал с издут корем, вдигна ръка:

— Не, Ди, всичко стана по случайност. Академикът се връща в столицата и се отби в нашия град. А Чан е роден тук и тук е отрасъл, така че просто е дошъл да се поклони пред олтара на предците си. Както знаете, зданието, в което се помещават съдилището и официалната ми резиденция, е старият летен дворец на принца, на онзи прочут Девети принц, който искал да завоюва насилствено трона преди двайсет години. Дворовете нямат чет, градините са прелестни. Нашите двама именити гости приеха поканата ми само защото сметнаха, че при мен ще бъдат настанени много по-удобно, отколкото в странноприемницата за чиновници.

— Прекалено сте скромни, Луо! И Цао, и Чан са твърде взискателни и никога не биха приели вашата покана, ако не признаваха поетическия ви талант. Кога пристигат?

— Би трябвало вече да са тук, старши братко. Наредил съм на моя домоуправител да им поднесе закуска в голямата зала, като съветникът ще ме замества. Ей сега ще стигнем. Велики небеса! — извика той, като откряна завесата на носилката. — Какво прави Као тук?

Той подаде глава и нареди на старшия носач да спрат. След като носилката бе положена на земята пред главния вход на съдилището, съдията Ди зърна групичка хора на широките стъпала, сред които по червения жакет и синята роба разпозна Као, съветника на Луо. Високият мъж с кафява куртка и панталон, обточени с черно, и с лакиран черен шлем, увенчан с червено перо, вероятно бе началникът на стражата. Други двама имаха вид на обикновени граждани. Малко по-встрани стояха трима стражници със същата униформа като началника си, но без пера на шлемовете. Затова пък около кръста им бяха навити тънки вериги с белезници за престъпниците. Као бързо слезе по стъпалата и дълбоко се поклони пред прозореца на носилката.

— Какво става, Као? — сухо запита магистратът Луо.

— Преди половин час дойде помощникът на господин Мън, търговеца на чай, и съобщи за убийство, господарю. Господин Сун, кандидатът за литературните изпити, който бе наел пристройката в задния двор на господин Мън, бил намерен заклан. Всичките му пари са изчезнали. Изглежда, злодеянието е извършено рано тази сутрин.

— Убийство в навечерието на празника! Само това липсваше! — изпъшка Луо, обръщайки глава към съдията Ди. — Какво става с гостите ми? — угрижено попита той Као.

— Негова светлост академик Цао пристигна малко след вашето заминаване, господарю, а почти веднага след него се появи и почитаемият Чан. Заведох ги до покоите им, като ви извиних за отсъствието. Тъкмо когато сядаха на трапезата, пристигна и брат Лу, гробарят. След като се нахраниха, и тримата господа се оттеглиха за следобедна почивка.

— Прекрасно! Това ми позволява веднага да отида на местопрестъплението. Ще посрещна гостите си, след като си починат. Изпрати напред началника на стражата и двама от неговите хора на коне, Као. Предупреди ги да внимават никой нищо да не пипа! Извика ли регистратора на смъртните случаи?

— Да, господарю. Дори потърсих в архивите документите, свързани с жертвата и хазаина господин Мън.

Съветникът извади от ръкава си свитък официални документи и почтително ги поднесе на господаря си.

— Много добре! Ти оставаш тук, в съдилището, Као. Виж дали са се получили някакви важни документи, и се занимавай с текущите дела! Знаеш ли къде живее господин Мън? — извика той на старшия носач, който не бе изпуснал нищо от разговора. — Близо до Източната врата, така ли? Да тръгваме!

Когато носилката се заклатушка забързано, Луо хвана Ди за ръка и припряно го попита:

— Надявам се, че не ви притеснявам много, Ди, лишавайки ви от следобедната почивка? Имам нужда от вашата помощ и от съветите ви. Коремът ми прекалено е натежал, за да се оправя сам с това убийство, което ми идва на главата. Трябваше да внимавам повече с виното... Май след последната чашка изпих още няколко — Луо избърса запотеното си лице и отново запита угрижено: — Сигурен ли сте, че това няма да ви притесни, Ди?

— О, не се безпокойте. За мен ще е удоволствие да ви услужа — съдията Ди поглади бакенбардите си и добави със сух тон: — Още повече че ще бъда с вас, Луо, и няма да можете да скриете нищо от мен, както стана неотдавна на Райския остров^[1]!

— Вие също не бяхте много разговорлив, старши братко! Говоря за миналата година, когато дойдохте да откънете ония две очарователни девойчета.

Съдията Ди отвърна с вяла усмивка:

— Добре! Да приемем, че сме наравно... Надявам се, че сега става въпрос за обикновено рутинно убийство с цел грабеж. Да видим коя е била жертвата...

Луо побърза да тикне свитъка документи в ръцете на съдията Ди.

— Погледнете ги първо вие, старши братко! Аз ще затворя за малко очи, колкото да събера мислите си. Имаме време, докато стигнем до Източната врата.

Магистратът Луо нахлупи плътно шапката над веждите си, сгуши се удобно между възглавниците и въздъхна блажено. Съдията Ди издърпа пердето на прозорчето откъм своята страна, за да му е по-светло. Преди да прелисти документите, замислено се взря в лицето на своя колега. Щеше да бъде интересно да наблюдава как Луо води разследването. Магистратът по принцип нямаше право да напуска своя окръг без специална заповед на префекта, така че рядка бе възможността да се наблюдава работата на някой колега. А и Луо беше необикновена личност. Притежаваше значително състояние и както се говореше, бе приел поста в Цинхуа само заради общественото положение и възможността да се отдава на любимите си занимания: виното, жените и поезията. Цинхуа беше нелек пост за един магистрат, тъй като само имотен човек би могъл да си позволи поддържането на разкошната резиденция, където се помещаваше съдилището. В чиновническите среди се шушукаше, че това била главната причина Луо да се задържи на поста си. Но съдията Ди понякога имаше усещането, че славата на Луо като бонвиван, който изобщо не се интересува от служебните си задължения, до голяма степен бе изкуствено създадена и старателно внушавана и че всъщност Луо управляваше доста умело своя окръг. Ето и сега например бе приятно изненадан от решението на Луо незабавно да отиде на местопроизшествието, защото на негово място мнозина магистрати биха изпратили някой от своите подчинени да свърши рутинната работа. Съдията разгърна документите. Първият съдържа официални сведения за убития кандидат.

Името му беше Сун Айуен, двацет и три годишен, неженен. След блестящо издържан литературен изпит бе получил стипендия, за да състави историческа справка за една древна династия. Сун бил в Цинхуа от две седмици, като с пристигането си се бе представил в съдилището, за да поиска разрешение за едномесечен престой в града. Както обяснил на съветника Као, намерението му било да се порови в местния исторически архив.

Преди няколко века, в проучвания от Сун период, в Цинхуа бе избухнало селско въстание и той се надявал да открие допълнителни сведения за тези събития в архивите на града. Съветникът му бе издал пропуск, за да работи над съдебните досиета. Според един допълнително приложен лист Сун прекарвал в библиотеката на съдилището всеки следобед, откакто бил пристигнал в града. Друго нямаше.

Останалите документи се отнасяха до хазаина на студента, търговеца на чай Мън Сючай. Мън наследил търговията от баща си. Преди осемнайсет години се оженил за дъщерята на един от своите колеги, Хуан, която му родила дъщеря, днес на шестнайсет години, и син, сега четиринайсетгодишен. Имаше една официална наложница. Брачното свидетелство и актовете за раждане бяха приложени към досието. Съдията Ди доволно поклати глава. Съветникът Као очевидно беше много съвестен служител. Търговецът Мън беше на четирийсет години, редовно плащаше данъците си и внасяше суми за благотворителни цели. Изглежда, беше будист, тъй като даваше лепта на храм „Проникновено озарение“, едно от многото светилища на Храмовата улица. Това подсети съдията Ди за нещо и той побутна с лакът своя похъркваш спътник.

— Вашият съветник спомена одева за някакъв брат гробар, ако не се лъжа. За кого става дума? — попита той.

— Брат гробар ли? — повтори Луо, кокорещ срещу него неразбираци, замъглени от съня очи.

— Нали Као каза, че някакъв брат гробар обядвал днес у вас?

— А, да! Не може да не сте чували за брат Лу.

— Не съм чувал. Избягвам да имам нещо общо с подобни люде.

Като последователен конфуцианец съдията Ди не одобряваше будизма, а скандалното поведение на монасите от храм „Отвъдна мъдрост“ в неговия окръг още повече бе засилило недоверието му.

— Брат Лу не принадлежи към никоя клика — обясни засмян Луо. — Ще бъдете очарован, когато се запознаете с този чешит, старши братко. Разговорът с него не може да не ви достави удоволствие. Мислите ми вече се проясниха, дайте да хвърля и аз един поглед на документите!

Съдията Ди му подаде листата и до края на пътуването остана мълчалив и замислен.

[1] Вж. „Червеният павилион“ — Б.авт. ↑

ГЛАВА III

ТЪРГОВЕЦ НА ЧАЙ СЕ ПРАВИ НА ДЕТЕКТИВ; ЕДНА НОЩНА ШАПКА ПРИВЛИЧА ВНИМАНИЕТО НА ДВАМА МАГИСТРАТИ

Жилището на търговеца на чай бе разположено в толкова тясна уличка, че носилката едва се провря. Високите тухлени зидове от двете страни, стрехите от стари, гледжосани в зелено керемиди говореха, че това е жилищен квартал на заможни хора. Носачите спряха пред черна лакирана порта, богато украсена с ковано желязо. Началникът на стражата, който очакваше отпред магистратите, вдигна камшика си и разпръсна тълпата любопитни зяпачи. Двете крила се разтвориха широко, върхът на носилката почти докосна почернелите греди от покрива на къщичката на пазача.

Съдията Ди слезе от носилката веднага след магистрата Луо и набързо огледа добре поддържания преден двор. Високите тисови дървета хвърляха благодатна сянка, гранитни стъпала отвеждаха до просторна зала с лакирани в червено колони. Слаб мъж в дълга маслинозелена роба и с квадратна черна шапка от плисиран памучен плат се завтече забързан по стълбите към посетителите. Луо пристъпи към него и започна малко сковано:

— Вие сте търговецът Мън, предполагам? Прекрасно! За мен е удоволствие да се запозная със собственика на един от най-прочутите магазини за чай в града. Какъв ужас, убийство и кражба във вашия почтен и изискан дом! И то в навечерието на Есенния празник!

Господин Мън се поклони дълбоко на госта и се впусна в безкрайни извинения за това, че е създал неприятности на служителите на закона, но дребничкият магистрат побърза да го прекъсне:

— Наше задължение е да служим на гражданите, господин Мън. По всяко време, непрекъснато! Между другото този господин е мой приятел и колега, който случайно беше с мен, когато ми съобщиха за убийството — и Луо кривна хъшлашки официалната си шапка. — Добре, водете ни на местопрестъплението. В задния двор е, нали, ако не ме лъже паметта?

— Точно така, ваше превъзходителство. Мога ли да си позволя първо да ви предложа нещо разхладително? Тъкмо ще мога по-подробно да разкажа на техни превъзходителства за начина, по който...

— Не, не, не се притеснявайте, драги! Моля ви, водете ни в задния двор.

Търговецът очевидно се позасегна, но се поклони примирено и поведе групата по покрит проход покрай главната зала към една градина в задната част на дома. По цялото му протежение бяха наредени саксии с цветя. Две прислужнички побързаха да изчезнат, когато зърнаха господаря си да се появява иззад ъгъла, придружен от двама висши сановници. Началникът на стражата вървеше отзад и на всяка крачка белезниците, овесени на колана му, подрънкваха зловещо. Господин Мън посочи една продълговата постройка:

— Там живее семейството ми, ваше превъзходителство. Заповядайте по тази алея вляво.

Когато се упътиха по тясната павирана алея край редицата прозорци с решетки и лакирани в червено рамки, съдията Ди зърна в една от стаите бледото лице на младо и доста хубаво, както му се стори, момиче. Стигнаха до голяма оwoцна градина с най-различни плодни дръвчета.

— Покойната ми майка много обичаше да се занимава с цветя и овошки — обясни търговецът на чай. — Лично наблюдаваше работата на градинарите. Но след нейната кончина миналата година все не ми остава време да...

— Да, да — кимна магистратът, като повдигна полите на робата си, за да не се закачи по трънливите храсти. — Тези круши изглеждат много добри!

— Специален сорт са, ваше превъзходителство, големи и много сочни. Ето дворът, където живееше господин Сун, се намира точно отзад, вижда се покривът. Сега негово превъзходителство разбира,

надявам се, защо не съм чул нито викове, нито някакъв шум в полунощ. Ние...

Луо замръзна на място:

— В полунощ! И защо едва днес на обед ми бе доложено за убийството?

— Едва тогава открихме тялото, ваше превъзходителство. Господин Сун винаги закусваше само с няколко маслени курабии, които си купуваше от продавачката на ъгъла, а чая си приготвяше сам. Но на обед и вечер моите прислужнички му носеха храната. Когато по пладне Сун не отворил на момичето с таблата, тя дойде при мен. Аз почуках няколко пъти и го повиках. Отвътре нищо не се чуваше и аз се притесних да не би да е станало някакво нещастие. Наредих на домоуправителя си да изкърти вратата и...

— Ясно. Добре, да продължим.

Един страж стоеше пред вратата на ниска тухлена постройка в дъното на овощната градина. Той внимателно отвори, тъй като дървеното крило беше разцепено и едва се крепеше в рамката. Влязоха в малка библиотека и търговецът на чай възмутено се провикна:

— Погледнете, ваше превъзходителство, погледнете само как е вилнял убиецът! Като си помисля, че това беше любимата стая на майка ми! Идваше тук почти всеки следобед да се любува на дърветата и цветята. Беше толкова тихо и спокойно! Сядаше там на бюрото и се отдаваше на четене и писане. А днес...

Той хвърли обезсърчен поглед към бюрото от червено дърво до прозореца. Чекмеджетата бяха извадени, съдържанието им — разхвърляно по пода. Листа, визитни картички, прибори за писане, всичко беше разбъркано. До отрупаното с възглавнички кресло лежеше кутия от червена кожа с изтръгнат капак. Кутията беше празна.

— Виждам, че госпожа майка ви е обичала поезията — с интерес отбеляза магистратът Луо.

Погледът му обхождаше книгите с изписани на специални червени етикети заглавия, накамарени по етажерките на страничната стена. Между страниците им стърчаха листчета за отбелязване. Луо протегна ръка, но се отказа и попита делово:

— Стаята е зад тази завеса в дъното, нали?

Мън кимна и Луо рязко дръпна завесата. Откри се помещение, малко по-обширно от библиотеката. Пред стената в дъното се виждаше

обикновена кушетка, до нея — малка масичка откъм главата, а на масичката — напълно изгоряла свещ. Завивките не бяха разваляни. От един пирон на стената висеше бамбукова флейта. Срещу кревата имаше абаносова тоалетка, цялата в дърворезба. Сандъкът за дрехи от червена свинска кожа беше изтеглен изпод леглото и зееше отворен с безразборно нахвърляни в него мъжки дрехи. На стената в дъното се открояваше малка, но яка врата с внушително резе. Набит мъж в синя роба бе коленичил до трупа на младеж, проснат на пода. Съдията Ди погледна през рамото на Луо и видя, че кандидатът е слабоват, с правилни черти, къса брадичка и тънки мустаци. Кокът му се беше развил и косите бяха полепнали по пода сред локва кръв. Окървавената му нощна шапка се търкаляше до него. Беше по спално облекло, на краката му имаше плъстени пантофи със засъхнала кал по подметките. Зад дясното му ухо зееше страховита рана.

Регистраторът на смъртните случаи побърза да се надигне и се поклони на магистрата.

— Артерията от дясната страна на врата е разкъсана със силен удар, ваше превъзходителство. Вероятно е бил нанесен с голям нож или сатър. Смъртта е настъпила около полунощ, както личи от състоянието на тялото. То лежеше точно тук, с лице към земята. Обърнах го, за да видя дали няма и други следи от насилие, но не открих.

Магистратът Луо промърмори нещо неразбрано и се обърна към търговеца на чай, който бе останал на прага. Сучейки върха на мустаците си, той замислено изучаваше Мън. Според съдията Ди търговецът имаше доста изискан вид: издължено слабо лице, увиснали мустаци и тънка брадичка.

— Господин Мън, вие също говорехте за полунощ. Защо полунощ?

— Едно нещо ми направи впечатление, ваше превъзходителство — спокойно отговори търговецът на чай. — Господин Сун е по нощно облекло, а леглото не е пипано. Той винаги си лягаше късно, лампата му светеше до полунощ. Затова си и помислих, че убиецът е изненадал Сун в момента, когато се е готвел да си ляга.

Луо поклати глава.

— А как е влязъл убиецът, господин Мън?

Търговецът на чай въздъхна и като поклати глава, отвърна без колебание:

— Останах с впечатление, ваше превъзходителство, че господин Сун беше малко разсеян. Прислужничките споделили със съпругата ми, че като му носели храната, често го заварвали унесен пред масата, като дори не отвръщал на поздрава им. Снощи е забравил да пусне резето на онази врата до леглото, както и да залости градинската портичка. Моля негово превъзходителство да ме последва.

Стражът, който бе седнал на една разнебитена пейка в градината, моментално скочи и застана мирно. Съдията Ди установи, че Луо действа бързо и вече е поставил пазачи на всички възможни изходи от мястото на престъплението. Това беше необходима, но често пренебрегвана от недобросъвестните магистрати мярка. Той набързо огледа тясната пристройка, която служеше за кухня и тоалетна стая, преди да настигне Луо и Мън при малката портичка в стената, опасваща градината. Началникът на стражата ги придружи до алеята, която следваше отвън оградата по цялата ѝ дължина и извеждаше при главния вход отпред. Търговецът на чай посочи купищата боклуци, задръстили тясната задна уличка, и каза:

— Нощем разни пройоходи и скитници се навъртат тук, за да ровят из тая смет, ваше превъзходителство. Колко пъти му казвах на господин Сун да внимава и да залоства градинската портичка. Вероятно снощи е излязъл да се поразходи и на връщане е забравил предупрежденията ми. Не беше заключил и задната врата на стаята си, защото, когато открих трупа му, тя зееше откряната. А градинската портичка беше затворена, но не и залостена. Ще ви покажа как точно я намерих.

Господин Мън поведе посетителите си обратно в градината. До малката портичка на стената беше опряна тежка греда.

— Не е трудно да си представим какво е станало, ваше превъзходителство — продължи господин Мън. — Някакъв негодник е забелязал, че портичката на градината не е залостена. Вмъкнал се е вътре, а после и в къщата, решавайки, че обитателят ѝ спи. И е налетял на Сун, който се е готвел да си ляга. Разбойникът е видял, че човекът е сам, и го е убил на място, без да се колебае. После е претърсил цялата стая и библиотеката, намерил е кутията, взел е парите и си е заминал по същия начин, както е влязъл.

Магистратът Луо поклати бавно глава.

— Господин Сун държеше ли много пари в себе си?

— Не съм в състояние да отговоря на този въпрос, ваше превъзходителство. Предплати ми за един месец, но сигурно е задържал някакви пари за обратния път до столицата. Нищо чудно и да е имал някоя интересна вещ в сандъка за дрехи.

— Бързо ще пипнем негодника, ваше превъзходителство — обади се началникът на стражата. — Направят ли някакъв удар, тези престъпници веднага започват да харчат наляво и надясно. Да наредя ли на моите хора да се послушат по сергиите и питеепродавниците, ваше превъзходителство?

— Незабавно. Да разпитат дискретно, разбира се, и по заложените къщи. Сложете тялото във временен ковчег и го отнесете в моргата. Трябва да предупредим близките му — и магистратът Луо се обърна към търговеца на чай: — Сун имаше ли някакви приятели или близки в града?

— Изглежда, нямаше, ваше превъзходителство. Никой не е питал за него и доколкото си спомням, никого не е приемал. Господин Сун беше много сериозен и начетен младеж, но и много самотен. Още в началото му казах, че винаги е добре дошъл на чаша чай или за кратка приказка след вечеря, но през тези две седмици нито веднъж не се отзова на поканата ми. Това малко ме озадачи, ваше превъзходителство, защото иначе беше много възпитан и изискан. А според добрия тон...

— Благодаря ви, господин Мън, ще наредя на съветника си да пише до министерството на образованието в столицата, за да ги помоли да уведомят семейството на Сун. Да се върнем в библиотеката.

Луо предложи на Ди креслото зад бюрото, а той се настани на един висок, инкрустиран със слонова кост стол до библиотеката и запрелиства някакви книги.

— Виж ти! — удиви се той. — Вашата майка е била жена с вкус, господин Мън! Както виждам, четяла е произведения на не особено известни поети. Поне според официалните канони... — и като хвърли бърз поглед към съдията, добави усмихнат: — Моят приятел Ди, който е с малко по-традиционни разбирания, вероятно няма да сподели мнението ми. Но лично аз намирам тези поети, малки, както ги наричат, за далеч по-оригинални от включените в официалния

императорски каталог — Луо остави книгата, взе друга, прелисти я и без да вдига поглед от страниците, попита: — Господин Сун не е имал нито приятели, нито роднини в града. Откъде тогава е научил, че вие давате жилище под наем, господин Мън?

— Случи се така, ваше превъзходителство, че в деня, когато господин Сун се представи преди две седмици при вашия съветник господин Као, за да се регистрира, и аз бях там. Господин Као, който знаеше за намерението ми да дам под наем тази част от дома след смъртта на майка ми, бе любезен да ме представи на господин Сун. Така че аз го доведох тук и му показах жилището. Той беше изключително доволен и каза, че именно такава място е търсил. Добави, че ако проучванията в архивите го задържат за по-дълго в града, ще бъде много доволен да остане още малко, стига да е възможно. И аз бях много доволен, защото не е лесно...

Търговецът на чай млъкна, тъй като беше очевидно, че Луо не го слуша. Магистратът четеше с голям интерес нещо на едно листче, пъхнато в книгата, която държеше. Дребничкият Луо вдигна очи.

— Коментарите на майка ви са доста проникателни, господин Мън. Освен това е имала забележителен почерк!

— Упражняваше калиграфията си всяка сутрин, ваше превъзходителство, и продължи дори когато зрението ѝ съвсем отслабна. Баща ми също беше навлязъл твърде надълбоко в поетичното изкуство и двамата често обсъждаха...

— Превъзходно! — възкликна Луо. — Можете да се гордеете, че притежавате толкова прекрасно литературно наследство, господин Мън. Предполагам, че вие също продължавате благородната традиция?

Търговецът се усмихна притеснено:

— За съжаление небесата са се оказали щедри само към едно поколение, ваше превъзходителство. Нямам никакви литературни дарби, за сметка на това, изглежда, синът и дъщеря ми...

— Прекрасно! И така, господин Мън, няма да ви задържаме повече. Вие вероятно нямате търпение да се завърнете към задълженията си. Магазинът ви се намира на ъгъла на главната и Храмовата улица, нали така? Имате ли още от онзи, горчивия южен чай? Великолепно! Ще наредя на домоуправителя ми да мине и да направи поръчка. Няма по-добър чай за след обилен обяд. Ще направя всичко възможно, за да хванем колкото се може по-бързо престъпника,

извършил това ужасно убийство. Ще ви държа в течение. Довиждане, господин Мън.

Търговецът на чай се поклони дълбоко пред двамата магистрати, след което бе изведен навън от началника на стражата. Щом останаха сами, Луо внимателно подреди взетите книги върху етажерката и сплете пръсти на корема си.

— Велики небеса! — възкликна той, въртейки очи. — Какъв лош късмет, скъпи мой старши братко! На главата ми се стоварва оплетен случай с предумишлено убийство точно когато трябва да забавлявам именити гости. И то какви! Доколкото разбирам, ще трябва доста време и усилия: убийството е дяволски умно замислено. Вероятно сте съгласен с мен Ди, че нощната шапка е единствената сериозна грешка, която убиецът е допуснал?

ГЛАВА IV

ДРЕБНИЧЪК МАГИСТРАТ СВИРИ НА ФЛЕЙТА И ОТИВА ДА ИЗБЕРЕ ТАНЦЬОРКИ

Съдията Ди изгледа изпитателно своя колега, разположи се удобно в креслото и бавно поглади бакенбардите си.

— Да, Луо — каза той след известна пауза, — напълно споделям вашето мнение. Това убийство не е дело на скитник, случайно проникнал в жилището. Дори да допуснем, че Сун е бил толкова разсеян, че е забравил да залости градинската портичка и да заключи стаята си, един крадец, който се натъква на отворена врата през нощта, първо ще огледа обстановката и чак тогава ще действа. Могъл е например да пробие малка дупчица в хартията на прозореца на Сун и като види, че младият мъж се готви да си ляга, да изчака час-два, за да се увери, че човекът е заспал, и чак тогава да се вмъкне — Луо енергично изрази с кимане съгласието си и съдията продължи: — Склонен съм да мисля, че в момента, когато Сун си е свалил шапката и дрехите, за да си ляга, някой е почукал на портичката отвън. Сун отново си е сложил шапката и е излязъл да види кой е.

— Точно така! — възкликна Луо. — Вие също забелязахте засъхналата кал по подметките на пантофите му.

— Изглежда, Сун е познавал своя посетител. Свалил е гредата и го е пуснал да влезе, като вероятно го е накарал да изчака в библиотеката, докато отново се преоблече. Както е бил с гръб, посетителят му го е ударил отзад. Именно отзад, тъй като раната е зад дясното ухо на жертвата. Но пък е сериозен пропуск от негова страна да остави нощната шапка там, където я намерихме. Защото никой мъж не се съблича с шапка на главата. Убиецът е можел да я изчисти от кръвта и да я сложи на обичайното ѝ място, до свещта на нощната масичка.

— Съвършено вярно! — съгласи се Луо. — Но засега официално ще продължаваме да твърдим, че това е убийство с цел грабеж, за да не тревожим извършителя. А що се отнася до мотива, Ди, нещо ме кара да мисля, че става въпрос за изнудване.

— Изнудване? — учуди се съдията Ди и се надигна в креслото си. — Защо решихте така?

Дребничкият магистрат взе една книга от етажерката и я отвори на страница, отбелязана с изписано листче хартия.

— Погледнете, старши братко. Майката на Мън е била много спретната възрастна дама и книгите ѝ са в изряден ред. И все пак на няколко места томовете са нахвърляни безразборно по рафтовете. Освен това всеки път, когато е откривала някое стихотворение, което особено ѝ е допадало, тя си е водила записки на листче като това тук и после го е поставяла на съответното място в книгата. Докато разлиствах книгите, разговаряйки с Мън, забелязах, че доста от листчетата са разместени и сложени, където падне, а някои дори са подгънати. Разбира се, не е изключено Сун да ги е разбъркал, но освен това забелязах, че има пресни следи от пръсти върху прахта на етажерката зад книгите. Според мен убиецът е обърнал наопаки стаята само за да ни накара да повярваме, че някакъв скитник е търсил пари, докато всъщност е търсил документ. А какво по-добро скривалище за важни книжа от страниците на една книга в претъпкана библиотека? И когато някой толкова държи на даден документ, че е способен да убие, за да се добере до него, това навежда на мисълта за компрометиращи сведения и следователно за изнудване.

— Уцелихте, Луо! Тези записки тук подкрепят вашата теза, че убиецът наистина е търсил документ — каза съдията Ди и потупа купчината листа върху бюрото. — Това са историческите проучвания на Сун. Първите шест страници са изписани със ситния му почерк на прилежен учен, останалите петнайсет са празни. Сун, както разбрахме, е бил много методичен младеж и съвестно е номерирал всяка страница. А ето че те са разбъркани и тук-там по празните листа личат отпечатъци от пръсти. Това означава, че някой ги е прелиствал. Кой разбойник ще си даде труда да прехвърли купчина листа със записки и бележки?

Луо се надигна и въздъхна:

— Смятам, че престъпникът е намерил търсения документ. Имал е на разположение цялата нощ. Но си мисля, Ди, че не е зле отново да поогледаме наоколо. Човек никога не знае! — и той се изправи.

Съдията Ди също стана и двамата мъже се заеха да претърсят цялата библиотека. След като извадиха и подредиха чекмеджетата и разхвърляните по пода листа, съдията Ди отбеляза:

— Само фактури, квитанции и други документи на семейство Мън. Единственото, което принадлежи на Сун, е тази малка брошура „Мелодии за права флейта“, изписана с неговия почерк и подпечатана с личния му печат. Много сложна партитура, доколкото мога да разбера, при това е използван някакъв неизвестен за мен бързопис. Има десетина мелодии, но без заглавия и думи.

Луо, който бе надигнал килима, за да разгледа пода, стана и каза:

— Да, Сун е свирел на флейта. На стената в стаята му виси една — дълга бамбукова. Веднага ми направи впечатление, понеже и аз свиря.

— Виждали ли сте някога такава система за записване на музика?

— Не, никога. Винаги съм свирил по слух — гордо заяви Луо. — Но хайде да идем в стаята, Ди. Тук няма нищо.

Съдията Ди пхна сборника с мелодии в ръкава си и последва своя колега в съседната стая. Регистраторът на смъртните случаи пишеше доклада си за аутопсията. Магистратът Луо взе окачената с копринен конец флейта, запретна с решителен жест ръкави и поднесе инструмента към устните си. Успя да изтръгне само няколко пискливи звука. Рязко дръпна флейтата от устните си и раздражено заяви:

— Изобщо не свиря зле, но отдавна не ми се е случвало. Това всъщност е много добро скривалище за някой навит на руло документ...

Той внимателно надникна във вътрешността на флейтата и поклати разочаровано глава. После двамата магистрати провериха съдържанието на сандъка за дрехи, където намериха единствено документите за самоличност на Сун и някои административни книжа, свързани с литературните му изпити. Нямаше никакво писмо или лична бележка.

— Според хазаина — припомни съдията Ди, като изтупваше робата си — Сун не е познавал никого в този окръг. Впрочем Мън

призна, че доста рядко е виждал наемателя си. Трябва да разпитаме слугините, които са му носели храна.

— Добре, погрижете се вие за това, старши братко! Аз трябва незабавно да се прибера у дома. Длъжен съм да изразя подобаващо почитанията си на моите многоуважавани гости, нали? Освен това първа, седма и осма съпруга изявиха желание да се посъветват с мен за покупките във връзка с предстоящия Празник на луната.

— Добре, ще ги разпитам — и изпращайки колегата си до вратата, съдията добави: — Този празник доставя голяма радост на децата. Вашите колко са?

— Единайсет момчета и шест момичета — гордо обяви Луо, след което лицето му придоби трагично изражение. — Съпругите ми са осем! Тежък кръст, Ди... в емоционално отношение. В началото на кариерата си имах само три съпруги, но знаете как стават нещата. Човек току се увлече и реши, че ще е по-просто да доведе дамата в дома си, и ето ти го с още една съпруга. А трябва да ви кажа, че промяната, която настъпва с характера на жената, щом я вземеш за съпруга, е отчайваща. Като си спомня колко чаровна и приятна беше осмата ми съпруга, когато танцуваше в „Сапфиреният будоар“... — Луо внезапно се плесна по челото. — О, небеса, щях да забравя! Трябва да мина през „Сапфиреният будоар“, за да избира танцьорки. Учтиво ще е лично да го направя, защото гостите ми имат право на най-доброто. Добре, че „Сапфиреният будоар“ е съвсем наблизо.

— Това заведение за срещи ли е?

— О, не, скъпи приятелю, как можахте да си помислите подобно нещо! Нека го наречем ателие, школа за развитие на местните таланти или училище за развлекателни изкуства.

— Наречете го, както искате, било ателие, било школа — сухо отвърна съдията Ди, — но не е изключено и кандидатът Сун философски да е потърсил разтуха за своята самота в този будоар. Не би било излишно, струва ми се, да се разбере дали млад мъж с неговата външност не се е появявал там.

— Да, да, ще се осведомя непременно... Освен това трябва да подготвя и една малка изненада за тази вечер — добави Луо, тънко усмихнат. — Специално за вас, Ди!

— И дума да не става — кисело отвърна съдията. — Да ви призная, наистина ми е трудно да си обясня как можете да мислите за

разни лудории, след като това разследване...

— Не ме разбрахте, старши братко — възкликна Луо, надигайки се. — Малката ми изненада е свързана с един поразителен юридически случай.

— О, така ли... — обърка се за миг съдията Ди. — Както и да е — продължи енергично той, — струва ми се, че можем да минем и без допълнителни криминални загадки. Убийството на Сун е достатъчно сложен случай. Ако този злочест момък беше родом оттук, можехме да потърсим някакви следи в миналото, някаква отпавна точка. Но той, така да се каже, е паднал от небето и се страхувам...

— Както ви е известно, аз никога не смесвам удоволствията с работата, Ди — намеси се Луо. — Убийството на Сун е част от служебните ми задължения. А изненадата, която съм ви приготвил, е чисто теоретичен проблем, като юридическите последици от него не засягат никого от двама ни. На угощението ще се срещнете с главното действащо лице. Наистина завладяваща загадка за вас.

Съдията Ди недоверчиво погледна колегата си.

— Луо, моля ви, помолете домоуправителя да доведе прислужничките, които обикновено са носели храна на Сун — каза той. — И бихте ли изпратили носилка, за да ме отведе по-късно?

Когато Луо се запъти по алеята през овощната градина, двамата стражници, понесли бамбукова носилка, се отдръпнаха, за да му сторят път. Съдията Ди ги пусна в стаята. Завиха тялото с рогозка, качиха го на носилката, като в това време съдията прегледа доклада на регистратора на смъртните случаи и го пхна в ръкава си.

— Вие отбелязвате само че фаталният удар е бил нанесен с остър предмет. На мен ми се стори, че раната не е като от бръснач. Как мислите, дали не е длето? А може би пила или друг дърводелски инструмент?

— Възможно е, ваше превъзходителство — отговори малко нацупено чиновникът, — но предпочетох да не се впускам в предположения, докато не открием оръжието.

— Добре, свободен сте. Ще предам доклада ви на магистрата Луо.

Прегърбен възрастен мъж въведе две прислужнички в стаята. И двете носеха сини роби, пристегнати в кръста с широки червени колани. По-младата беше ниска и не особено привлекателна, докато

другата имаше миловидно закръглено лице и държанието ѝ подсказваше, че добре осъзнава хубостта си. Съдията им направи знак да го последват в библиотеката. Там се настани в креслото, а старият домоуправител избута напред по-ниската прислужничка и я представи с дълбок поклон:

— Това е Божур, ваше превъзходителство, тя носеше обяда на Сун и оправяше леглото му. Тази е Астра, тя му носеше вечерята.

— И така, Божур — започна съдията, обръщайки се ласкаво към по-неугледното девойче, — господин Сун сигурно ти е създавал доста грижи, особено когато е бил с компания.

— О, не, ваше превъзходителство! Господин Сун никога никого не е приемал. Малко повече работа не може да ме уплаши, защото след смъртта на старата госпожа в къщата няма кой знае какво за правене. Малко хора останаха: господарят, първата и втората господарка, синът, дъщерята и толкоз. Всички са много мили, ваше превъзходителство. И господин Сун също беше мил господин. Даваше ми по нещо, когато му перях бельото.

— Приказваше ли си с него?

— Ами просто „добър ден“ и „добър вечер“, ваше превъзходителство. Той беше голям учен. Като си помисля, че сега...

— Благодаря ти, Божур. Отведи момичето — обърна се съдията към домоуправителя.

Щом остана насаме с по-едрата девойка, съдията поде:

— Божур е малко простовата, нали, Астра? Ти като доста по-оправно и съобразително момиче...

Съдията очакваше да съзре усмивка върху лицето на девойката, но Астра го гледаше с широко разтворени очи и в тях се четеше страх.

— Вярно ли е това, което разправя домоуправителят, ваше превъзходителство? — внезапно запита тя. — Че го били заклали.

— Заклали ли? — учуди се съдията и повдигна вежди. — Какви са тези глупости! Вратът на господин Сун е бил пронизан с... — съдията спря по средата на изречението и внезапно си припомни ужасяващата рана на врата на Сун. — Говори! — продължи той с раздражение. — Защо каза „заклан“?

— Господин Сун си имаше приятелка — отвърна момичето със сведени към преплетените си длани очи. — Аз излизам с главния сервитьор от голямата чайна, на една пряка оттук, и онази вечер, тъкмо

си говорехме на ъгъла на задната уличка, когато господин Сун се шмугна навън като крадец, облечен в черно от главата до петите.

— Виждала ли си го да се среща с приятелката си?

— Не, ваше превъзходителство. Но преди пет-шест дни ме попита дали при златаря зад храма на Конфуций се намирали от ония игли за коса с кръглите главички. Сигурно е искал да направи подарък на приятелката си. А тя... тя го е убила...

Съдията я изгледа недоумяващо.

— Какво всъщност искаш да кажеш? — попита бавно той.

— Тя беше лисица, ваше превъзходителство! Лисица, превърнала се в красиво младо момиче, за да го обае. И когато той е изпаднал изцяло във властта ѝ, го е заклала — и като видя насмешливата гримаса на съдията Ди, побърза да продължи: — Той бе омагьосан, ваше превъзходителство, кълна се! И сам си го знаеше, защото един ден ме попита дали наоколо има много лисици и къде...

— Едно младо и разсъдливо момиче като теб не бива да надава ухо за такива измишльотини. Лисиците са чудесни малки зверчета, много умни и съвсем безопасни.

— Но хората тук не мислят така, ваше превъзходителство — упорито продължи момичето. — Казвам ви, той беше обаян от жена лисица. Само да го бяхте чули какви мелодии свиреше вечер на флейтата си! Чак от другия край на градината се чуваше тази магьосническа музика. Слушах я, докато решех косите на дъщерята на господаря.

— На минаване покрай жилищното крило на семейство Мън забелязах едно хубаво девойче, което гледаше през прозореца. Това е дъщерята на господин Мън, така ли?

— Да, ваше превъзходителство. Не само е хубава, но е и много мила и щедра. Само на шестнайсет години е и хората разправят, че имала голяма поетична дарба.

— А какво казва твоят приятел, Астра? Господин Сун посещавал ли е чайната, където той работи? Нали е наблизо...

— Не, ваше превъзходителство, приятелят ми никъде не е виждал Сун. А той добре познава всички чайни и кръчми наоколо. Моля ви, ваше превъзходителство, не казвайте на господаря ми за моя приятел, той е малко старомоден и...

— Не се притеснявай, Астра, думичка няма да обеля — обеща съдията Ди, ставайки. — Много ти благодаря.

Той излезе навън и помоли домоуправителя да го придружи до главния вход, където го очакваше малка носилка. Докато пътуваше към съдилището, съдията Ди си мислеше, че убийството на Сун вероятно няма да бъде изяснено преди заминаването му за Пуян. По всичко личеше, че случаят е много заплетен. Но магистратът Луо щеше да се справи. Колегата му бе подел много умело и с твърда ръка следствието, освен това показваше остра наблюдателност. Сигурно щеше да стигне до заключението, че ключът към загадката се намира в дома. Търговецът на чай вложи голямо старание, за да ги убеди, че престъплението е дело на случаен скитник. Имаше и други интересни и доста разнопосочни вероятности. Съдията извади от ръкава си шестте страници с бележките на Сун и внимателно се зачете. После се отпусна назад и замислено поглади бакенбардите си. Бележките бяха много подробни, с имена на водачи на въстанието, които не се споменаваха в официалната история, както и сведения за икономическото състояние на окръга по време на селския бунт преди два века. И все пак резултатът беше твърде скромнен за две седмици всекидневен труд в архивите. Съдията реши да подсказе на Луо възможността историческите проучвания на Сун да са били само претекст, докато истинската причина за пребиваването на младия мъж в Цинхуа да е била съвсем различна.

Изглежда, суеверието, свързано с лисиците, бе пуснало особено дълбоки корени сред населението в този окръг. Из цялата страна народът вярваше, че лисиците са надарени със свръхестествени способности, и едни от любимите приказки на разказвачите по пазарите бяха за лисици, приели образа на красиви жени, които омагьосват младежи или почтени старци и развъртават невинни юноши. А в класическите книги се твърдеше, че лисицата притежавала магическите способности да прогонва зли духове. Затова в старите дворци или обществените сгради не бяха рядкост малките олтари, посветени на духа на лисицата, за да пъдят злото. Минаваха и за пазители на официалните печати, символи на властта. Съдията си спомни, че бе зърнал такъв олтар и в резиденцията на своя колега Луо.

Той притеснено се зачуди каква ли изненада му е приготвил неговият приятел за тази вечер, защото доста се опасяваше от

закачките на Луо. Каква ли щуротия бе измислил този път? Луо беше споменал, че един от присъстващите бил забъркан в съдебно следствие. Това не можеше да е академикът, нито пък дворецовият поет: и двамата сановници бяха прочути литератори, във всеки случай — напълно способни да се справят със своите юридически и всякакви други проблеми. Сигурно ставаше дума за онзи тайнствен брат гробар. Но, така или иначе, скоро всичко щеше да се изясни. Съдията затвори очи.

ГЛАВА V

СЪДИЯТА ДИ СИ МЕЧТАЕ ЗА ЧАША ЧАЙ; ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ГО ПРИНУЖДАВАТ ДА РАЗГОВАРЯ ЗА ПОЕЗИЯ СЪС СУХО ГЪРЛО

Докато прекосяваше големия коридор на съдилището срещу резиденцията на Луо, съдията Ди машинално погледна към десетината писари, свели глава зад камарите документи и папки на високите бюра. Като административен център на целия окръг трибунальът бе не само седалище на съдебната власт, но и място за регистриране на ражданията, браковете, смъртните случаи, както и покупко-продажбите на големи имоти. Освен това тук се събираха данъците, включително и поземленият. Когато стигна края на коридора, съдията Ди зърна през решетката съветника Као, сведен над бюрото си. Той практически не го познаваше, но без да размишлява много, отвори вратата и влезе в педантично подредената канцелария. Као вдигна глава и побърза да скочи от стола си.

— Моля, заповядайте, ваше превъзходителство! Мога ли да ви предложа чаша чай?

— Не се притеснявайте, господин Као. Просто минавах оттук. Очакват ме в резиденцията. Магистратът Луо разказа ли ви за огледа на местопроизшествието?

— Господарят ми бързаше да се види с гостите си, ваше превъзходителство. Спря само за миг и ми нареди да съобщя в министерството на образованието за убийството на Сун, та да предупредят семейството. Тъкмо съставях молба до министерството да запитат какви изисквания има семейството относно погребението — добави той, подавайки на съдията черновата на писмото си.

— Чудесно, господин Као! Би трябвало да добавите и едно запитване за миналото на кандидата Сун, та да бъде досието съвсем

пълно — и като върна черновата, продължи: — Господин Мън ми каза, че вие сте го представили на Сун. Добре ли познавате търговеца на чай?

— Много добре, ваше превъзходителство. Запознах се с него в един кръг любители на шахмата още с пристигането си преди пет години тук, в съдилището на Цинхуа. Виждаме се веднъж седмично, за да играем шах. Той е много изискан човек, малко консервативен, но в никакъв случай старомоден. Освен това е много добър шахматист.

— Тоест може да се предположи, че господин Мън управлява дома си отлично, нали така? Никакви мълви за тайни връзки или...

— Нищо подобно! Бих казал, че това е семейство за пример. По време на едно протоколно посещение имах честта да бъда представен на госпожа майка му, която тогава още беше сред живите. Тук тя е доста известна като много даровита поетеса, ваше превъзходителство. А и синът на господин Мън е умно момче: на петнайсет години вече е приключил с образованието, което може да получи тук, в града.

— Да, аз също останах с отлични впечатления от господин Мън. Благодаря ви за сведенията, господин Као.

Съветникът изпрати съдията Ди до внушителния вход към частта с жилището на магистрата Луо. Съдията бе почти на прага, когато отвътре излезе военен с внушителна фигура. Беше облечен в черна куртка, обточена с червен кант — униформата на войниците от префектурата. На гърба му висеше меч, дългото червено перо на шлема му говореше, че е сержант от гвардията. Съдията се готвеше да го попита дали не носи някакво послание от префекта, но бързо се отказа, щом видя верижката с бронзова плочка, окачена на врата му. Това беше знак, че воинът е включен в специален конвой, който съпровожда някакъв затворник до столицата. Високият гвардеец бързо прекоси двора и влезе в канцеларията на съветника Као. Съдията се запита кой ли е важният престъпник, минаващ през Цинхуа.

Той се насочи към дясното крило в първия двор, отвори тясната, лакирана в червено вратичка и влезе в малкото дворче на крилото, в което го бе настанил магистратът Луо. Сгушената между високите стени каменна градинка бе подредена с изтънчена простота и създаваше усещане за уют и покой. Две стъпала водеха до тераса, опасваща просторната спалня салон. В центъра на застланото с цветни плочки дворче имаше езерце с червени рибки и причудлива скала в

средата. Съдията се спря за миг на терасата пред лакираните в червено колони и застина в съзерцание на прелестния пейзаж. Нежни бамбукови филизи и малък храст със сочни червени плодове надничаха от пукнатините на скалата. Над стената се полюшваха върховете на огромните кленови дървета в парка, който обграждаше резиденцията. Слаб ветрец играеше между листата, преливащи в есенни нюанси: червено, кафяво и жълто.

Съдията си рече, че трябва да е към четири часа следобед. Той се обърна, бутна плъзгащата се врата от червени преплетени летвички и се насочи право към чайника, скътан в подплатена с вата кошничка. Мъчеше го остра жажда. За огромно негово разочарование чайникът се оказа празен... Няма значение, каза си той, все някой от другите гости щеше да му предложи чаша чай. Дали обаче трябваше да се преоблича? Ето ти проблем! И академикът, и дворцовият поет бяха по-възрастни от него и с по-висок ранг, така че трябваше да се представи пред тях подобаващо, значи в официално облекло. Но, от друга страна, в момента никой от двамата не заемаше какъвто и да е държавен пост. Академикът се бе оттеглил миналата година, а Чан бе напуснал двореца и поста си на дворецов поет, за да се посвети изцяло на издаването на своите избрани съчинения. Ако съдията се появеше пред тях в официални одежди, биха могли да сметнат това за обида или предизвикателство, с което той иска да подчертае, че за разлика от тях все още е сановник на служба. Съдията дълбоко въздъхна и си припомни старата поговорка: „По-лесно е да излезеш срещу тигър в бърлогата му, отколкото да се доближиш до висш сановник.“ Накрая реши да сложи една виолетова роба с дълги ръкави, широк черен пояс и висока квадратна шапка от черна коприна, като се надяваше, че това скромно, но изискано облекло ще се окаже подходящо.

Съдията беше забелязал, че постройките от предния двор, тоест и неговата, бяха едноетажни, докато тези от другите дворове бяха на два ката, с широки тераси. В дъното на централния двор имаше внушителна постройка, по чиято просторна тераса забързано сновяха сервитьори и прислужнички. Вероятно приготвяха масите за големия банкет. Съдията пресметна, че персоналът на колегата му възлиза най-малко на стотина прислужници, и потръпна, като си помисли какви разноски означава поддържането на подобна резиденция.

Той спря един прислужник, който го уведоми, че магистратът Луо е отстъпил на академичната си библиотека, намираща се в лявото крило на втория двор, а дворецовият поет е настанен в дясното крило. Съдията нареди на момчето да го заведе до библиотеката. Той почука на украсената с дърворезба врата и един строг глас го покани да влезе.

Съдията мигновено установи, че Луо бе успял да превърне своята библиотека в много уютно и приятно кътче. Помещението беше просторно и с висок таван, а решетките на високите прозорци бяха преплетени в сложни геометрични фигури, които се открояваха върху безупречно бялата навосъчена хартия. Стените бяха заети от красиви, с вкус подредени етажерки. Тук-там малки ниши със старинни вази и купи разчупваха строгия им ритъм. Мебелите бяха целите в дърворезба, плотът на масите — от цветен мрамор, на столовете имаше възглавнички от червена коприна. Пред самата библиотека бе поставена масивна пейка между две абаносови подставки, върху които бяха наредени вази с жълти и бели хризантеми. На пейката седеше мъж с едро масивно тяло, погълнат от някаква книга. Когато съдията влезе, той повдигна въпросително гъстите си вежди и изгледа Ди. Облечен бе в широка сапфирено-синя роба, дълбоко изрязана на врата, носеше и шапка от черна коприна, украсена с кръгла нефритова плочка в бистрозелен цвят. Дългите краища на широкия му пояс висяха до земята. Къси бакенбарди и тъничка, добре поддържана брадичка обрамчваха широкото му лице с увиснали бузи точно според последната мода в двореца. Съдията знаеше, че академикът приближава шейсет години, но бакенбардите и брадата му все още бяха като черен кехлибар.

Съдията пристъпи, поклони се дълбоко и почтително му подаде червената си визитна картичка. Академикът ѝ хвърли бърз поглед.

— Значи вие сте Ди от Пуян — каза той с дълбок глас, като пхна картичката в широкия си ръкав. — Разбира се младият Луо ме бе предупредил, че ще присъствате и вие. Тук е много приятно, нали, много по-добре, отколкото сред оная теснотия в странноприемницата за гостуващи чиновници, където прекарах нощта? Радвам се да се запозная с вас, Ди. Вие свършихте чудесна работа в Пуян, като прочистихте оная манастир. Сдобихте се с врагове в двора, но и с поддръжници. Всички истински мъже, Ди, имат приятели и врагове —

академикът се надигна и се приближи до бюрото. Седна в креслото и посочи на съдията Ди ниско столче. — Седнете тук, моля ви, срещу мен!

Съдията седна и започна с неизбежните протоколни фрази:

— Скромната личност, която седи пред вас, от дълго време жадуваше за щастлив случай да изкаже почитанията си на негова светлост. Днес...

Академикът махна с едрата си длан:

— Да си спестим всичко това, нали не възразявате? Не сме в двореца. Тук сме се събрали просто любители на поезията. Вие също пишете стихове, нали, Ди?

Той гледаше втренчено съдията с големите си очи, в които ирисът рязко се разграничаваше от бялото.

— Много рядко — отвърна съдията, сякаш се оправдаваше. — Естествено, изучавал съм стихосложение и, разбира се, познавам нашите известни класически антологии, така прекрасно редактирани и издадени с ваша помощ. Но самият аз съм написал една единствена поема.

— Не един известен поет дължи славата си на една единствена поема, Ди... Сигурно вече сте пили чай? — попита академикът, придърпвайки към себе си чайника от син порцелан.

Докато той пълнеше чашата си, до ноздрите на съдията достигна деликатното ухание на жасмин. След като изпи две-три глътки, академикът продължи:

— И така, кажете ми, Ди, за какво ставаше дума във вашата творба?

— Това беше поучителна поема за важното значение на земеделието — отвърна съдията, след като преглътна, за да овлажни пресъхналото си гърло. — Опитах се да обобщя в неколкостотин строфи всички важни правила за полската работа в зависимост от сезоните...

Академикът го изгледа изумен.

— Не може да бъде! Не, наистина! Но защо сте избрали, хм... тази по-скоро странна тема?

— Мислех си, че, поднесени в рима и ритъм, правилата по-лесно ще се усвояват от обикновените селяни.

Академикът се усмихна.

— Повечето хора биха взели отговора ви за глупав, Ди. Но не и аз. Действително човек по-лесно запомня стиховете, и то не само заради римите, а най-вече защото са в съзвучие с ударите на сърцето ни, с честотата на дишането ни. Ритъмът е скелетът на всяка хубава поема. Както и на прозата, разбира се. Изрецитирайте ми малко от вашата поема, Ди.

— Как да ви кажа, писах я преди повече от десет години... Като че ли не си спомням и ред. Но ако ми позволите, бих могъл да ви изпратя копие, защото...

— Не си правете този труд, Ди! Най-чистосърдечно мога да ви кажа, че поемата ви вероятно е твърде слаба. Ако имаше дори само няколко добри стиха, непременно щяхте да ги помните. Кажете ми, чели ли сте „Императорска повеля до офицерите и войниците от Седма армия“?

— Зная я наизуст! — извика съдията Ди. — Това послание за повдигане на духа на една разбита армия промени изхода на битката! Първите паметни изречения...

— Точно така, Ди! Няма никога да забравите този текст, защото това е великолепна проза, която пулсира в ритъма на кръвта на всички — от генерала до редовия пешак. Затова и до днес повелята се рецитира из цялата империя. Между другото аз я написах за негово величество. И така, Ди, кажете ми какво мислите за тукашната администрация. Обичам да се съветвам с младите държавни служители. Една висока длъжност в двора отдалечава човек от живота в провинцията и аз смятам това за недостатък на моето положение. Живо ме интересуват проблемите на различните окръзи. Това, разбира се, е най-долният ред на властта, но точно той според мен е решаващият.

Академикът бавно отпи от чашата си под жадния поглед на съдията Ди. После отри мустаците си и продължи, като се усмихваше на спомените си:

— Започнах кариерата си като окръжен съдия. Изкарах само един мандат, тъй като през това време представих доклада си за правната реформа и бях повишен и назначен за префект на Юга, после ме преместиха направо тук. Беше тъкмо по времето, когато Деветият принц се разбунтува, преди двайсет години. И като си помисли човек, че днес сме в неговата резиденция! Е, така е, времето лети! Тогава

публикувах моите коментари върху класиците я бях назначен за лектор в Императорската академия. Получих разрешение да придружа негово величество при официалната инспекционна обиколка на западните области. По време на пътуването написах моите „Оди за планините Съчуан“. Това са най-добрите ми неща, Ди.

Той разтвори яката на робата си, разкривайки широк мускулест врат, което припомни на съдията, че на младини е бил известен майстор на меча. Академикът повдигна отворената книга от бюрото.

— Открих това в библиотеката на Луо: подбор от стиховете на съветника Хуан от Съчуан. Той е посетил същите места като мен. Много е интересно да сравня впечатленията. Строфата е много хубава, но тук... — той се наведе над страницата, после поклати глава: — Не, метафората не е съвсем точна... — сякаш спомняйки си изведнъж за присъствието на госта, той вдигна очи с усмивка: — Не бива да ви отегчавам с всичко това, Ди. Сигурно имате доста работа преди вечерята.

Съдията стана. Академикът също се изправи и въпреки протестите на госта настоя да го изпрати до вратата.

— Много ми беше приятно да побеседвам с вас, Ди. Винаги е толкова интересно да научиш вижданията на младите чиновници. Това открива нов поглед за нещата. До довечера!

Съдията се отправи бързешком към дясното крило, защото гърлото му бе съвсем пресъхнало и спешно се нуждаеше от чаша чай. Много врати извеждаха на терасата и съдията напразно се озърна за някой прислужник, който да му посочи стаята на поета. В този миг зърна в дъното малък гранитен басейн с червени рибки, до който стоеше слаб мъж, облечен в избеляла сива роба, и хвърляше храна на рибките. Носеше плоска шапка, обточена с фино червено везмо. Сигурно беше някой от старшите прислужници на неговия колега. Съдията се приближи и попита:

— Бихте ли били така любезен да ми кажете къде Мога да намера почитаемия Чан Ланпо?

Човекът вдигна глава и изгледа съдията от главата До петите. Бледа усмивка разкриви тънките му устни, чиято форма се подчертаваше от посивяла разбъркана брада.

— Пред вас е! — каза уморено той. — Аз съм Чан Ланпо, не мога да го скрия.

— О, простете, моля ви! — възкликна съдията Ди, докато забързано подаваше на поета визитната си картичка с необходимата за случая церемониалност. — Дойдох да ви поднеса моите почитания.

Поетът погледна разсеяно картичката.

— Много мило от ваша страна, Ди — машинално произнесе той и като посочи басейна с рибките, продължи по-дружелюбно: — Погледнете онази малка рибка в ъгъла, там под онова листо. Забелязвате ли странната светлина в огромните ѝ учудени очи? Кара ме да си мисля за нас хората... слисани наблюдатели. Извинете — добави той и вдигна глава. — Отглеждането на рибки е любимото ми занимание и забравям всякаква вежливост. Откога сте тук, Ди?

— Пристигнах завчера.

— А, да! Чух, че префектът свикал магистратите. Надявам се, че ви харесва в Цинхуа, Ди. Знаете ли, аз съм роден тук.

— Много красив град и съм извънредно радостен заради щастливия случай, който ми позволява най-сетне да се запозная с неговия най-блестящ и изискан...

— Не блестящ, не! — прекъсна го поетът, поклащайки глава. — Съвсем не, за съжаление — той прибра в ръкава си малката кутийка от слонова кост с храната за рибки. — Извинете ме, Ди, но днес не се чувствам много добре. Поклонението пред олтара на прадедите ми ме потопи в миналото... — той замълча и някак смутено изгледа госта си. — Тази вечер ще бъда в по-добра форма. Налага се, тъй като моят приятел академикът както всеки път ще ме въвлече в литературна полемика. Той притежава действително енциклопедични знания за литературата, Ди, и е несравним във владенето на езика. Може би е малко високомерен, но... Предполагам, че сте го посетили, преди да дойдете тук, нали? — тревожно попита той.

— Да, разбира се.

— Чудесно. Трябва да ви предупредя, че въпреки непринудеността, която си придава, Цао има твърде високо мнение за своето обществено положение и се докача от най-дребните неточности. Убеден съм, че вечерята в тесен кръг ще ви хареса, Ди. Няма опасност човек да сучае в присъствието на брат Лу. Привилегия ще е да се срещнем с този наш колега, който толкова се прочу. Би трябвало... — той внезапно запуши устата си с длан. — О, аз се разприказвах, а нашият общ приятел Луо ме закле да пазя тайна. Той

обожава малките изненади, както навярно ви е известно. И така, простете ми, че не ви предложих чай, но се чувствам наистина доста уморен, Ди. Ще отида да подремна малко преди вечерята. Миналата нощ спях зле, в странноприемницата беше толкова шумно...

— Моля ви, отлично ви разбирам, напълно естествено!

Съдията се сбогува с поета, като почтително се поклони с пъхнати в дългите ръкави ръце.

След като напусна галерията, си каза, че е изпълнил светските си задължения и че трябва да се види с Луо, за да му разкаже какво бе научил от младата прислужничка. И най-накрая да си поиска чаша чай.

ГЛАВА VI

ДВАМА МАГИСТРАТИ ОБСЪЖДАТ СЪЩЕСТВУВАНЕТО НА ЖЕНИ ЛИСИЦИ; МАЛКА ИЗНЕНАДА ОЧАКВА СЪДИЯТА ДИ

Съдията отиде в кабинета на Као и попита дали магистратът Луо може да го приеме. Съветникът се появи след броени минути.

— Господарят ми ще бъде очарован да се срещне с вас, ваше превъзходителство. Той е в личния си кабинет, в дъното... Надявам се, че негово превъзходителство ще успее да повдигне настроението му — смутено добави той.

Дребничкият магистрат седеше на отрупан с възглавници стол зад огромно абаносово бюро и начумерено се взираше в купчината документи пред себе си. Щом съдията Ди влезе, скочи от стола и радостно възкликна:

— Тия нещастни тълкуватели на календара от нашето министерство на обредите трябва да бъдат уволнени, Ди! Всички до един! Нищо не разбират от работата си! Вижте ги тези тъпаци — предвиждат, че днешният ден е особено благоприятен, а от обед всичко е тръгнало наопаки.

Той се отпусна в стола и гневно изду пълните си бузи. Съдията Ди седна в креслото пред бюрото и си наля чаша горещ чай. Изпи я на един дъх, веднага си наля втора, разположи се удобно и въздъхна с облекчение, заслушан в оплакванията на своя колега.

— Първо това ужасно убийство на кандидата Сун, и то след обилен обяд, което се отрази твърде зле на храносмилането ми. След това съдържателката на, „Сапфиреният будоар“ ме зарадва с вестта, че най-добрата танцьорка е болна. Така че тази вечер ще трябва да се задоволим с две второстепенни, а звездата на програмата се нарича Малък Феникс и изобщо не ми харесва. Дребно хитровато личице, тяло като топлийка, ако мога така да се изразя. Бихте ли ми подали

чайника? — Луо наля първо на съдията, който бе успял да изпразни и втората чаша, отпи деликатно и продължи: — И като капак на всичко изненадата, която ви бях приготвил, пропадна. Академикът и дворцовият поет ще бъдат ужасно разочаровани. Освен това на масата ще бъдем петима: вие, Цао, Чан, брат Лу и аз. Нечетно число гости на масата носи нещастие. А в календара пише, че денят бил благоприятен! Уф!... И така, какво ново около нашето убийство? — попита раздразнено той, като постави шумно чашата на масичката. — Началникът на стражата преди малко ми съобщи, че хората му не са открили и помен от разбойник, който да пръска пари. Всъщност в това няма нищо изненадващо.

Съдията изпи третата си чаша чай.

— От думите на прислужничките, които са го обслужвали, излиза, че кандидатът вече бил идвал в Цинхуа. По всяка вероятност има приятелка тук.

— По дяволите! — възкликна Луо. — Във всеки случай не е от „Сапфиреният будоар“. Описах го на момичетата: не са го виждали.

— Освен това — продължи съдията — подозирам, че Сун е дошъл тук с цел, която е държал да бъде опазена в пълна тайна, и че историческите му проучения са били само претекст — той извади от ръкава си бележките на Сун и ги подаде на Луо. — Тези шест малки страници са всичките записки, които Сун е направил за две седмици.

Луо хвърли поглед на изписаните листове и поклати глава с разбиране.

— Сун е прекарвал следобедите в архива само за да поддържа версията си — продължи съдията. — Нощем се е заемал с истинските си дела. Прислужничката го видяла да се измъква една вечер, облечен целия в черно.

— Никаква следа ли няма къде е ходил и какво е правил през тази нощ, Ди?

— Не, прислужничката е близка с едно момче от съседната чайна, който, изглежда, е голям гуляйджия, но никога не е виждал Сун по кръчмите. Тази прислужничка вярва в приказките за лисици — добави той, като се изкашля. — Твърди, че Сун имал приятелка лисица и че точно тя го била погубила.

— О, да, вярно, че лисицата е важно действащо лице в тукашните народни вярвания. В резиденцията си имаме олтар,

посветен на нея, за да ни пази. Недалеч от Южната врата също има един, доста по-голям. Мисля, че е по-добре да не намесваме магиите в тази история. И без тях си е достатъчно объркана.

— Напълно съм съгласен с вас, Луо. Нали не отхвърляте вероятността за някаква семейна разправия?

— Не, разбира се. Господин Мън се ползва с прекрасно име, но това, естествено, нищо не означава. Може да се е запознал със Сун по време на първото му пребиваване в града. Освен това, Ди, той едва ли не започва лично разследване още от първия миг, когато зърва тялото. А и изгаряше от желание да ни натрапи заключенията си. Че какво по-лесно от това да заобиколи къщата и да потропа на портата на собствената си градина! Ох, и тази история с приятелката никак не ми харесва. Набърка ли се жена, неизбежно изскачат неприятности... — отбеляза той с въздишка. — Само това е хубаво, че утре няма да има съдебно заседание заради празника. Получаваме някаква отсрочка.

Луо си наля още една чаша чай и потъна в мрачно мълчание. Съдията Ди го погледна въпросително и зачака да чуе намеренията му за по-нататъшния ход на разследването. Ако всичко това се бе случило в Пуян, съдията щеше да нареди на помощниците си Ма Жун, Цяо Тай и Тао Ган да се разровят за сведения около дома на търговеца на чай и неговата личност, около семейството му и наемателите. Един опитен агент може да измъкне множество полезни и интересни подробности и от зарзаватчията, и от продавачите на риба и месо. Да не говорим за онова, което може да се научи от амбулантните търговци, както и от хамалите, от носачите и хората, които се навъртат около тях. Луо продължаваше да мълчи и Ди се обърна към него:

— Тази вечер не можем да предприемем нищо заради тържеството. Отделихте ли вече хора от съдебния персонал, които да проведат по-задълбочени проучвания?

— Не, Ди, аз не използвам хора от съдилището за рутинни работи. Всички поверителни разследвания се провеждат от моя стар домоуправител — и като видя учуденото изражение на съдията, обясни: — Старият хитрец е роден и отрасъл тук. Има трима родственици, много съобразителни и отракани мъже, които работят съответно при един сарафин, един златар и в една много посещавана гостилница на пазара. Плащам им щедро, при това от моите лични средства, а те ми служат вярно като осведомители и търсачи. Тази

система действа доста добре, а и ми дава възможност да следя за работата както на съветника си, така и на останалите хора от съдилището.

Съдията Ди бавно поклати глава. Самият той имаше пълно доверие и много разчиташе на стария сержант Хун, както и на тримата си помощници. Но всеки магистрат имаше свободата да действа по свое усмотрение, а системата на Луо очевидно не беше лоша, още повече че по времето на предишния си престой Ди бе имал възможност лично да оцени способностите на стария домоуправител.

— Наредихте ли на домоуправителя си да... — започна той, но в този момент на вратата се почука.

— Някоя си госпожица Юлан ви моли да я приемете, ваше превъзходителство — доложи от вратата началникът на стражата.

Лицето на Луо разцъфтя в усмивка.

— Явно е променила решението си! — възкликна той и удари с юмрук по масата. — Може пък и да се окаже, че денят действително е добър. Пусни я да влезе, приятелю! — и като потриваше ръце, се обърна към Ди: — Както установявам, малката изненада, която ви бях приготвил за вечерта, няма да ви се размине, старши братко!

Съдията повдигна вежди:

— Юлан? Коя е тя?

— Скъпи приятелю, нима искате да кажете, че вие, един от най-големите специалисти по престъпните деяния, не сте чували за убийството на прислужничката от манастира „Бялата чапла“?

Съдията Ди подскочи от стола си, зяпнал от удивление.

— Велики небеса, Луо! Не ми казвайте, че става въпрос за онази ужасна даоистка монахиня, която преби до смърт слугинята си с камшик?

— Самата тя, Ди! — радостно възкликна Луо. — Великата Юлан, куртизанка, поетеса, даоистка монахиня, прочута...

Съдията пребледня от гняв.

— Чудовищна престъпница, да! — яростно извика той.

— Спокойно, Ди, спокойно, моля ви! — започна Луо, повдигайки пълната си длан. — Първо бих желал да ви припомня, че според общото мнение на литературните среди обвинението срещу нея е несправедливо. Нейното дело е било гледано първо в окръжното съдилище, после в префектурата, след това в трибунала на

провинцията и никъде не се е стигнало до присъда. Именно поради това сега я карат, за да бъде разгледано делото ѝ от Столичния съд. Освен това тя несъмнено е най-талантливата жена в цялата империя. Академикът и дворцовият поет я познават и бяха очаровани, когато разбраха, че съм помолил стражата да ѝ позволи да ми погостува за ден-два — магистратът Луо замълча за миг, сучейки мустаци. — И така, когато днес следобед отидох в странноприемницата, където бе отседнала заедно с ескорта си, точно зад „Сапфиреният будоар“, тя категорично отхвърли поканата ми, като заяви, че не искала да се вижда със старите си приятели, преди изцяло да бъдат опровергани подозренията срещу нея. Можете ли да си представите моето унижение, Ди! Така се надявах да ви предоставя възможност да обсъдите най-нашумелия съдебен случай на годината със самата обвиняема. Предлагам ви един вълнуващ възел, в чието разплитане се провалиха три съдебни инстанции. Така да се каже, поднасям ви я на тепсия! Зная, че поезията не е вашата стихия, Ди, и желяех да ви предложи нещо по ваш вкус.

Съдията Ди поглади дългата си брада, припомняйки си подробности от убийството.

— Оценявам вашето внимание, Луо. И все пак се надявам тя да не дойде. Защото по отношение на интригите ние...

Вратата се отвори. Началникът на стражата въведе висока жена в черно. Без да забелязва съдията Ди, тя се насочи право към бюрото и произнесе с дълбок мелодичен глас:

— Дойдох да ви съобщя, че промених решението си, магистрате. Приемам вашата покана.

— Прекрасно, скъпа, прекрасно! Цао и Чан с нетърпение очакват да ви видят. Знаете ли, че и брат Лу също е тук? Сега да ви представя още един ваш почитател, моя приятел Ди, съдия на Пуян. Ди, представям ви великата Юлан.

Жената погледна разсеяно съдията и го поздрави небрежно. Щом той отвърна на поздрава ѝ с леко кимване, тя насочи цялото си внимание към дребничкия магистрат, който се бе впуснал в подробни описания на отредените вече за нея стаи до покоите на съпругите му в задната част на резиденцията.

Жената се стори на съдията около трийсетгодишна. Реши, че е била голяма красавица. Чертите ѝ все още бяха фини и изразителни, но

под очите ѝ имаше торбички, дълбока бразда разделяше красивите ѝ, изящно извити вежди, а чувствената ѝ уста беше оградена от мрежа тънки бръчици. Алените ѝ устни подчертаваха бледността на лицето. Гарвановочерните ѝ коси бяха вдигнати на кок, прикрепен с две дискретни игли от слонова кост. Строгата черна роба елегантно очертаваше заоблените ѝ бедра, тънката талия и доста внушителната гръд. Когато се наведе да поеме чашата с чай, той забеляза, че отрупаните ѝ с гривни и пръстени ръце бяха бели и изключително нервни.

— Благодаря ви хиляда пъти за всичко, което направихте за мен — изрече тя, рязко прекъсвайки излиянията на своя домакин, след което продължи с топла усмивка: — Най-вече заради доказателството, че все още имам приятели! През последните седмици бях започнала да мисля, че всички са ме изоставили... Ако правилно съм разбрала, днес ще има прием?

— Нещо такова, скромна вечеря у дома. Утре ще идем до Смарагдовата скала, за да отпразнуваме заедно Есенния празник.

— Всичко това е толкова съблазнително, магистрате. Особено след месец и половина, прекарани в разни затвори. Не мога да отрека, че се отнасяха прилично с мен, и все пак... Добре, кажете на началника на стражата да ме откара във вашата резиденция и там да ме предаде на икономката на женската част на дома. Трябва да си почина и да се преоблека преди вечерята. Жените обичат да се показват в целия си блясък при подобни случаи дори когато не са в първа младост.

— На вашите услуги, скъпа! — възкликна Луо. — Разполагайте с времето си, както намерите за добре. Ще вечеряме късно и ще празнуваме до късно. Както са го правели древните.

— А, да, и Малък Феникс е с мен — добави поетесата, когато Луо плесна с ръце, за да повика началника на стражата. — Тя би желала да огледа залата, където ще танцува тази вечер. Направили сте чудесен избор, магистрате! Повикайте момичето — нареди тя на появилия се началник на стражата.

Слабичка девойка на осемнайсетина години влезе и се поклони... Беше облечена в проста тъмносиня рокля, тънката ѝ талия бе пристегната с широк черен пояс. Магистратът Луо я огледа критично и сбърчи вежди.

— Аха, хм, хм... — заекна той. — Добре, скъпо дете, бих се изненадал, ако нещо в залата за приеми не задоволява изискванията ви.

— Хайде, не ставайте лош, магистрате — намеси се сухо поетесата. — Тя гледа сериозно на своето изкуство и желанието ѝ е да нагоди танца си към съответното пространство. Тази вечер ще танцува по музикалната пиеса „Феникс сред пурпурни облаци“. Това е нейното върховно постижение, а и заглавието толкова ѝ подхожда. Ела насам, скъпа, не бъди толкова срамежлива. Никога не забравяй, че едно красиво момиче не бива да се страхува от господата, пък били те и висши сановници!

Когато танцьорката вдигна глава, съдията Ди бе поразен от странното ѝ лице. Носът ѝ бе дълъг, а присвитите издължени очи с рязко извити нагоре краища напомняха някаква маска. Косите ѝ бяха силно обтегнати назад, непретенциозно прехванати в основата на тънкото ѝ вратле, и откриваха широко гладко чело. Раменете бяха ъгловати, ръцете — дълги и слаби. От цялата ѝ фигура се излъчваше някакъв много особен двусмислен чар, едва ли не на същество без пол. Съдията съвсем ясно разбираше разочарованието на своя колега, тъй като познаваше пристрастието на Луо към по-сочните жени.

— Недостойната личност, застанала пред вас, поднася извиненията си за своя посредствен талант — прошепна момичето с тих глас. — За мен е голяма чест тази щастлива възможност да танцувам пред толкова изискано общество.

— Добре, скъпа, достатъчно! — прекъсна я поетесата, потупвайки момичето по рамото. — Господа, ще се видим на вечерята!

Тя се поклони леко и напусна бързо стаята, следвана от стеснителната танцьорка. Магистратът Луо вдигна ръце към небето и възкликна:

— Тази жена притежава всичко: голяма красота, необикновен талант и изключителна личност. И като си помисля, че злата съдба ми отреди да се срещна с нея едва сега, при такива обстоятелства! — Луо съкрушено поклати глава и отвори едно чекмедже, откъдето извади обемисто досие. — Събрах копия от всички документи по делото ѝ за вас, Ди. Мислех си, че вероятно ще искате да се запознаете по-подробно със случая „Бялата чапла“. Прибавил съм и кратко описание на нейната кариера. Може би ще му хвърлите един поглед преди вечерята...

Съдията бе трогнат. Неговият колега очевидно бе направил всичко възможно, за да не го остави да скучае.

— Безкрайно ви благодаря за вниманието, Луо! — топло изрече той. — Вие наистина сте съвършен домакин!

— Моля ви, това е най-малкото, което мога да направя за вас, старши братко — Луо стрелна с поглед съдията и продължи с известно колебание: — Хм... трябва да ви призная, че има и още нещо, Ди. Възнамерявах някой ден да публикувам коментирано издание на пълните съчинения на Юлан. Дори съм нахвърлил предисловието. Това обвинение в убийство, разбира се, осуетява засега намеренията ми. Помислих си, че вие бихте могли да й помогнете да докаже невинността си, старши братко. Притежавате такъв талант за съставяне на съдебни документи... Следите ли мисълта ми?

— Отлично — отвърна сухо съдията. Той изгледа ледено своя колега, изправи се и пхна досието в ръкава си. — Най-добре да се захващам за работа.

ГЛАВА VII

ЕДНА ИНТРИГУВАЩА ИСТОРИЯ УВЛИЧА СЪДИЯТА ДИ; ПЕРСПЕКТИВАТА ЗА ВЕСЕЛО ПИРШЕСТВО НИКАК НЕ ГО БЛАЗНИ

Щом прекрачи прага на главния портал на резиденцията, съдията Ди спря и слисано се взря в дрипльото, застанал при входа на отделеното за него крило. Беше висок дебел мъж с кръгла бръсната глава в протритата монашеска роба и с износени сламени сандали на краката. Съдията тръгна към него, чудейки се как този дрипльо е могъл да проникне в резиденцията.

— Какво желаш? — неприветливо му извика той. Мъжът се обърна и вторачи в него изпъкналите си очи.

— О, съдията Ди! — навъсено изрече той. — Минах да ви навестя, но ви нямаше.

Гласът звучеше грубиянски, но човекът се изразяваше с патоса на образован мъж. Изведнъж съдията се досети.

— Много се радвам да се запозная с вас, брат Лу! Магистратът Луо ми каза, че...

— После ще решите дали се радвате, че се срещате с мен, Ди, или не! — срязва го монахът.

Очите му сезираха в някаква точка зад гърба на съдията и Ди не можа да се удържи и погледна назад. Дворът беше празен.

— Не, ваше превъзходителство, вие не можете да ги видите. Още не! Но не се безпокойте, покойниците са винаги сред нас. Навсякъде!

Съдията Ди го изгледа продължително. Този ужасен човек го караше да се притеснява. Защо ли Луо...

— Питате се защо ли Луо е решил да ме покани, нали? В качеството ми на поет, или по-скоро — съчинител на сентенции. Стиховете ми са дълги най-много един-два реда. Сигурно не сте ги

чели, Ди, защото се интересувате единствено от официална бумажина — провикна се той, сочейки с пръст досието, което стърчеше от ръкава на съдията.

— Да влезем да изпием по чаша чай — предложи Ди и отвори любезно вратата.

— Благодаря ви, но трябва да взема нещо от стаята си, преди да изляза в града.

— Къде сте настанен, брат Лу?

— До олтара на лисицата, в десния ъгъл на главния двор.

— О, да, Луо ми спомена за този олтар... — леко усмихнат започна съдията.

— И защо магистратът Луо да не запази този олтар? — сопна се като ужилен Лу. — Лисиците са неотделима част от всеобщия живот, Ди. Техният свят, също както и нашият, е с огромно значение или пък изобщо е без значение. И както има избирателно привличане между двама души, така и някои от хората са свързани с определено животно. Припомнете си, че знаците на зодиака, които влияят върху съдбата ни, са представени като животни — той се взря настоятелно в лицето на съдията, търкайки четинестите си бузи. — Вие сте роден в годината на Тигъра, нали? — внезапно попита той.

Съдията кимна и бърните на ужасния монах се разтеглиха в злокобна усмивка, а лицето му още повече заприлича на жабешко.

— Тигър и лисица, какво по-добро! — после лицето му помръкна и покрай месестия му нос и устните се очертах дълбоки бръчки. — Няма да е зле да внимавате, Ди! — със зловец глас предупреди монахът. — Снощи е станало убийство и доколкото съм осведомен, се подготвя второ. Това досие в ръкава ви носи името на Юлан. Над главата ѝ виси смъртно наказание. Скоро и други мъртъвци ще ви правят компания Ди!

Монахът отново вдигна кръглата си глава и се втренчи някъде зад гърба на съдията. Очите му светеха безумно. Съдията Ди неволно потръпна. Преди да успее да каже и дума, монахът продължи със същия заядлив тон:

— Не чакайте никаква помощ от мен, магистрате! За мен правосъдието на хората е посредствен маскарад и не бих си помръднал и малкия пръст да гоня някой престъпник. Те сами се хващат! Въртят

се в още по-тесни кръгове, отколкото другите, и не могат да се измъкнат от тях. До довечера, Ди!

Той се отдалечи с меко шляпане на сламените сандали по каменната настилка на двора. Съдията го проследи за миг с очи, после рязко се обърна и влезе, ядосан на себе си, че бе позволил да го поставят в толкова неловко положение. Прислужниците бяха издърпали завесите на балдахина над леглото в дъното на стаята. Погледът му попадна на големия чайник във ватираната кошничка на масата до големия калаен свещник и съдията изпита облекчение. Застана пред тоалетката и разтърка лицето и врата си с ароматизираната гореща кърпа, която прислугата бе приготвила. Веднага се почувства по-добре. Брат Лу си беше особняк, а такива често обичат да стряскат хората. Той примъкна масичката до плъзгащата се врата, седна с лице към градинката със скалата посред езерцето и отвори папката.

В началото имаше няколко страници биографична бележки на Луо за поетесата Юлан. Стегнатият стил разкриваше безспорния талант на Луо и съдията си каза, че това трябва да е част от бъдещото предисловие, което неговият колега бе имал намерение да включи като приложение към подготвяното издание на стиховете на Юлан. Вътре бяха предадени с известни загадки фактите около делото, без оскърбителни намеци, но и достатъчно недвусмислено. След като изчете внимателно бележките, съдията се отпусна удобно в креслото, кръстоса ръце и се замисли за бурния живот на Юлан.

Поетесата беше единствена дъщеря на скромен помощник-аптекаря от столицата — самоук любител на литературата, който я научил да чете и да пише, когато била едва на пет години. Далеч побезуспешно се справял с търговските дела и когато дъщеря му навършила шестнайсет години, затънал в дългове и бил принуден да я продаде в известен публичен дом. През четирите години, прекарани там, тя настойчиво се домогвала до компанията на литератори, все едно млади или стари, и благодарение на създадените връзки бързо напреднала в развлекателните изкуства, като проявявала особена склонност към поезията. На деветнайсет години, когато била на път да стане прочута куртизанка, внезапно изчезнала. Гилдията на съдържателите на публични домове пуснала по дирите и най-стръвните копои, тъй като в нея били вложени много пари, но не

успели да я открият. Две години по-късно случайно била намерена в някакъв долнопробен вертеп в северната част на империята без пукнат грош и много болна. Открил я младият поет Уън Тунян. Той бил известен с язвителността си, с привлекателната си външност и с голямото си наследствено богатство. Поетът вече я познавал от столицата, където бил успял да се влюби в нея. Изплатил всичките ѝ дългове и те станали неразделни. Канели ги на всички празненства и угощения в столицата. Уън публикувал сборник със стиховете, които си разменяли, и книгата бързо нашумяла в цялата империя. Двамата пътували много, посетили едва ли не всички забележителни места, винаги посрещани от най-известните литератори ерудити. Понякога спирали за месец-два, когато мястото им харесвало. Тази връзка продължила четири години, след което Уън изоставил Юлан заради някаква циркова акробатка. Тогава Юлан напуснала столицата и заминала за Съчуан, където оползотворила прощалната щедрост на Уън, сдобивайки се с прекрасна вила. Установила се в нея с малка свита от прислужнички и певици и скоро домът ѝ се превърнал в интелектуален и артистичен център на отдалечената провинция. Запазвала благоразположението си за отбран кръг обожатели, все литератори и високопоставени чиновници, които я обсипвали със скъпи подаръци. Магистратът Луо не беше издържал на изкушението и по този повод бе използвал изтърканото клише: „Всяка нейна поема струваше хиляда унции злато.“ Луо освен това споменаваше, че Юлан особено се привързала към няколко приятелки, на които посветила стихове. От следващите редове ставаше ясно, че две години по-късно Юлан била принудена да напусне Съчуан заради една своя ученичка, дъщеря на префект — така че изводите се налагаха от само себе си.

След Съчуан поетесата напълно променила своя начин на живот. Закупила манастира „Бялата чапла“ — малко даоистко светилище в прелестната област на езерата, и се обявила за даоистка. Останала само с една прислужничка, не допускала никакви мъже и се посветила изцяло на религиозната поезия. Харчела парите си със същата лекота, с която ги печелела, и малката ѝ свита, останала в Съчуан, била богато обезщетена. Купуването на манастира „Бялата чапла“ погълнало остатъка от богатството ѝ, но при все това тя не изпаднала в нужда, тъй като първенците на областта плащали добре, за да посвещава дъщерите им в поетическото изкуство. Текстът на Луо свършваше

дотук. „Моля, прегледайте приложените съдебни документи!“ — бе добавил той на следващата страница.

Съдията Ди се надигна и прелисти папката със служебни документи. Опитното му око веднага улови най-важните факти. Преди два месеца, в края на пролетта, стражниците от местния трибунал нахлули в манастира „Бялата чапла“ и започнали да копаят под едно черешово дърво в задния двор. Там открили голото тяло на прислужничката на Юлан, седемнайсетгодишна девойка.

Аутопсията установила, че момичето е починало три дни преди това, а по тялото личели страховити белези от удари с камшик. Арестували Юлан и я обвинили в предумишлено убийство. Тя категорично отричала. Обяснила, че преди три дни прислужничката поискала отпуск от една седмица, за да навести възрастните си родители. Била приготвила вечерята и потеглила. Оттогава не се била връщала. Същата вечер Юлан дълго се разхождала край езерото и когато се върнала, открила, че малката вратичка на градината е изкъртена, а след огледа на манастира установила, че два сребърни свещника липсват. Тя припомнила на магистрата, че още на другата сутрин съобщила за кражбата. Юлан изказала предположението, че прислужничката вероятно е забравила нещо, върнала се е в манастира и е изненадала крадците. Те са я изтезавали, за да признае къде подарката ѝ крие скъпоценностите, и момичето не е издържало на мъченията.

Магистратът разпитал и други свидетели, които заявили, че поетесата често хокала жестоко прислужничката си и че дори нерядко нощем къртели писъци. Манастирът бил съвсем уединен, но пък точно в злополучната нощ няколко души минали наблизко, без да забележат и помен от крадец или разбойник. Магистратът заключил, че показанията на Юлан са чисти лъжи, и я обвинил, че сама е разбила градинската врата и е хвърлила свещниците в някой кладенец. Позовавайки се на бурното ѝ минало, бил готов да издаде най-строга присъда, но точно тогава разбойници нападнали един чифлик в околността и накълцали на парчета селянин и жена му. Магистратът преразгледал решението си и изпратил хора да заловят крадците, които може би щели да потвърдят показанията на Юлан. Вестта за арестуването на известната поетеса вече била обиколила страната и префектът иззел делото под собствената си юрисдикция.

Щателното проучване, проведено от префекта — страстен почитател на поетесата, — извадило на бял свят два важни аргумента в полза на Юлан. Първо, оказало се, че местният магистрат година преди това безрезултатно се опитвал да спечели благоволенieto на поетесата. Магистратът не отрекъл този факт, но отказал да се съгласи с извода, че това по някакъв начин му е повлияло. Бил получил анонимно известие, че под черешовото дърво в градината е заровен труп, и дългът му повелявал да провери този сигнал. Според префекта магистратът бил предрешил виновността на Юлан и затова временно го отстранил от служба. Междувременно военната полиция заловила един крадец, член на бандата, нападнала и убила чифликчията и жена му. Според разбойника главатарят бил споменал нещо за евентуална плячка в манастира „Бялата чапла“ и казал, че не било зле да понаминат там. Това като че ли потвърждавало хипотезата на Юлан и дало основание на префекта да прехвърля делото в трибунала на провинцията с препоръка обвиняемата да бъде оправдана.

Затрупан от писма на високопоставени личности в защита на поетесата, губернаторът на провинцията бил склонен да произнесе оправдателно решение, когато неочаквано се явил един младеж, носач на вода. Няколко седмици отсъствал от къщи, защото придружавал чичо си на поклонение по гробовете на роднини. Бил възлюбен на прислужничката и според него приятелката му многократно се оплаквала, че поетесата се опитвала да я прелъсти и когато момичето я отблъсквало, го биела. Съмненията на губернатора се подсилили и от факта, че момичето било девствено. Ако е била убита от разбойници, те със сигурност са щели да започнат с изнасилване. Той наредил на своите хора да претърсят провинцията, така че и мишка да не може да избяга, за да открият нападателите на чифлика, тъй като свидетелствата им се оказвали от изключително значение. Нито тях намерили, нито автора на анонимното писмо. Губернаторът предпочел да се отърве от щекотливото дело, прехвърляйки го в Столичния съд.

Съдията Ди затвори папката, изправи се и излезе на терасата. Нежният есенен ветреца обещаваще прекрасна вечер и леко раздвижваше бамбуковите стъбълца по скалата. Наистина колегата му не бе излъгал. Делото беше интересно, или по-точно, смущаващо. Той замислено поглади бакенбардите си. Магистратът Луо бе представил нещата като чисто теоретична главоблъсканица, но Ди много добре

разбираме, че става дума за предизвикателство спрямо него. Личната му среща с поетесата съвсем пряко го намесваше и го изправяше пред въпроса за нейната вина или невинност.

Съдията се разхождаше напред-назад по терасата, сплел длани зад кръста. В целия този объркан случай разполагаше само със сведения от втора ръка. Изведнъж пред очите му се яви образът на монаха с жабешкото лице. Този странен човек бе подхвърлил, че над главата на поетесата виси смъртно наказание. Съдията изведнъж усети, че го завладява тревога, нещо като смъртно предчувствие. Може би ако отново се заровеше в документите и внимателно анализираше всички свидетелства, това усещане би се разсеяло. Но пък часът беше пет, до вечерята оставаха само два часа. А и нямаше никакво желание да се потапя отново в официалните доклади и отложи това за по-късно, след като разговаря по-подробно с поетесата по време на вечерята. А щеше да успее и да наблюдава отношението на академика и на дворцовия поет към Юлан и да подразбере какво мислят те за нейната вина. Веселата вечер, която колегата му обещаваше, изведнъж се оказа заредена с ужасяващата перспектива да се превърне в съдебно заседание с витаеща във въздуха смъртна присъда. Сега вече съвсем определено го завладя предчувствието за скорошна неизбежна трагедия.

Като се мъчеше да пропъди тези мрачни мисли, той се опита да се върне към убийството на кандидата Сун. И тази история бе доста смущаваща. Въпреки че лично бе присъствал на огледа, не можеше нищо да предприеме и трябваше изцяло да се довери на доказателствата и на данните, предоставени от хората на Луо. Отново му се налагаше да се задоволява със сведения от втора ръка.

Изведнъж съдията замръзна на място със свъсени вежди. Остана за миг замислен, после влезе в стаята и взе от масата сборника с музикални пиеси на Сун. С изключение на историческите записки, това беше единствената пряка връзка с убийтия. Той отново прелисти изписаните със сбит почерк страници и изведнъж се усмихна. Беше хвърляне в неизвестното, но си заслужаваше да опита! Във всеки случай по-добре това, отколкото да си стои в стаята и да предъвква до втръсване твърденията на хора, които никога не бе виждал.

Съдията се преоблече в проста синя роба, нахлупи си малка черна шапчица, пъкна под мишница сборника на Сун и излезе.

ГЛАВА VIII

СЪДИЯТА ДИ СЕ ИНТЕРЕСУВА ОТ МУЗИКА, ОБЩУВАНЕ НА ЧАШКА С ЕДИН ФЛЕЙТИСТ ПИЯНИЦА

Здрачаваше се. В предния двор две прислужнички палеха фенерите, окачени по гредите. Гъмжащата тълпа на централната улица го повлече още от главния вход на съдилището и съдия Ди въздъхна със задоволство. Нищо чудно потиснатото му настроение да се дължеше на факта, че в резиденцията на своя колега се чувстваше откъснат от света, от живота на този град, който изобщо не познаваше. Раздвижването изведнъж го облекчи. Остави се на тълпата да го води, зяпайки по празнично украсените витрини на дюкяните. Не след дълго зърна надпис „Музикални инструменти“, проправи си енергично път и почука на вратата.

Вътре го посрещна неописуема врява: десетина клиенти опитваха едновременно барабани, флейти, двуструнни гусли. Всички любители музиканти се приготвиха за тържествата на следващия ден по случай Есенния празник. Съдията се упъти към дъното на магазина, където собственикът зорко следеше своите продавачи и клиентите, като същевременно лакомо нагъваше юфка от купичката пред себе си. Стреснат от достолепния вид на съдията, той побърза да скочи и го попита с какво може да му бъде полезен. Съдията подаде партитурите.

— Това са пиеси за права флейта — каза той. — Дали случайно не можете да ми кажете за каква музика става въпрос?

Търговецът хвърли един поглед на партитурите и ги върна на съдията с извинителна усмивка:

— Не познавам тази система на записване, господине. Сигурно е някакъв старинен начин. Обърнете се към специалист. Всъщност Лаолю е човекът, който ви трябва, той е най-добрият флейтист в града и е в състояние всичко да разчете, и старинните, и новите музика,

както и да са записани. Единствената неприятност — добави той, като потъркваше тлъстата си брадичка — е, че, как да ви кажа... Лаолю пие. Започва от обяд, след часовете си по музика, и обикновено по това време вече е направил главата. Малко по-късно поизтрезнява, ако трябва вечерта да свири на някой прием. Изкарва добри пари, но пръска всичко за вино и жени.

Съдията Ди изсипа шепа грошове на масата.

— Нека някой от вашите служители ме отведе при него.

— Разбира се, господине, благодаря, господине! Ей, Уан! Заведи този господин при Лаолю. После веднага да се върнеш, ясно ли е!

Докато се спускаха по улицата към дома на Лаолю, младият помощник внезапно дръпна съдията за ръкава. Посочи му една питеепродавница и каза с лукава усмивка:

— Ако искате да се разберете с Лаолю, господине, най-добре ще е да се явите при него с подаръче. Колкото и пьян да е, на часа ще вдигне глава, ако разклатите пред носа му стомничка с вино.

Съдията купи стомна бял силен алкохол, който се пиеше леден и последва момчето по един тесен пасаж до воняща уличка между два реда дървени съборетини. Беше тъмно, тук-там през мръсната хартия на прозорците се процеждаха светлинки.

— Четвъртата врата вдясно, господине.

Съдията даде бакшиш на момчето и то веднага затича обратно към магазина. Въпросната врата едва се държеше на пантите си. Отвътре долитаха свирепи ругатни, примесени с писклив женски смях. Съдията само опря ръка до вратата и тя се разтвори широко. В малка гола стая, осветена от пушлива газена лампа, тегнеше острата миризма на евтин алкохол. Едър мъж с червендалесто лице седеше на бамбукова пейка в дъното. Беше с по широки панталони и къса, зейнала отпред куртка, която откриваше голия му лъснал корем. На коленете му седеше жена — Малък Феникс. Лаолю вдигна към съдията невиждащи очи, танцорката побърза да придърпа дрехата си над своите мускулести, учудващо бели бедра и изтича да се скрие в най-далечния ъгъл на стаята. Лицето ѝ почервения, но изражението ѝ си остана невъзмутимо и застинало като маска.

— Я гледай! Вие пък кой сте? — изломоти флейтистът с надебелял език.

Без да обръща внимание на момичето, съдията седна до ниската бамбукова масичка и постави отгоре ѝ стомната. Лаолю ококори кръвясалите си очи.

— Велики небеса, стомна „роса от рози“, и то истинска! — провикна се той и се надигна с мъка. — Добре сте дошли, нищо, че приличате на господаря на долния свят с тази рунтава брада! Отпушвайте, скъпи приятелю!

Съдията положи длан върху гърлото на стомната.

— Трябва да си заслужиш пиенето, Лаолю — заяви той и извади на масата музикалния сборник. — Искам да зная нещо за музика е тази тук.

Изправен до масата, едрият мъж отвори книжката с дебелите си, смайващо подвижни пръсти.

— Проста работа! — избоботи той. — Ще ида все пак да се освежа малко.

Той се заклати към тоалетката и разтри лицето и гърдите си с някаква мръсна кърпа. Съдията го наблюдаваше мълчаливо, без да обръща внимание на танцорката. Какво правеше тук, си беше лично нейна работа. Малък Феникс се поколеба известно време, после пристъпи до масата и промърмори притеснено:

— Аз... аз се опитвах да го предумам да дойде да свири на празненството тази вечер, господине. Той е грубиян, но е изключителен музикант. И понеже се дърпаше, оставих го малко да ме погали...

— И до сутринта да останеш, няма да свиря този проклет „Напев на Черната лисица“! — тросна се едрият мъж, докато прехвърляше десетината флейти, закачени на пирони.

— Бях останал с впечатлението, че ще танцувате „Феникс сред пурпурни облаци“ — небрежно подхвърли съдията Ди.

Танцорката по-скоро предизвикваше жал у него с погасналото си лице и с тесните се сгърбени рамене.

— Да, господине. Но след като разгледах прекрасната зала на магистрата... и ме представиха на двамата висши чиновници от столицата и на известния брат Лу, си рекох, че друг такъв случай едва ли ще ми се представи някога. И си помислих, че бих могла да танцувам и на друга музика, която позволява бързи въртеливи движения...

— Ти си върти колкото искаш задничето, само че на хубава музика — провикна се Лаолю. — „Напев на Черната лисица“ не струва.

Флейтистът седна на едно ниско столче и разтвори нотите на едрото си коляно.

— Хм... Мисля си, че едва ли ще пожелаете да чуете първата мелодия: „Белите облаци ми напомнят роклята ѝ, цветята — лицето ѝ“ ... Това всеки го знае. Виж, втората, тя като че ли...

Той поднесе флейтата към устата си и изсвири първите тактове в подчертан, забързан ритъм.

— Ами да, това е „Възхвала на есенната луна“. Миналата година беше много на мода в столицата.

Едрият мъж прелистваше сборника, като от време на време изсвирваше по някой такт, колкото да разпознае мелодията. Съдията слушаше разсеяно обясненията му. Беше разочарован, че смелата му хипотеза се оказа погрешна, но и нямаше как да не признае, че тя поначало беше изсмукана от пръстите. Липсата на заглавия и думи, странният, съвсем непознат начин, по който бе записана музиката, го бяха навели на предположението, че това са тайни бележки на кандидата Сун, представени за музика.

Сочна ругатня прекъсна мислите му.

— Проклет да бъда! — извика флейтистът, забол очи в последната пиеса. — Но пък първите тактове са други — изръмжа той и поднесе флейтата към устните си.

Разнесоха се тъжни, протяжни звуци. Танцьорката се надигна поразена. Ритъмът се ускори, звуците ставаха все по-остри и пронизителни, дълбоко смущаващи. Едрият мъж свали флейтата.

— Пак този проклет „Напев на Черната лисица“! — с отвращение извика той.

Танцьорката се наведе над масата.

— Дайте ми тази партитура, господине, моля ви! — големите ѝ бадемови очи блестяха трескаво. — Имам ли това, всеки що-годе добър флейтист може да ми акомпанира!

— Няма да съм аз! — изсумтя дебелият музикант и хвърли партитурата на масата. — Предпочитам да си остана здрав и читав!

— На драго сърце ще ви дам партитурите — обърна се съдията Ди към танцьорката. — Но не бихте ли ми казали първо какво знаете

за този „Напев на Черната лисица“? Интересувам се от музика.

— Това е старинна, почти неизвестна пиеса, господине, няма да я намерите в нито един сборник за флейта. Шафран, пазителката на светилището на Черната лисица, я пее непрекъснато. Карах я да ми я запише, но тя, горката, не е съвсем с ума си, а и не знае да чете и да пише! Трудна партитура! Но това е най-добрата музика за танц при...

— Ще ми го върнете тази вечер, на приема — каза съдията Ди и ѝ подаде сборника.

— Хиляди благодарности, господине! Сега трябва да бързам, защото музикантът има нужда поне малко да порепетира. Моля ви, господине, не казвайте на никого, че ще танцувам на тази мелодия. Искам това да е изненада! — добави тя от вратата.

Съдията кимна.

— Давай чаши! — обърна се той към едрия флейтист. Музикантът грабна две глинени чаши от поличката и съдията отпуши стомната.

— Добра е стоката! — възкликна музикантът, вдъхвайки аромата, преди да вдигне чашата. Пресуши я на един дъх.

Съдията отпи малка глътка и почти нехайно рече:

— Странно момиче е тази танцьорка.

— Ако изобщо е момиче! Хич няма да се учудя, ако излезе, че е жена лисица и че опашката ѝ е скрита под роклята. Точно това се мъчех да проверя, когато вие дойдохте — флейтистът се усмихна криво, напълни отново чашата си, отпи глътка, млясна и продължи: — Лисица или не, много я бива да изстиска клиентите си, тая малка мръсна шафрантия. Приема си подаръците, оставя се да я пощипе човек и да я помачка, но стигне ли се до главната манджа, няма никой: аз не съм от тия, господине! Не и не! Става вече една година, откак я познавам. Дума да няма, добра танцьорка е — той сви рамене. — Може пък и да е права, сума ти добри танцьорки пропаднаха пред очите ми само защото вдигаха под път и над път краката.

— Как ви е попаднал „Напев на Черната лисица“?

— Чух я преди години, пееха я две стари кози. Иначе бабуваха и си докарваха нещо допълнително, като пъдеха зли духове от къщите на родилките. Честно казано, не зная съвсем точно мелодията. Но оная малка вещица от светилището я знае.

— Коя е тя?

— Проклетата му вещица! Истински дух лисица е тя! Една дърта вехтошарка я намерила на улицата, толкова едно бебе сладуранче. Поне така изглеждала! Израснала полулуда, проговорила едва на петнайсет години. И припадничава: мине се, не мине, обелвала очи и почвала да ломоти страхотии. Бабичката се уплашила и я продала в един бардак. Изглежда, е била хубавка. Поне съдържателката на бардака прибрала добри парици от някакъв стар мераклия за девството ѝ. Дъртакът трябва да си е проклел живота, задето се е хванал с жена лисица. Да си налеем още, господине, днес за пръв път пийвам като хората — той изпразни чашата и тъжно поклати глава. — Оная му отхапала езика, когато понечил да я целуне, после се метнала през прозореца и се скрила в изоставеното светилище до Южната врата. Не можеш накара и най-якия бияч от гилдията на съдържателите на публични домове да си навре гагата тъдява. Нали разбирате, мястото е пълно с призраци! Стотици хора са изпогинали там, мъже, жени, деца, и нощем духовете им бродят из пуцинака наоколо. Суеверни хора подхвърлят в развалините на храма храна, а оная си я дели с лисиците. На месечина танцува между тях и пее ттга-зи... проклета песен — флейтистът изведнъж запелтечи. — Ттгази... ттгази тттанцьорка, и тття е лисица. Само тття дръзва да се мотае там. Проклет... проклета лисица, това е тя...

— Ако имаш да свириш тази вечер, позабави малко, карай по-полекичка — посъветва го съдията, като се надигна от стола. — Довиждане!

Съдията се насочи към главната улица и попита един минувач как да стигне до Южната врата.

— Не е близо, господине. Спускате се по тази уличка, пресичате големия пазар, хващате Храмовата улица и карате до края. Там вече е право напред.

Съдията нае малка носилка и нареди на носачите да го откарат до светилището в южния край на Храмовата улица. Реши, че ще е по-добре там да освободи носилката, защото носачите бяха известни с бърливостта си.

— За храма „Проникновено озарение“ ли става дума, господине?

— Точно така. Стигнем ли бързо, ще има бакшиш.

Мъжете вдигнаха дългите дръжки на мазолестите си рамене и потеглиха в лек тръс със звучни провиквания „Ей! Хей!“, за да си

проправят път сред тълпата.

ГЛАВА ІХ

СЪДИЯТА ДИ ПОСЕЩАВА ИЗОСТАВЕН ХРАМ; ПОСРЕЩАТ ГО ЛИСИЦИ

Съдията Ди се загърна плътно в робата. В откритата носилка вечерният хлад се усещаше по-осезателно. Той се почувства обнадяден: „Напев на Черната лисица“ можеше да се окаже първата важна следа в случая с убийството на Сун. Пазарът беше претъпкан, по сергиите се въртеше оживена търговия. Завиха в широка мрачна улица и тълпата оредя. От двете страни се редуваха високи каменни врати и дълги стени от изронени тухли. Надписите на фенерите, висящи над всеки портал, говореха, че тук се бяха установили всички основни будистки секти. Носачите поставиха носилката пред ниска къщичка на два етажа. Върху фенера, осветяващ двойната, лакирана в черно врата, с три големи йероглифа пишеше: храм „Проникновено озарение“.

Съдията Ди слезе от носилката, а двамата носачи побързаха да избършат запотените си гърди.

— Можете да си починете — обърна се съдията към по-възрастния. — Ще се бавя най-много половин час. Колко път е от тук до Източната врата? — попита той, подавайки бакшиша.

— С носилка към половин час. Но по пряката пътека се стига по-бързо.

Съдията кимна. Това означаваше, че кандидатът Сун е можел лесно да стига до светилището на лисицата. Той влезе през ниската вратичка до портала и се озова в пуст двор. Само един прозорец светеше в главната постройка насреща. Вдясно от нея покрай зида се точеше дълъг навес. Съдията тръгна под него с намерението да излезе от храма през задния вход и оттам да стигне до Южната врата. Така носачите нямаше да разберат накъде бе тръгнал.

Навесът го изведе до тесен проход между две ниски постройките зад главното здание, където бяха стаите на монасите. Няколко малки фенера, окачени на гредите, едва осветяваха прохода. Съдията забърза

към ниската врата в дъното. Вече почти бе стигнал до края, когато машинално надникна в последния прозорец отдясно и замръзна на място. Стори му се, че в дъното на празната стая с кръстосани крака седеше братът гробар и блещеше в него жабешките си очи.

Съдията постави ръце на перваза и огледа стаята. Беше му се привидяло. В мъждивата светлина на окачения пред отсрещната сграда фенер различи купчина монашески раса, струпани на пейката, като най-отгоре се мъдреше ритуален дървен барабан във формата на череп. Съдията продължи пътя си, ядосан от грешката: явно тревожещият образ на загадъчния монах бе завладял съзнанието му.

Той прекоси една рядка борова горичка зад храма и излезе на широк, гладко павиран път. В далечината на фона на звездното небе се открояваше източеният силует на Южната врата.

Зарадван, че хитрината му бе успяла, съдията закрачи бързо по пътя, осветен тук-там от газената лампа на някоя сергия. Отляво тъмнееха няколко изоставени къщи, от другата страна се виждаха дървета и гъсти храсталаци, а сред тях — порутена каменна порта. Тъкмо се канеше да пресече, когато го застигна дълго шествие от весело разговарящи хора превити под тежестта на разни чували и вързопи, вероятно отиващи на село, за да прекарат празника при роднини. Докато ги изчакваше да отминат, съдията се попита къде ли е Смарагдовата скала, която магистратът Луо беше избрал за банкета на следващата вечер. Вероятно някъде в планината, западно от града. Той вдигна глава към небето. В светлото сияние на есенната луна не се виждаше нито едно облаче. За сметка на това гората от другата страна на пътя изглеждаше тъмна и неприветлива. Съдията си купи малко ветроупорно фенерче от един амбулантен търговец и пресече пътя.

От старинната врата всъщност бяха останали само две колони. Съдията приближи фенера до лявата и видя в основата ѝ пресни плодове и глинена купичка ориз, наполовина покрита със зелени листа. Както личеше от тези приношения, това наистина беше входът на светилището.

Съдията си запроправя бързо път през избуялите храсти, препречили тясната пътека. След първия завой напъха полите на робата си в пояса и нави дългите си ръкави. Намери в храстите една яка тояга, за да отстранява трънаците, протегнати като пипала през криволичещата пътека. Всичко бе неестествено спокойно и диво. Не се

чуваха дори нощни птици и само песента на щурците нарушаваше тишината, както и някакво леко шумолене в храстите.

— Тази танцьорка е смело момиче — промърмори съдията. — Мястото наистина е зловещо.

Изведнъж той спря и стисна здраво тоягата. Нещо се бе размърдало в храста пред него. Чифт зелени очи светеха точно отпред, на две стъпки над земята. Той грабна бързо един камък и го хвърли по тях. Очите изчезнаха, в листака бурно се разшава нещо, после всичко отново утихна. Значи наистина тук имаше лисици, но както се знаеше, те никога не нападаха човек. В този миг съдията се сети с тревога, че беше чувал за случаи на бяс сред лисиците и бездомните кучета. А една бясна лисица се нахвърля на всичко, което ѝ попадне. Съдията побутна шапката си назад и си помисли, че май доста лекомислено бе подходил към това приключение, тръгвайки невъоръжен. Меч или дори копие щяха да свършат чудесна работа и надеждата му бе, че поне дебелите плъстени гети представляват някаква защита.

Скоро пътеката се разшири. Той зърна сред дърветата обширно празно пространство, злокобно огряно от луната. Полегат склон, покрит с високи треви и пръснати, обрасли в мъх камъни, извеждаше до руините на огромния черен храм. Външната стена беше срутена на няколко места, изкорубеният покрив изглеждаше застрашително наклонен. В този миг по средата на склона един черен силует се метна пъргаво на голям камък и приседна на задните си лапи. Съдията ясно различи заострените уши и дългата рунтава опашка. Животното беше наистина огромно.

Съдията погледа за миг зловещите руини, сред които не се усещаше признак на живот, въздъхна и стъпи на стръмната пътека, белязана от грубо дялани камъни. Когато наближи лисицата, вдигна с две ръце тоягата. Животното се смъкна с изящен скок на земята и се разтвори в мрака. Тук-там тревата се раздвижваше, от което личеше, че наоколо е пълно с лисици.

Вече пред входа съдията поспря и огледа малкия преден двор, затрупан с отломки. Покрай стената от покрива бяха нападали разкапани греди, във въздуха се носеше лек мирис на гниене. В ъгъла се издигаше статуя на лисица в естествен ръст, седнала на гранитен пиедестал. Червен парцал, вързан на врата ѝ, беше единственият белег за човешко присъствие. Самият храм представляваше обрасла в

бръшлян едноетажна квадратна постройка от потъмнели с годините тухли. Десният ъгъл бе срутен и точно там покривът висеше заплашително. На много места керемидите бяха изпадали и се виждаха черните греди на скелето. Съдията изкачи трите гранитни стъпала и затропа с тоягата по дървената врата. Част от нея се откърти и падна на земята с трясък, който процепи нощната тишина. Съдията изчака напразно нещо да се раздвижи, след което бутна вратата и влезе. От лявата му страна идваше мъждива светлинка. Ди заобиколи ъгъла и застина: под запалената свещ, поставена в една ниша, лежеше някаква фигура, омотана в мръсни парцали. На мястото на главата към съдията се блещеше един череп с черни празни орбити.

— Престанете с тези детинщини! — студено заповяда той.

— Нормално беше да изкрещите и да побегнете — обади се тънък гласец иззад гърба му. — И тогава щяхте да си счупите крака.

Съдията се обърна бавно и се озова лице в лице със слабо момиче, облечено в широка куртка от груб плат и панталон, чийто плат бе изтъркан до основата. Красивото лице изглеждаше безизразно, но в големите очи се четеше страх. В кръста на съдията бе опряно острието на дълъг нож и ръката, която го държеше, не трепваше.

— Сега ще трябва да ви убия — добави момичето със същия нежен глас.

— Много хубав нож имате — без да бърза, изрече съдията. — Този синкав отблясък...

Момичето сведе очи, съдията пусна тоягата и сграбчи тънката й китка.

— Без глупости, Шафран! — рязко каза той. — Праца ме Малък Феникс, познавам се и с господин Сун.

Тя тръсна глава, хапейки долната си устна.

— Чух, че лисиците ми се разшаваха, и си помислих че е Сун — каза тя, вперила поглед в лежащото чучело. — Като ви видях да се качвате насам, запалих свещ над моя любим.

Съдията пусна китката й.

— Не може ли да седнем някъде, Шафран? Искам да си поприказваме.

— Само приказки, няма игри — сериозно отвърна тя. — Любимият ми е много ревнив — момичето пхна ножа в ръкава си и се приближи до лежащата фигура.

— Няма да му дам да си играе с мен, скъпи! Обещавам ти! — прошепна тя, придърпвайки изкърпения саван.

После погали леко черепа, взе свещта и влезе в една сводеста вратичка насреща.

Съдията я последва в тясна, вмирисана на плесен стая. Момичето постави свещта на маса от нерендосани дъски и седна на едно бамбуково столче. Плетена табуретка довършваше цялото обзавеждане на стаята, като се изключи купчината парцали в ъгъла, която явно служеше за постеля. Горната част на стената и част от покрива липсваха, така че на места се виждаше небето. През зеещите отвори бе нахлул бръшлян, който се спускаше като завеса пред голите тухли. По прашния под с глух шепот се ронеха сухи листа.

— Голяма задуха е тук — каза тя, смъкна куртката си и я захвърли върху купчината дрипи в ъгъла.

Закръглените рамене и красивите ѝ гърди бяха зацапани с прах. Преди да седне, съдията опита разнебитената табуретка. Момичето гледаше втренчено пред себе си и разтъркваше гърдите си. В стаята не беше толкова топло, но между гърдите ѝ се стичаше струйка пот, оставяйки черна бразда по заобления корем. Мръсните сплъстени коси бяха хванати с червен парцал.

— Отначало моят мил стряска, като го видиш, нали? — обади се внезапно тя. — Но е много добър, никога не ме оставя сама и винаги ме слуша, като му говоря. Нямахте си глава горкият, та му сложих най-големия череп, който намерих. И всяка седмица го издокарвам с нова дреха. Ей там, в задния двор ги изкопавам. Има много черепи и кости... също и хубави платове. Защо Сун не дойде тази вечер?

— Много е зает и ме натовари да ти предам... — тя бавно повдигна глава.

— Зная. Толкова много неща има да отсее. Преди осемнайсет години е станало, така ми каза. Но онзи, който е убил баща му, още е тук. Само да го открие, и ще му отсече главата на дръвника.

— Аз също се опитвам да го открия, Шафран. Припомни ми, моля ти се, как се казваше...

— Как се казваше? Сун не знае. Но ще го открие. И моят баща да беше убит, и аз щях...

— Мислех, че си сираче.

— О, не. Баща ми понякога идва. Много е добър. Но пък тогава... защо ме излъга? — попита с жалостив глас тя.

Очите ѝ внезапно загоряха с трескав пламък и съдията я прекъсна кротко.

— Сигурно бъркаш нещо. Баща ти не може да те излъже.

— Излъга ме! Каза, че си увива главата с шал, защото е много грозен. Но Малък Феникс го видяла, след като си тръгна оттук онази нощ, и ми каза, че не бил никак грозен. Защо крие от мен лицето си?

— А майка ти къде е, Шафран?

— Умря.

— О, да... Тогава кой те е отгледал, баща ти ли?

— Не, старата ми леля. Не беше много добра към мен, даде ме на едни лоши хора. Аз избягах, но те ме намериха и тук. Първо бяха двама и довтасаха посред бял ден. Аз се качих на покрива, ама си струпах цяла камара черепи и кости до мен. Почнах да ги хвърлям по тях и те избягаха. После през нощта дойдоха трима. Но моят мил си беше тук и те побягнаха презглава и много крещяха. Единият се спъна в камък и си счупи крака. Само да бяхте видели как го влачеха другите!

Момичето се изкиска пронизително и екотът изпълни празната стая. Нещо прошава в бръшляна и съдията Ди се обърна. Четири-пет лисичи глави се подаваха над срутената стена, вторачили в него странните си зелени очи. Той се обърна към девойката. Тя бе заровила лице в шепите си, тялото ѝ трепереше, сякаш от студ, но раменете ѝ бяха мокри от пот.

— Сун ми каза, че обикновено идвал тук с господин Мън, търговеца на чай... — побърза да каже съдията Ди.

Шафран отпусна шепите си.

— Търговец на чай ли? — попита тя. — Никога не пия чай. Само кладенчова вода. А сега и тя не ми харесва... А, да... Сун ми каза, че живее при някакъв търговец на чай — замисли се за миг тя, после продължи усмихната: — Сун идваше всяка вечер с флейтата си. Лисиците ми много харесват музиката му, а той мен много ме харесва. Каза, че ще ме отведе на едно много хубаво място, където всеки ден ще мога да си слушам музика. Но не бивало на никого да казвам за него, понеже не можел да се ожени за мен. Аз му казах, че оттук не мърдам и че няма никога да се омъжа. Защото тук е моят мил и аз за нищо на света няма да го оставя. Никога!

— Сун не ми е говорил за баща ти.

— Че как иначе! Татко ме зарече думица да не обелвам. А ето на, на вас ви разказах за него! — тя го погледна уплашено и се хвана за гърлото. — Не мога да преглъщам... много ме боли гърлото... и главата. От ден на ден все повече — добави тя и зъбите ѝ затракаха.

Съдията Ди стана. Това момиче трябваше да бъде отнесено оттук възможно най-скоро. Явно, че беше сериозно болно.

— Ще кажа на Малък Феникс, че не ти е добре, и ще дойдем двамата утре сутринта. Баща ти никога ли не ти е предлагал да отидеш да живееш при него?

— Не, защо? Каза, че другаде няма да мога да се грижа за моя мил и за лисиците.

— Ти внимавай с тях, може да те ухапят...

— Как смееете да говорите такива неща! — гневно го прекъсна момичето. — Моите лисици никога няма да ме ухапят! Някои дори спят с мен, ей там, в ъгъла, и ми ближат лицето. Вървете си, вече не ви обичам!

— Аз много обичам животните, Шафран. Но понякога и те се разболяват, също като нас. И ако някоя болна те ухапе, ще се разболееш и ти. Утре ще дойда пак. Довиждане!

Тя го последва до предния двор и като посочи статуята на лисицата, каза срамежливо:

— Много ми се иска да подаря този красив червен шал на моя мил. Дали ще ми се разсърди каменната лисица?

Съдията се замисли. Реши, че за сигурността на момичето ще е по-добре чучелото да си остане, както беше в момента.

— Според мен каменната лисица ще побеснее от яд. По-добре ѝ остави шала.

— Благодаря ви. Ще направя закопчалка за палтото на моя любим със сребърните игли за коса, които Сун ми обеща. Кажете му да ми ги донесе утре, много ви моля.

Съдията кимна и мина през порутената порта. В пущинака, окъпан от лунна светлина, не се виждаше нито една лисица.

ГЛАВА X

ВИСШИ САНОВНИЦИ ФИЛОСОФСТВАТ; ЕДНА ВЕСЕЛА СБИРКА Е ПОМРАЧЕНА ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Преди да излезе от боровата горичка зад храма „Проникновено озарение“, съдията остави фенера си до едно дърво. Поотупа криволяво дрехите си и влезе във вътрешния двор на храма през задната врата. Прозорецът на ъгловата стая, където му се бе сторило, че зърва брата гробар, сега бе затворен. Двама монаси разговаряха на стълбите на главното здание и съдията се насочи към тях.

— Дошъл съм да се видя с брат Лу, но той като че ли е излязъл.

— Брат Лу пристигна онзи ден, господине, но тази сутрин се премести в резиденцията на негово превъзходителство магистрата Луо.

Съдията им благодари и излезе през главния вход. Клекнали на пътя, двамата носачи играеха комар с бели и черни камъчета. Скочиха на крака веднага щом видяха съдията, който им нареди да го закарат обратно в съдилището. Там веднага се отправи към централния двор. Искаше да поговори с Луо, преди да пристигнат гостите, и едва след това набързо да се преоблече подобаващо.

Пет-шест прислужнички се суетяха в изисканата градина пред главното здание и окачваха разноцветни фенери по клоните на разцъфналите храсти. Двама мъже гласяха до езерцето с лотоси бамбуково скеле за фойерверките. Съдията вдигна очи към терасата и забеляза магистрата Луо, който увлечено обсъждаше нещо със съветника си. Магистратът беше в елегантна роба от син брокат и с черна копринена шапка с дълги краища. Успокоен, че вечерята още не е започнала, съдията изкачи забързано широките дървени стъпала, излъскани с восък. Когато го видя на терасата, дребният магистрат възкликна:

— Ето ви най-сетне! Но вие още не сте се преоблекли, а гостите ще пристигнат всеки миг!

— Имам спешно съобщение за вас, Луо. Трябва да поговорим насаме.

— Као, идете да видите дали домоуправителят няма нужда от вас в банкетната зала. За какво става дума? — попита сухо магистратът, когато съветникът се отдалечи.

Облегнат на парапета, съдията разказа на своя колега как „Напев на Черната лисица“ го бе отвел в изоставеното светилище, и предаде най-същественото от разговора си с Шафран.

— Великолепно, старши братко, великолепно! — провикна се Луо със сияеща усмивка, когато съдията завърши разказа си. — Тоест убийството наполовина е изяснено, понеже вече знаем мотива. Сун е търсил следи от убиеца на своя баща, но убиецът го е изпреварил и е умъртвил клетия младеж. Именно бележките на Сун за убийството отпреди осемнайсет години е търсил негодникът в дома на студента. И ги е намерил! — съдията кимна одобрително и Луо продължи: — Сун е издирвал в съдебния архив подробности около убийството на своя баща. Трябва веднага да насочим вниманието си към досиетата от годината на Кучето и да търсим убийство, отвличане или друго неизяснено дело, свързано със семейство Сун...

— Името е без значение — възрази съдията. — Кандидатът се е опитвал да пази проучванията си в тайна и не бих се учудил, ако името Сун е измислено. Той е имал намерение да разкрие самоличността си и да предяви официално обвинение едва след като открие виновника и държи в ръце изобличаващите улики. Престъпникът наистина е убил Сун, но ние вече сме по следите му. Много ми се иска да се срещна и с още един мъж, бащата на Шафран — продължи съдията, поглаждайки бакенбардите си. — Този недостоен човек позорно е изоставил незаконното си дете в онова отвратително място. На всичкото отгоре тя е болна. Трябва да накараме танцорката да проговори, Луо! И да не знае кой е бащата на Шафран, поне може да ни го опише, тъй като го е видяла, когато е излизал от светилището, без шал, с открито лице. Пипнем ли го, ще научим коя е прелъстената от него жена, и ще можем да направим нещо за нещастното дете. Малък Феникс пристигна ли?

— Да, за танцорките отделихме едно помещение зад банкетната зала. Юлан ѝ помага да се гримира и да се облече. Скоро ще дойдат и

другите две танцьорки, затова да избързаме да поприказваме с нея насаме. О, небеса! — възкликна той, облягайки се на парапета. — Ето ги Чан и академика! Трябва веднага да слеза, за да ги посрещна. Вие минете по това стълбище в дъното и побързайте да се преоблечете, Ди!

Съдията се завтече по тесните стълби към своята пристройка. Облече тъмносиня роба с ненатрапчиво извезани растителни мотиви, съжалявайки, че бе принуден да бърза със заминаването си и нямаше да може да присъства при изясняването на това странно убийство. Щом извадеше наяве самоличността на убития преди осемнайсет години баща на Сун, Луо трябваше да насочи усилията си към обстоятелствата около неговата смърт и да разпита всички, които са го познавали приживе. Това щеше да отнеме дни, ако не и седмици. Той самият щеше да се погрижи Шафран да бъде преместена на подходящо място. След оздравяването ѝ Луо можеше да я разпита за разговорите ѝ със студента.

— Но защо Сун е ходел при Шафран? — недоумяваше съдията. Дали е било само поради интереса му към тази странна музика? На пръв поглед не изглеждаше особено вероятно и все пак нищо чудно Сун да бе имал особени предпочитания към нея. Според прислужничката на Мън Сун обичал любовните песни. Сребърните игли за коса, за които са говорили, най-вероятно са били предназначени за Шафран. Съдията Ди съзираше множество интересни насоки, открити пред следствието. Той нагласи велурената си шапка пред огледалото и забързано се отправи към главния двор.

Посрещнаха го отблясъците от брокатените роби върху ярко осветената тераса. Сановниците се възхищаваха на илюминациите в градината, преди да влязат вътре, и това му спести неудобството да се появи в банкетната зала, след като високите гости вече са заели местата си.

Съдията Ди се качи на терасата и най-напред поздрави академика, който бе облечен в пищна роба, а на главата си носеше знака на академичния си ранг — квадратна шапчица с дълга черна панделка, чиито краища се спускаха на гърба му. Брат Лу се бе явил във виненочервена роба, обточена в черно, която му придаваше известно достолепие. Дворцовият поет носеше кафява копринена роба, украсена с извезани растителни мотиви, и висока сърмена шапка. Чан, явно в прекрасно настроение, оживено беседваше с Магистрата Луо.

— Не мислите ли, Ди — попита Луо, щом видя съдията — че изразната мощ е една от най-характерните черти на поезията на нашия почитаем приятел?

Чан Ланпо заклати живо глава:

— Да не си губим времето в празни комплименти Луо! Откак помолих да бъда освободен от дворцовите си задължения, се заех с редактиране и издаване на стиховете си от последните трийсет години. И мога да заявя, че ако нещо им липсва, това е именно изразителна сила! — Луо понечи да протестира, но поетът вдигна ръка. — И ще ви кажа причината — продължи той. — Винаги съм водил спокоен, уединен живот. Вероятно знаете, че съпругата ми също пише стихове и че нямаме деца. Живеем в прелестна къща на село, недалеч от столицата, и аз посвещавам времето си на моите червени рибки и на албумите с пейзажи, а съпругата ми се занимава с цветната градина. От време на време от града пристигат приятели на вечеря и до късно през нощта разговаряме и пишем стихове. Винаги съм се смятал за щастлив човек, но напоследък внезапно си дадох сметка, че поезията ми отразява един измислен свят, изграден от самия мен. Стиховете ми всъщност нямат никаква връзка с истинския живот и затова са безкръвни и нежизнеспособни. И днес, след като се поклоних пред олтара на предците, непрекъснато се питам дали няколко тома бледа поезия са достатъчни, за да оправдаят петдесетгодишно съществуване.

— Светът, който наричате измислен — възрази му Луо — в действителност е по-истински от реалния. Нашият всекидневен живот е мимолетен, а вие сте избрали непреходните ценности на вътрешния мир.

— Благодаря ви за комплимента, Луо, но продължавам да мисля, че ако ми се случи да изживея мигове на наситено чувство, някаква трагедия, събитие, което да разклати из основи спокойното ми битие, тогава бих...

— Вие сте в заблуждение, Чан! — гръмогласно го прекъсна академикът. — Елате насам, брат Лу, бих искал да чуя и вашето мнение. Изслушайте ме, Чан, аз съм на шейсет години, приблизително с десет години по-възрастен от вас. Четирийсет години съм бил на почти всички най-важни постове в управлението, имам голямо семейство и съм изпитал всички силни чувства, които могат да сполетят човек и в обществения, и в частния живот. Мога да ви уверя,

че едва след като се оттеглих миналата година и имам възможност да посещавам сам местата, които обичам, започнах да надничам през булото на привидностите и да осъзнавам, че вечните стойности са отвъд нашия земен живот. Докато вие, Чан, сте си спестили подготвителния етап. Вие, приятелю, сте намерили пътя към рая, без дори да си показвате носа през прозореца!

— Сега вече цитирате даоистки текст! — намеси се братът гробар. — Основателят на даоизма е бил само един стар бърборко. Първо обявява, че мълчанието струва повече от всички думи, а после сяда и диктува произведение от пет хиляди йероглифа.

— Не съм съвсем съгласен! — запротестира дворцовият поет. — Буда...

— Буда е бил един мизерен просяк, а Конфуций — педантичен интригант! — сопна се гробарят.

Тази забележка подразни слуха на съдията и той стрелна с поглед академика, но Цао само леко се усмихна.

— След като отхвърляте и трите ни вероизповедания — попита Цао, — вие самият към кое принадлежите?

— Към никое! — незабавно отвърна тлъстият монах.

— Не ви вярвам, вие принадлежите на калиграфията! — провикна се академикът. — Луо, предлагам ви нещо. След вечеря ще разстелем на пода едно от големите копринени пана във вашата банкетна зала и старият Лу ще ни напише някоя своя сентенция. С метла, ако пожелае!

— Прекрасна идея! — откликна Луо. — И ще запазим надписа за бъдните поколения!

Съдията изведнъж си спомни, че бе виждал по фасадите на храмовете или по други сгради прекрасни калиграфии, над шест стъпки високи и носещи подписа „Старият Лу“. Той погледна ужасния монах с уважение.

— Как изписвате тези гигантски йероглифи? — попита той.

— Качвам се на скеле с четка, дълга пет стъпки, и пиша, като настрани се придвижвам по стълба, сложена напъряко. Кажете на вашите прислужници, Луо, да ми приготвят едно ведро туш.

— Кой се нуждае от ведро туш? — извиси се мелодичният глас на поетесата.

Грижливо гримирана, тя изглеждаше бляскаво красива. Маслинозелената роба подчертаваше зрелите ѝ форми. Съдията се възхити на непринудеността, с която се включи в разговора, намирайки верния тон спрямо академика и Чан: свободното отношение на събрат поет, подправено с нотка на уважение. Само дълга кариера на куртизанка би могла да възпита у една жена подобно равнопоставено и прямо отношение към мъже извън семейния кръг.

Старият домоуправител отвори плъзгащата се врата и Луо покани гостите в залата. На четирите дебели колони, лакирани в червено, които подпираха пъстро боядисания гредоред, се виждаха благопожелания, изписани с позлатени йероглифи. На първата се четеше: „Всички се радват в години на всеобщ мир“, на втората — допълнението: „Щастливи, че са управлявани с мъдрост и милосърдие.“ Рамките на откритите странични врати бяха с изящна дърворезба. Отляво беше стаичката, където прислугата затопляше виното, а насреща бе нареден оркестърът от шестима музиканти: двама флейтисти, двама гуслари, една хармонистка и младо момиче с голяма цитра. Музикантите подеха жизнерадостно „Добре дошли, високи гости“ и дребничкият магистрат церемониално предложи на Чан и академика най-почетните места на трапезата, разположена пред огромното тройно пано от бяла коприна на стената в дъното. И двамата запротестираха срещу оказаното им внимание, но накрая все пак приеха. Луо предложи на съдията Ди да седне отляво, като по този начин той се оказваше съсед на Чан, а гробаря настани вдясно. След това напъти поетесата от дясната страна на съдията Ди, а той самият се настани вляво от брат Лу. Всяка от трите маси бе застлана с пищна покривка от червен брокат със златно вземо, чашите и чиниите бяха от фин рисуван порцелан, купичките за вино — от чисто злато, пръчиците за хранене — сребърни. Трапезата беше отрупана със силно подправени меса и риби, тънко нарязан солен бут, патешки яйца и други студени лакомства. Освен високите лампиони, пръснати в залата, на всяка маса горяха по две свещи в масивни сребърни свещници. След като слугите поднесоха виното, магистратът Луо вдигна чашата си и пи за здравето и щастието на своите гости. Всеки хвана пръчиците. Академикът се заприказва с Чан за общи познати в столицата. Съдията се почувства свободен Да се обърне към поетесата и вежливо я попита откога е в Цинхуа.

Била пристигнала преди два дни, охранявана от един сержант и двама войници, и се настанила в малка странноприемница зад „Сапфиреният будоар“. Без сянка от притеснение обясни, че двете със старата управителка навремето работили в един и същ известен столичен публичен дом и сега били много щастливи да си припомнят отминалите дни.

— И с Малък Феникс се запознах в „Сапфиреният будоар“ — добави тя. — Бляскава танцьорка и прекрасно момиче.

— За моя вкус е малко прекалено амбициозна — отбеляза съдията.

— Вие мъжете никога не сте разбирали от жени — сухо отвърна поетесата. — И това навярно е много добре... за нас!

Тя погледна раздражено към академика, който в този миг подхващаше засукана реч:

— Вярвам, че мога от името на всички ни да изкажа искрени благодарности на магистрата Луо: талантлив поет, прекрасен управник и безупречен домакин! Много сме му признателни, че ни събра тук в навечерието на Празника на луната, нас, малка група стари приятели, така хармонично допълващи се за това угощение! Юлан — насочи той блесналия си поглед към поетесата, — сега вие ще импровизирате за нас една ода по този случай! Темата е „Весела сбирка“.

Поетесата вдигна чашата си и я повъртя за миг в ръцете си. След това издекламира със звучен топъл глас:

*Кехлибареното вино изпуска топлина
в златните чаши,
печива и дивеч ухаят в сребърни блюда,
червените свещи пламтят високо и ясно.*

Магистратът Луо усмихнат поклати глава, но съдията Ди забеляза някаква сянка в огромните очи на гробаря, приковани в поетесата. Тя изрецитира следващия куплет:

Но виното е пот и кръв на сиромасите,

*печивото и дивечът — тяхната плът и техните
кости,
червените свеци проливат техните горчиви сълзи.*

Настъпи напрегната тишина. Целият почервенял, дворецовият поет изгледа поетесата с гняв в очите.

— Вие говорите за временни затруднения, Юлан, които се срещат в места, сполетени от суша или наводнение — каза той с почти треперещ глас.

— Срещат се навсякъде и винаги и вие отлично го знаете! — сухо му отвърна тя.

Магистратът Луо плесна с ръце. Музикантите подеха ритмична весела мелодия и в залата влязоха две танцьорки, съвсем младички. Бяха с широки роби — едната прозрачна, от газ, другата — небесносиня. Девоичетата направиха нисък поклон пред главната маса, вдигнаха ръце над главите си и започнаха бавно въртливо движение. Дългите ръкави плавно заплаваха около телата им. Докато едната се вдигаше на пръстите на миниатюрните си ходила, другата присвиваше коляно, и, обратно — двете си разменяха позите в забързан ритъм. Това беше известният танц „Две ластовици напролет“. Колкото и да се стараеха обаче, момичетата не съумяваха да постигнат непринудения порив на опитните танцьорки. Като че ли ги сковаваше съзнанието за собствената им голота под прозрачните дрехи. Гостите бързо престанаха да им обръщат внимание и когато слугите внесоха блюдата на пара, всички оживено си приказваха.

Съдията Ди погледна крадешком напрегнатото лице на жената до себе си, която разсеяно взимаше по някоя хапка от чиниите. От жизнеописанието ѝ бе научил, че е живяла в голяма бедност, и сега можеше да оцени откровеността ѝ. И все пак стиховете ѝ бяха не само неучтиви към домакина, а и направо жестоки.

— Не мислите ли, че одата ви беше малко несправедлива? — попита той, навеждайки се към нея. — Зная, че зад привидното простодушие на магистрата Луо се крие един много съвестен чиновник, който харчи от личните си средства не само за да ни нагости толкова пищно, но и за щедри дарения, за всякакъв вид благотворителност.

— Кой му иска благотворителността! — презрително отвърна тя.

— Все едно дали му я искат, или не, тя все пак помага на мнозина — сухо отбеляза съдията, за когото тази странна жена си оставаше загадка.

Музиката замлъкна и двете млади танцьорки се поклониха под хладните ръкопляскания на гостите. Нови блюда се появиха на масата, поднесе се още вино. Луо стана и обяви с широка усмивка:

— Това, което видяхте, е скромно въведение към главното представление. След шарана със сос ще последва малка пауза, през която можем да излезем на терасата, за да погледаме фойерверките. После ще видите един древен и много рядък танц, присъщ за тази област. Ще го изпълни Малък Феникс в съпровод на две флейти и малък барабан. Заглавието е „Напев на Черната лисица“

Луо седна на мястото си, съпроводен от зачудения шепот на гостите.

— Прекрасно, Луо! — надигна глас академикът. — Най-сетне един танц, който не съм гледал!

— Много интересно! — обади се и дворцовият поет. — Аз съм родом недалеч оттук и зная, че съществуват местни вярвания, свързани с лисиците, но за този танц никога не съм чувал.

— Смятате ли, че е уместно да се показва обреден танц на едно такова... — рязко повиши тон братът гробар.

Крайт на изречението му бе заглушен от живите акорди на бърза мелодия. Съдията Ди се обърна, за да продължи разговора си с поетесата, но тя му каза рязко:

— Изчакайте малко, моля ви! Обичам тази музика, танцувала съм на нея преди години.

Съдията съсредоточи цялото си внимание върху шарана със сладко-кисел сос, който наистина беше превъзходен. Откъм градината се зачу свистене. Една ракета процепи въздуха, оставяйки след себе си яркоцветна диря.

— Моля, заповядайте на терасата! — провикна се магистратът Луо. — Изгасете всичко! — заповяда той на изправения в ъгъла пред паното домоуправител.

Всички станаха и излязоха. Съдията Ди се облегна на лакирания в червено парапет до поетесата. От другата ѝ страна застана Луо, а съветникът Као и старият домоуправител спряха малко по-далеч.

Съдията се обърна и смътно различи фигурата на академика. Чан и гробарят навярно са до него, помисли си той, но не успя да ги види, защото банкетната зала беше съвсем тъмна.

Огромно многоцветно колело се завъртя лудешки, обсипвайки с искри скелето в градината. Въртеше се все по-бързо и по-бързо, за да се разсипе накрая в дъжд от ярки звезди.

— Много е красиво! — изрече академикът зад съдията Ди.

Последва букет от цветя, който избухна и се превърна в безчет пеперуди, накрая — дълга серия от символични знаци с ослепителни цветове. На съдията му се искаше да поднови разговора си с поетесата, но се отказа, когато видя, че лицето ѝ е пребледняло и сгърчено. Изведнъж тя се обърна към Луо:

— Изключително посрещане, магистрате! Великолепно е!

Обясненията на съседа ѝ потънаха в оглушителни гърмежи и пукот. Съдията Ди вдъхна с удоволствие острия мирис на барут, който долетя от градината. Почувства, че главата му се прояснява, и си помисли, че докато се усети, беше изпил повечко чаши. В този миг на фона на тъмното небе запламтяха йероглифите от обичайната триада: „щастие, охолство, дълголетие“. Излетяха последните ракети и градината потъна в мрак.

— Хиляди благодарности, Луо! — каза дворецовият поет.

Той бе излязъл напред до парапета заедно с академика и брат Лу. Всички те поздравиха магистрата, а Юлан прошепна тихичко на Ди:

— Тази банална триада е свършено безсмислена. Щастлив ли си, охолството ще те направи нещастен, а дългият живот ще съсипе щастieto ти. Да влезем, тук захладня. Вътре вече палят свещите.

Когато гостите заеха отново местата си, се появиха шестима прислужници, високо вдигнали подноси с пирожки. Поетесата още стоеше права.

— Ще отида да видя дали Малък Феникс е готова — обърна се тя към съдията. — Момичето много се надява да си спечели име, танцувайки пред толкова отбрана публика. Сигурна съм, че мечтае да я поканят в столицата — добави Юлан, преди да изчезне под свода точно зад тяхната маса.

— Предлагам да вдигнем наздравица за нашия щедър домакин! — прокълтя гласът на академика.

Всички вдигнаха чашите си. Съдията опита една пирожка. Пълнежът беше от свинско и ситно накълцан лук с много джинджифил. Той забеляза, че пред гробаря бяха сложили безмесен боб, който той не докосваше. Брат Лу мачкаше между дебелиите си пръсти късче захаросан плод, вторачен в сводестия портал, през който бе изчезнала поетесата. Магистратът Луо внезапно пусна пръчиците си на масата и извика задавено, сочейки портала. Съдията Ди се обърна светкавично. Смъртнобледа, поетесата стоеше в рамката и гледаше с обезумели очи дланите си. Те бяха целите в кръв.

ГЛАВА XI

СЪДИЯТА ДИ ОГЛАВЯВА ПОЕТИЧЕСКА СБИРКА; ГРОБАР СЪЧИНЯВА СТИХОВЕ.

Юлан залитна и съдията, който се намираше най-близо, скочи и я подхвана под мишницата.

— Ранена ли сте? — тревожно я запита той. Поетесата обърна към него неவிждащите си очи.

— Тя... тя е заклана! — едва доловимо промълви поетесата. — Гърлото й... прерязано. Имам... по ръцете...

— Небеса! Какво говори тя? — провикна се академикът.

— Порязала ли се е?

— Не, изглежда, че е станало някакво произшествие с танцьорката — спокойно обясни съдията. — Сега ще видим какво може да се направи.

Съдията направи знак на Луо и изведе поетесата от залата. Тя се облягаше с цялата си тежест на ръката му. В малката съседна стая съветникът Као и домоуправителят даваха нареждания на една прислужничка. Щом видяха поетесата, те застинаха като вкаменени, а прислужничката изпусна на земята подноса, който държеше. В този миг дотича запъхтян магистратът Луо и съдията Ди му прошепна на един дъх:

— Танцьорката е убита.

— Тичайте при главния вход и им кажете никого да не пускат навън! — заповяда Луо на съветника си. — Пратете някой от съдебните чиновници да потърси регистратора на смъртните случаи! — после се обърна към домоуправителя и нареди: — Незабавно затворете всички изходи и извикайте икономката на съпругата ми! — а на сащисаната прислужничка извика: — Веднага заведете госпожица Юлан в стаята в края на коридора! Настанете я удобно и изчакайте с нея, докато дойде икономката.

Съдията Ди бе грабнал кърпата, втъкната в пояса на младата прислужничка, и внимателно бършеше ръцете на Юлан. По тях нямаше и драскотина.

— Откъде се минава за стаята на танцьорката? — попита той колегата си, оставяйки поетесата на грижите на прислужничката.

— Елате с мен! — рязко каза Луо и тръгна по тесен коридор, успореден на лявата страна на банкетната зала. Когато стигнаха до края му, той блъсна една врата и замръзна на прага с отворена уста. След като хвърли един поглед към тънещите в мрак стъпала точно срещу вратата, съдията Ди последва Луо в тясна продълговата стая, изпълнена с миризмата на пот и парфюм. Голям лампион от бяла коприна осветяваше полуголото тяло на Малък Феникс, проснато по гръб направо на абаносова пейка. Беше облечена само с прозрачна долна риза, белите ѝ мускулести нозе висяха над пода. Мършавите ѝ ръце бяха широко разперени, невидящите очи гледаха към тавана. Лявата страна на шията ѝ представляваше зееща рана, от която кръвта бавно се оцеждаше на тръстиковата рогозка, с която бе покрита пейката. По кокалестите ѝ рамене се виждаха кървави отпечатыци от пръсти. Застиналото, дебело гримирано лице с дълъг нос и изкривена уста, от която се показваха заострени зъби, напомни на съдията лисича муцуна. Магистратът Луо постави ръка под едната от малките ѝ гърди.

— Станало е току-що, преди няколко минути! — промърмори той, като се надигна. — А, ето и оръжието на престъплението! — добави той, вдигайки от земята изпоцапани с кръв ножици.

Докато Луо се взираше в ножиците, съдията Ди огледа купчината женски дрехи, грижливо сгънати на един стол пред скромната тоалетна масичка. От висока закачалка в ъгъла на стаята висяха пищна роба от зелена коприна с дълги ръкави, червен пояс и два дълги прозрачни шала.

— Убили са я, когато е посягала да си облече костюма — забеляза той, обръщайки се към своя колега.

Съдията взе музикалния сборник на Сун от масата и го мушна в ръкава си. Погледът му падна на малка врата, разположена под прав ъгъл спрямо онази, през която бяха влезли.

— Накъде води тази вратичка? — попита той.

— В банкетната зала — обясни магистратът Луо. Излиза точно зад паното.

Съдията Ди завъртя дръжката, откряна лекичко вратата и чу гласа на дворцовия поет:

— ...ва, Луо да има лекар в резиденцията? Защо...

Съдията Ди затвори тихо вратата.

— Вероятно вие ще направите оглед на местопрестъплението, Луо — каза той. — Не смятате ли, че е по-добре аз да се върна в залата и да се опитам да ви заместя като домакин?

— О, да, моля ви, Ди! За щастие вие обяснихте, че е станало някакво произшествие. Да поддържаме тази версия, не е необходимо да тревожим гостите. Кажете, че момичето се е порязало с ножица. Ще дойда при вас веднага щом приключа с разпитите.

Съдията кимна и излезе. Заповяда на подплашените слуги, скупчени в коридора, да си продължат работата и влезе в банкетната зала.

— Танцърката си е забила една ножица в десния крак — оповести той, сядайки на мястото си. — Разрязала е вена и поетесата се опитала да спре кръвта, но за малко не припаднала. Затова дойде да търси помощ. С Ваше позволение ще замествам за известно време Луо.

— Човек може да е сигурен, че една жена винаги ще извърши някоя глупост в такъв момент — обади се академикът. — Радвам се, че Юлан не е ранена. Съжалявам, разбира се, за горката танцърка. Но пък и едва ли мога да кажа, че съм особено опечален, задето няма да видя този лисичи танц. Тук сме се събрали с по-възвишена цел, отколкото да гледаме подрипванията на някаква хлапачка!

— Не е шега работа за една танцърка да нарани крака си — отбеляза поетът. — Е, добре, сега сме само четирима и можем да минем без много церемонии. Защо да не съберем трите маси заедно? Ако Юлан се появи, ще ѝ направим място.

— Чудесна идея! — възкликна съдията.

Той плесна с ръце и заповяда на слугите да избутат двете странични маси пред централната. Ди премести стола си, гробарят направи същото, като по този начин двамата се оказаха очи в очи с Чан и Цао на импровизирана правоъгълна трапеза. Съдията махна към слугите отново да напълнят чашите с вино. След като пиха за бързото възстановяване на танцърката, им поднесоха печена патица, а оркестърът поде нова мелодия. Но академикът вдигна ръка и извика:

— Кажете им да приберат този поднос, Ди, и освободете музикантите. Стига сме яли и слушали музика! Вече можем да започнем сериозното пиене!

Дворцовият поет вдигна нова наздравица, после дойде ред на брат Лу и накрая съдията предложи на тримата си сътрапезници да пият за здравето на отсъстващия домакин. Академикът се впусна в сложна дискусия с поета относно достойнствата съответно на класическата проза и на модерната литература. Това даде на съдията възможност да си поговори с брат Лу. Гробарят беше пил много, очевидно въздържанието му не обхващаше и виното. Вадички пот се стичаха по грубото му лице и то още повече приличаше на жабешко.

— Преди вечерята казахте, че не сте будист — започна съдията. — Откъде тогава тази ваша монашеска длъжност — брат гробар?

— Такъв ме направиха на младини и името ми остана — обясни навъсено Лу. — Не е правилно, признавам. Защото аз оставям на мъртъвците да погребват своите мъртъвци — уточни той и изпразни чашата си на един дъх.

— Изглежда, има много будисти в този окръг. Видях една улица с пет-шест будистки храма, но успях да посетя само един — „Проникновено озарение“. Той на коя секта е?

Гробарят го изгледа с очищата си, в които сега припламваше странна червеникава светлина.

— На никоя. Там са разбрали, че всеки трябва да търси пътя към висшата истина вътре в себе си. Няма пищни олтари, няма шумни церемонии. Това е едно спокойно място и аз отсядам там, когато дойда в Цинхуа.

— Гробарю! — провикна се академикът. — Чан току-що ми каза, че стиховете му ставали все по-кратки! Ако продължи в същия дух, скоро ще станат само по два реда, досущ като вашите.

— Стига да можех да го постигна! — обади се поетът със съжаление в гласа и зачервено лице.

Явно на Чан алкохолът му понасяше по-зле, отколкото на академика, чиито увиснали бузи оставаха бледи, а изражението — безстрастно.

— На пръв поглед, брат Лу, вашите стихове изглеждат много банални — продължи поетът, поклащайки глава. — Понякога дори човек остава с впечатлението, че са съвсем безсмислени. Но по един

тайнствен начин те не му дават мира, човъркат съзнанието му и един ден изведнъж ги проумява. Вдигам специална наздравица за нашия голям поет, господо! — и когато всички пресушиха чашите си, поетът продължи: — Сега, когато един вид сами разполагаме с тази зала, защо не изпишете нещо на това пано, за да остане на нашия домакин? Вашата несравнима калиграфия ще бъде утехата на Луо за всички наздравици, които пропуска!

Ужасният монах остави чашата.

— Спестете ми Вашето лекомислие, Чан! — каза студено той. — Аз се отнасям сериозно към творчеството си.

— Не, гробарю — провикна се академикът. — Не признаваме никакви извинения! Вие не смееете да напишете нищо, защото сте доста пийнал. Обзалагам се, че не можете да си стоите на краката. Хайде де, сега да ви видим!

Дворцовият поет прихна да се смее. Без да му обръща никакво внимание, гробарят невъзмутимо се обърна към съдията:

— Няма да е лесно да се свали това голямо пано, прислугата и без това е затрупана с работа точно сега. Ако ми намерите лист хартия, ще напиша няколко стиха за нашия домакин тук, на масата.

— Чудесно! — отговори академикът. — Ние сме великодушни. Понеже сте доста пиян, за да изрисувате вашите гигантски йероглифи, разрешаваме ви да напишете нещо дребничко. Наредете на прислугата да донесе туш и хартия, Ди!

Двама прислужници разчистиха масата и друг донесе свитък хартия и поднос с приспособления за писане. Съдията Ди избра един плътен бял лист, пет стъпки на две, и го разстла на масата, докато гробарят разтриваше блокчето туш, мърморейки нещо неразбрано с дебелите си бърни. Щом тлъстият монах грабна четката, съдията затисна с длани горния край на листа, за да не мърда.

Гробарят се изправи. За миг остана вторачен в листа, после притегна ръка и изписа две строфи с два замаха на четката — бързи и точни като удари с камшик.

— Небеса! — възкликна академикът. — Това е, което древните са наричали озарение! Не казвам, че съдържанието ме поразява кой знае колко, но си струва тази калиграфия да бъде гравирана върху някоя скала за поколенията!

Дворцовият поет прочете на глас:

*Връщаме се, откъдето идем.
Където отива пламъкът на угасналата свещ.*

— Ще бъдете ли така добър да ни обясните смисъла, гробарю?

— Не! — сопна се монахът, избра по-малка четка и написа посвещение на магистрата Луо, като накрая сложи и подписа си: „Старият Лу“.

Съдията Ди каза на слугите да закачат листа на централното пано и внезапно осъзна, че стиховете особено подхождат за епитафия на младата танцьорка, която лежеше в стаята отзад. Съветникът Као влезе в залата, наведе се към ухото на съдията Ди и му прошепна нещо.

— Моят колега ме моли да ви уведомя, господа, че за голямо съжаление няма да може да се присъедини към нас — обяви съдията. — Поетесата Юлан е получила силно главоболие и също моли да я извините. Надявам се, че уважаемите гости ще имат милосърдието да ме приемат за домакин.

Академикът изпразни чашата си.

— Справяте се чудесно, Ди, но ние ще спрем дотук! — каза той, пригладжайки мустаците си. — Утре сутринта ще благодарим на Луо, когато отидем заедно да се преклоним пред луната — добави той, като ставаше.

Съдията Ди го придружи до главното стълбище, съветникът изпрати поета и гробаря. Слизайки по стълбите, Цао каза ухилен:

— Искане ми се, Ди, следващия път да си поговорим по-дълго. Изгарям от нетърпение да науча мнението Ви по някои административни въпроси. Винаги ми е било интересно да чуя какво мислят младите служители за... — академикът млькна и хвърли въпросителен поглед на съдията, усъмнявайки се, че вече е говорил всичко това, после побърза да заключи с приветлива усмивка. — Е, утре ще се видим. Лека нощ!

След като се сбогува с тримата гости, които тръгнаха към отредените им крила, съдията попита съветника:

— Къде е магистратът, господин Као?

— В преддверието, долу в главната сграда, Ваше превъзходителство. Ще Ви заведе там.

Дребният магистрат седеше до масичката за чай, потънал в креслото, с клюмнала глава и лакти на масата. Когато чу съдията да влиза, вдигна нагоре невиждащи очи. Кръглото му лице беше посърнало, увисналите мустаци му придаваха окаян вид.

— Свършено е с мен, Ди! — каза той дрезгаво. — Наистина!...

ГЛАВА XII

ЕДИН МАГИСТРАТ ЗАГАЗВА СЕРИОЗНО; ТЪМНИ СТЬПАЛА ОСВЕТЛЯВАТ ПОЛОЖЕНИЕТО

Съдията Ди взе един стол и седна срещу колегата си.

— Наистина, по-лошо едва ли може да бъде — спокойно каза той. — Дума да няма, никак не е приятно в собствения ти дом да стане убийство, но понякога и това се случва. А по повод мотивите за това жестоко злодеяние може би ще ви бъде интересно да научите какво ми каза в града един флейтист, с когото разговарях за партитурите на Сун. Според него Малък Феникс много изкусно водела за носа клиентите си. Блудница, която подмамва мъжете и в последния миг ги отритва, може да си създаде опасни врагове. Нищо чудно някой от тях да се е присъединил към множеството доставчици и да е влязъл по онези тъмни стъпала, които ми се мярнаха срещу вратата.

Луо като че ли изобщо не слушаше своя колега. При последните думи на съдията все пак вдигна глава и каза уморено:

— Вратата, от която започват тези стъпала, не е била отключвана, откак се настаних тук. Съпругите ми може и да не са от най-кротките, но, слава на небесата, не съм опрял до Стълбището на съпругата!

— Стълбището на съпругата ли? За какво става дума?

— О, моля да ме извините, забравих, че не четете съвременна поезия! Всъщност печално известният Девети принц, обитавал тази резиденция преди двайсет години, е бил не само изменник, но и мъж, напълно подчинен на волята на жена си. Дори се говори, че тъкмо натякванията и скандалите на жена му го подтикнали да се разбунтува. Изразът е „зад паното“ — така ръководела всичко. Наредила да пристроят тази стая зад банкетната зала, както и стълбите към коридора, който води до женската част на дома. И тогава в дъното залата е била преградена с голямо пано, както и сега. Принцът седял на

трона си по време на аудиенция, а съпругата му се притаявала в стаичката, точно зад паното, за да слуша. Когато почуквала един път, принцът отговарял: „Не!“, почуквала ли два пъти: „Да!“ Това се разказва като анекдот и днес в литературата „стълбището на съпругата“ означава подчинен съпруг.

Съдията Ди вдигна рамене.

— Щом убиецът не е могъл да стигне до тези стъпала, как е могъл...

Луо въздъхна дълбоко и тъжно поклати глава.

— Нима сте сляп, Ди? Кой друг може да е освен тази ужасна поетеса! Та това е очевидно!

— Не може да бъде, Луо! — извика съдията и се изправи в креслото. — Нима искате да кажете, че Юлан е влязла в стаята тъкмо когато танцорката... О, пресвети небеса! — промълви той. — Могла е да го направи, разбира се... Но защо, о, небеса?

— Нали прочетохте краткото ѝ жизнеописание, което написах? Там, струва ми се, доста ясно се казва всичко. Тя вече не понася мъже. Влюбила се е в Малък Феникс. Малко се зачудих, когато настоя лично да я представи в кабинета ми. То не беше „скъпа моя“, като дойдоха, не беше „мило дете“ и какво ли още не! Тази вечер се появи рано-рано, за да помага на танцорката да се приготви. Големи приготовления, няма що! Стоя при нея повече от половин час. Опитвала се е да я прелъсти, какво друго! Танцорката сигурно е заплашила, че ще се оплаче, и през цялата първа половина на вечерята тази проклета поетеса е умувала как да ѝ запуши устата.

— И само заради едно оплакване? — зачуди се съдията Ди. — Не, на Юлан окото няма да ѝ мигне от толкова. В миналото е имала... — съдията внезапно се плесна по челото. — О, Луо, моля за извинение! Съвсем съм оглупял тази вечер! Всемогъщи небеса, разбира се, че една официална жалба би качила Юлан на дръвника! Тя ще допълни показанията на приятеля на убитата прислужничка и везните биха натежали в неин ущърб.

— Точно така! Онзи случай, заради който ѝ се наложило да напусне Съчуан, е потулен. Замесената девойка е дъщеря на префект и на историята е сложен кръст. Но само си представете една професионална танцорка, която лично разказва пред съда с всичките му непристойни подробности за посегателство, извършено

непосредствено до залата, където се подготвя официален банкет! Поетесата е била притисната до стената. Но не повече от мен в момента — добави той и прокара пухкавата си длан по запотеното лице. — Като магистрат на този окръг аз съм в пълното си право да задържа в моя дом обвиняем, минаващ през моята територия. Но, естествено, трябваше да гарантирам пред военната охрана. Има го черно на бяло, подписано от мен и подпечатано с личния ми печат, че поемам отговорност за затворничката, докато се намира под моя покрив. И, не щеш ли, тази жена извършва ново убийство от същото естество, като онова, за което е обвинена. Страхотна наглост! Явно се надява, че аз ще я защитавам, поддържайки версията за тайнствения непознат, проникнал отвън. За да спася и нейната кожа, и моята. Обаче тая няма да я бъде! — магистратът въздъхна и продължи мрачно: — Какъв лош късмет, Ди! Веднага след като съставя доклада си за тази позорна история, Столичният съд ще ме смъкне от длъжност с обвинение в неизпълнение на служебните задължения и престъпно нехайство. Ако имам късмет, ще ме осъдят на принудителен труд някъде по границата. А като си помисля, че поканих тази жена, за да спечеля благоразположението на столичните големци с приятелски жест към една прочута поетеса, изпаднала в беда!

Луо извади от ръкава си голяма кърпа и избърса влажното си лице. Съдията Ди се отпусна в креслото, въпреки рунтави вежди. Приятелят му наистина бе изпаднал в голямо затруднение. Академикът можеше да направи нещо за него и да изиска делото в столицата да се гледа при закрити врати. Евентуална шумотевица би навредила и на самия академик. От друга страна... не, не биваше да избързва!

— Какво каза поетесата? — делово попита той.

— Тя ли? Твърди, че след като влязла в стаята и видяла танцьорката заляна в кръв, изтичала към нея и я прехванала през раменете, за да я повдигне и да разбере какво ѝ е. Разбрала, че е заклана, и дотичала при нас за помощ. Сега лежи в стаята на първата ми съпруга, която я утешава със студени кърпи и всичко, каквото трябва.

— Не спомена ли нещо за вероятен извършител?

— О, да! Повтори ми с известни нюанси онова, което флейтистът ви е разказал. Според Юлан Малък Феникс била непорочна и затова мъжете, които са лоши, много лоши, я мразели. Подметна, че сигурно

някой отблъснат ухажор е влязъл и я е убил, подсказвайки ми как да се измъкна! Оставих я, въздържайки се от коментар, като само я помолих засега да поддържа версията за нещастен случай.

— А какво написа регистраторът на смъртните случаи в доклада си?

— Само това, което вече знаем или можем да отгатнем. Потвърждава, че е била убита малко преди да я открием — десет, най-много петнайсет минути, и че е била девствена, което ни най-малко не ме учудва. Това мършаво лице, тия плоски гърди! Последни са я видели жива двете млади танцьорки. Те ѝ донесли чай и курабии, когато дошли да си вземат нещата и да се приберат в „Сапфиреният будоар“. В този миг момата била свежа като праскова.

— Прислугата какво казва? А музикантите?

— Вие пак с този хипотетичен непознат! Не става! Всичките ги разпитахме с моя съветник. Музикантите гледали фойерверките от стаята си и никой от тях не е излизал. И през цялото време навред е било пълно с прислужници: на главното стълбище, по цялата тераса. Нямало е никакъв начин вашият прословут непознат да се качи на етаж, без да го забележат. Натиснах ги до един да признаят дали някой от тях не е познавал танцьорката отпреди: няма такъв. И не забравяйте, че е била девствена! Освен това ножицата е типично женско оръжие. Прекрасен случай, нали? Нищо неясно! От просто по-просто! — заключи той и удари с юмрук по масата. — Пресвети небеса, какъв процес ще стане! Национално събитие! И вашият слуга, от лошата страна на залата, за съжаление! Унизителен завършек на една обещаваща кариера.

Съдията Ди мълчеше и замислено поглаждаше бакенбардите си. Най-сетне поклати скептично глава:

— Има и друга вероятност, Луо, но се опасявам, че и тя не е особено приятна за вас!

— Не може да се каже, че много ме окуражавате, старши братко. Говорете все пак, човек в положение като моето се лови и за сламка!

Съдията Ди облегна лакти на масата.

— Има още трима заподозрени, Луо. Вашите почитаеми гости.

Дребничкият магистрат скочи от креслото си.

— Май сте пили повечко гази вечер, Ди!

— Май е така, иначе по-рано щях да се сетя за тази възможност. Представете си ни всичките на терасата, докато гледахме фойерверките, Луо. Спомняте ли си как бяхме наредени до парапета? Поетесата стоеше от лявата ми страна, вие до нея. Малко по-нататък бяха съветникът и домоуправителят ви. Независимо от бляскавото зрелище аз от време на време се оглеждах наоколо и съм сигурен, че никой от тези хора не се е отделял от парапета. Но не бих могъл да кажа същото за Цао, за Чан и за гробаря, които стояха зад нас. Мярна ми се само академикът в началото и после в края, когато заедно с Чан и гробаря се присъедини към нас. Вие самият видяхте ли ги, докато траеха фойерверките, Луо?

Магистратът, който нервно крачеше от единия до другия край на стаята, рязко спря.

— Когато започнаха фойерверките, дворцовият поет беше близо до мен. Предложих да му отстъпя мястото си, но той отвърна, че виждал и през рамото ми. Зърнах също и брат Лу, недалеч от Чан. По някое време понечих да се извиня на гробаря за липсата на будистки мотиви в символичните фигури, но не успях да го видя, защото в залата беше тъмно, а очите ми бяха заслепени от отблясъците на фойерверките.

— От това се и опасявах! Преди малко ми казахте, че няма поет, който да не знае историята за Стълбището на съпругата, за стаята зад паното и за скритата врата. Това означава, че всеки един от тримата гости спокойно е могъл да убие танцьорката в стаята ѝ. Вече бяхте обявили, че тя ще изпълни номера си веднага след фойерверките. Значи са имали достатъчно време да съставят прост и действен план. След като слугите загасят светлините и очите на всички са приковани в градината, той се мушва зад паното в стаята на танцьорката. Както ѝ говори нещо мило, грабва ножицата и я убива. После спокойно се връща на терасата по същия път. Три минути са му били напълно достатъчни, за да го направи.

— А ако вратата е била заключена?

— Можел е спокойно да почука, без да се чуе навън, защото фойерверките бяха много шумни. Дори и да е заварил някоя прислужничка в стаята на Малък Феникс, винаги е можел да каже, че отвън му е скучно и идва да си побъбри с момичето, отлагайки плана

си за по-подходящ момент. Налице са били идеални условия за убийство, Луо!

— Май е така, като си помисли човек — съгласи се Луо, подръпвайки късите си мустаци. — Но, Ди, не е ли нелепо да си представи човек, че някой от тези бележити мъже би...

— Вие добре ли ги познавате, Луо?

— Ами... знаете как е с известните личности, Ди. Виждал съм се с всеки от тях по два-три пъти, но никога насаме. Говорили сме за литература, за изкуство и тъй нататък. Всъщност за тях самите почти нищо не знам. Но все пак по-добре се огледайте другаде, старши братко! Кариерата им ги е превърнала в обществени фигури и ако в живота им имаше нещо тъмно, щеше да се знае. Естествено, това не се отнася до гробаря, който никога с нищо не се е съобразявал! Той невинаги е бил толкова откъснат от земните дела. В началото е оглавявал доста обширна религиозна общност в района на езерата, където смъквал по две кожи от селяните. Е, покаял се впоследствие, но... — Луо леко се усмихна. — Откровено казано, Ди, още не мога да преглътна тази хипотеза.

— Прекрасно ви разбирам, Луо. Доста притеснително е да се приеме, че някой от тези бележити люде може да е убиец. Що се отнася до гробаря, той направи за вас една великолепна калиграфия. Закачена е на паното. Но да забравим засега таланта на тези мъже и да погледнем на тримата като на обикновени заподозрени в дело по убийство. Знаем, че всеки от тях е имал възможност да го извърши. Веднага след това идва проблемът с мотивите. Първото, което трябва да направим, е да проучим живота на танцьорката в „Сапфиреният будоар“. Както изглежда, и тримата са били в Цинхуа от един-два дни и спокойно са могли да се запознаят с Малък Феникс, преди тя да им бъде представена днес следобед. Между другото тя как се запозна с тях?

— О! Когато се качвах, за да покажа на Чан и Цао банкетната зала, Юлан и танцьорката вече се връщаха оттам и аз им представих момичето... По-късно зърнах от терасата, че Малък Феникс и брат Лу се засякоха пред олтара на лисицата. Той е настанен в малката стая точно зад олтара...

— Ясно. И така, след като се върнете от „Сапфиреният будоар“, ще трябва да открием в архива досиетата, които е изучавал Сун, тъй

като...

— Велики небеса, убийството на кандидата Сун! Две убийства за изясняване! Почакайте, какво ми каза моят домоуправител за хазаина на Сун?... А, да, след разпита из квартала се оказало, че търговецът се ползва с добро име. Нищо съмнително около него, нямало помен от скандал или нещо друго. Според Мен той държеше да изложи пред нас теорията си за скитника само за да покаже колко е съобразителен. Нали знаете, хората много обичат да си играят на следователи!

— Добре, значи можем да отхвърлим Мън. Бях склонен да мисля, че Сун е имал връзка с дъщеря му. Тя е хубавка, а според прислужничката от стаята ѝ се чували романсите, които Сун свирел вечер на своята флейта. Ако Мън е подразбрал нещо... Но сега знаем, че Сун е бил влюбен в Шафран и че сребърните накити са били предназначени за нея. А и кандидатът е говорил на Шафран за Мън, но не е споменал, че го подозира в убийството на баща си. Така че търговецът на чай остава извън подозрение. Да се върнем на Малък Феникс — добави той, поглаждайки дългата си черна брада. — Намерението ни беше да разберем от нея как е изглеждал бащата на Шафран. Може би трябва да разпитате в „Сапфиреният будоар“ дали танцьорката не е споменавала, че пазителката на светилището на Черната лисица е незаконно дете и че баща ѝ е още в Цинхуа. Хайде да си съставим програма за утрешния ден, Луо. Първо, вие ще отидете в „Сапфиреният будоар“. Второ, ще потърсим в архивите делото отпреди осемнайсет години, от което се е интересувал убитият Сун. Трето...

— В „Сапфиреният будоар“ ще трябва да отидете вие наместо мен, Ди! Обещах на съпругите и на децата си утре сутрин да покажа на гостите олтара на луната, който са построили в четвъртия двор. Ако възрастната ми майка е добре, също ще се присъедини към нас.

— Добре. Ще отида в „Сапфиреният будоар“ веднага след закуска. Моля да ми изпратите по прислугата препоръчително писмо до съдържателката на заведението. После ще се присъединя към вас, докато разглеждате олтара на луната. При първа възможност двамата ще отидем в съдилището да потърсим из архивите. Що се отнася до третата задача, с нея ще се заема също аз. Трябва да се отиде до светилището на Черната лисица, за да бъде убедена Шафран да напусне това място. Предполагам, че можете да я настаните в някое кътче? — колегата му кимна и съдията продължи: — Ще бъде трудно

да я откъснем от лисиците ѝ и от нейния зловещ възлюбен, но се надявам да я склоня. Като стана дума за Шафран, искам да ви обърна внимание, че брат Лу обикновено отсяда в един храм на края на града. Той си има някаква мъглява теория, според която известни хора били в особени отношения с лисиците. Ух, жалко, че не попитах Шафран дали баща ѝ е слаб или дебел!

— Глупости, Ди! — нетърпеливо го прекъсна Луо. — Нали Шафран ви е казала, че според танцьорката той бил красив?

Съдията кимна одобрително. Независимо от разсеяния си вид колегата му всъщност беше много внимателен слушател.

— Точно така, Луо. Но може би Малък Феникс е казала това само за да зарадва нещастното дете. Ще отида в храма веднага след като се наобядвам, за да мога следобед да свърша тази трудна задача. Освен ако префектът не ме повика, разбира се.

— О, небеса, само това не! — възкликна Луо. — Не можете да си представите колко съм ви признателен, Ди! Вие ми дадохте искрица надежда!

— За съжаление твърде мижава. Всъщност за колко часа сте насрочили угощението при Смарагдовата скала? Тя е извън града, нали?

— Да. Това е най-живописната местност в околността, старши братко. Намира се върху билото на близката планина, на около половин час път с носилка от Западната врата. Както знаете, в чест на Есенния празник човек трябва да се изкачи на някое високо място. Там има много красив павилион до вековна борова гора. Не може да не ви хареса. Прислугата ще отиде преди нас, за да приготви каквото трябва, а ние ще тръгнем към шест часа вечерта, за да стигнем точно преди залеза. Минава полунощ, Ди, и съм капнал. Сега най-добре е да си лягаме. Само ще отскоча до залата, за да видя надписа, който е направил брат Лу.

— Калиграфията е великолепна! — каза съдията и също стана. — Но от съдържанието може да се извади заключение, че смъртта на танцьорката му е била известна.

ГЛАВА XIII

СЪДИЯТА ДИ ПИЕ ЧАЙ С ЕДНА ДЕБЕЛА МАТРОНА; ТОЙ ПОДОЗИРА В УБИЙСТВО ИЗТЪКНАТИ ЛИЧНОСТИ

Съдията Ди се събуди рано. Отвори плъзгащата се врата и излезе по нощна роба на терасата, за да се наслади на утринната свежест. Скалата сред езерцето още тънеше в сумрак, бамбуковите листа бяха покрити с роса. От резиденцията зад него не долиташе никакъв шум. Като че ли още никой не беше станал. Навярно прислугата си бе легнала снощи късно, привършвайки с разтребването. И все пак откъм съдилището долитаха гръмогласни заповеди и дрънчене на оръжие: стражата провеждаше утринния си преглед.

Без да бърза, съдията приключи с тоалета си и облече синя копринена роба, на главата си постави квадратна черна шапка от колосана коприна. Плесна с ръце и нареди на сънения прислужник да му донесе чайник, купичка ориз и туршия. Момчето се върна с отрупан поднос. На него имаше бял ориз, разни зеленчуци в саламура, студено пиле, омлет от раци, яхния от зелен фасул, бамбукова кутия, пълна с пирожки, и купа с нарязани пресни плодове. Изглежда, подобни пищни закуски бяха всекидневие в резиденцията. Съдията помоли слугата да пренесе масичката на терасата. Тъкмо беше започнал да се храни, когато от трибунала пристигна чиновник със запечатан плик, надписан с неговото име. Беше бележка от магистрата Луо.

СТАРШИ БРАТКО,

Домоуправителят ще отнесе тялото на покойната танцьорка в „Сапфиреният будоар“. Там ще им обясни, че е в техен интерес да запазят тази история в тайна до утре,

когато ще я обявя на съдебното заседание. Приложено към бележката, ви изпращам и препоръчително писмо до съдържателката.

Ваш невеж младши брат Луо Куанчун

Съдията пхна писмото в ръкава си и помоли чиновника да го изведе през главния вход на трибунала, като му обясни, че иска да се разходи. След ъгъла нае носилка и нареди да го откарат до „Сапфиреният будоар“. Докато оглеждаше улиците, които вече се изпълваха с народ, се питаше как ли колегата му е успял да прикрие смъртта на танцърката от своя персонал. Вероятно бдителният домоуправител бе взел необходимите мерки. Носачите оставиха носилката в един тих жилищен квартал пред дискретна, лакирана в черно врата. Съдията се готвеше да им каже, че са сбъркали адреса, когато забеляза двата йероглифа „Сапфиреният будоар“, гравирани върху почти незабележима медна плоча до вратата.

Един смръщен портиер го въведе в красив павиран двор с разхвърляни навред саксии от изваян бял мрамор. Над голямата врата в дъното, лакирана в червено, се четеше надпис от два големи сини йероглифа на бял фон: „Сред цветята пролет вечна.“ Подпис нямаше, но калиграфията напомняше за стила на брат Лу.

Някакъв як мъжага с надупчено от шарка лице пое недоверчиво писмото от ръцете на съдията Ди, но щом зърна червения печат на съдилището, веднага се сгъна в раболепен поклон. Той поведе съдията по закрит проход с изваян парапет от червено лакирано дърво покрай китна градинка с разцъфнали цветя. Стигнаха до неголяма приемна и съдията Ди се разположи до полирана масичка за чай от сандалово дърво. Пухкав килим от синя вълна покриваше пода, стените бяха с брокатени тапети в същия цвят. Синкав дим се издигаше на спирали от бяла порцеланова кадилница, поставена на допряна до стената масичка от червено дърво с богата резба. През отворената плъзгаща се врата съдията виждаше само ъгъла на двукатна сграда оттатък градинката. Нежен звук на цитра долиташе през дървената решетка, която прикриваше терасата. Пансионерките получаваха всекидневния си урок по музика.

В стаята влезе внушителна жена, облечена в златоткана кафява роба. Следваше я смръщена прислужничка с поднос за чай. Кръстосала ръце в дългите си ръкави, съдържателката започна обичайните приветствия. Съдията Ди се взря в землистото на цвят лице, в провисналите бузи и малките лукави очички и усети силна неприязън.

— Домоуправителят на съдебната резиденция идва ли вече? — прекъсна той витиеватата ѝ реч.

Съдържателката нареди на прислужничката да сложи подноса на масичката и да ги остави насаме. След това, оправяйки гънките на робата с бялата си пълна длан, се обърна към съдията:

— Недостойната личност, застанала пред негово превъзходителство, дълбоко съжالياва за злощастния инцидент. От цялото си сърце се надявам, че не е помрачил почитаемия ви банкет.

— Колегата ми обяви пред гостите, че танцьорката е наранила крака си. Можете ли да ми покажете нейните документи?

— Предполагах, че ще искате да ги видите — отвърна тя с изкуствена усмивка.

Съдържателката извади от ръкава си връзка документи и ги подаде на съдията. Още от първия поглед Ди разбра, че не представляват никакъв интерес за следствието. Малък Феникс била дъщеря на дребен зарзаватчия, имала четири по-големи сестри и понеже баща ѝ не можел да ѝ осигури зестра, преди три години я продал на „Сапфиреният будоар“. Заведението ѝ осигурило уроци по танци при много известен учител, както и основни познания по четене и писане.

— Поддържаше ли по-тесни приятелски отношения с някое от момичетата или с клиент? — поинтересува се съдията.

Съдържателката церемониално напълни чашата му.

— Господата, които посещават това заведение — спокойно отвърна тя, — до един познават Малък Феникс. Беше много талантива танцьорка и клиентите направо си я изтръгваха един от друг, за да си осигурят нейно изпълнение на своите приеми. Но физически не беше особено привлекателна и само някои възрастни господа се стремяха да спечелят благоразположението ѝ, помамени навярно от донейде момчешката ѝ външност. Тя винаги е отказвала, а аз избягвах да насилвам волята ѝ по какъвто и да било начин, защото

докарваше достатъчно на заведението с танците си — матроната сбърчи леко вежди и продължи: — Беше уравнивено момиче и не се налагаше да я наказвам. Много съвестно се отнасяше към уроците си по танци. Но останалите не я обичаха, разправяха за нея, че... миришела неприятно, че била жена лисица. Не е лесно да се поддържа ред сред толкова млади жени, събрани на едно място, ваше превъзходителство... Нужно е голямо търпение, както и правилно оценяване...

— Никога ли не се е забърквала в някакви истории с изнудване?

Жената вдигна ръце в знак на протест.

— О, ваше превъзходителство! — възкликна тя, като стрелна укорно с очи съдията. — Моите момичета до едно знаят, че първата, която се осмели да извърши нещо нередно, незабавно ще бъде наказана с камшик. Естествено, приемаше бакшиши и... с една дума, много я биваше, както изглежда, да предизвиква прояви на щедрост чрез, хм... по най-различни начини. Напълно почтени обаче. Тъй като беше послушна, разрешавах ѝ от време на време да ходи при онази пазителка на светилището на Черната лисица, но само защото там учеше интересни песни, които много се харесваха на клиентите ни. Около Южната врата се навърта всякаква измет, ваше превъзходителство — добави тя през стиснати устни. — Може там да е завързала неподходящи познанства и точно това да е довело до ужасното престъпление. Човек никога не бива да оставя момичетата без надзор: ето го урока от тази трагедия! Като си помисля за всичките пари, които съм вложила в нея за уроци по танци, по музика...

— Пазителката на светилището, за която споменахте, от вашето заведение ли е избягала навремето?

— О, не, ваше превъзходителство! Навремето това момиче било продадено на едно малко заведение до Източната врата. Много ниска категория, свърталище на хамали и други разбойници, истински... вертеп, ако негово превъзходителство ми разреши...

— Ясно. Да сте чували Малък Феникс да споменава, че пазителката на светилището не е сираче и че баща ѝ живее тук?

— Никога, ваше превъзходителство. Един ден попитах Малък Феникс дали онази девойка приема понякога... господа, но тя ми отвърна, че освен нея друг не ходел в светилището.

— Поетесата Юлан много се разстрои от смъртта на танцьорката. Дали между тях не е възникнало някакво по-особено чувство, от едната или от другата страна?

Съдържателката сведе очи.

— Явно на почитаемата Юлан направиха силно впечатление младостта и сдържаното поведение на танцьорката... — бавно започна тя и побърза да добави: — Както и талантът ѝ, разбира се. Аз се отнасям много спокойно към близостта между жени, ваше превъзходителство. И понеже имах честта да познавам поетесата от столицата...

Съдържателката не довърши изречението и сви рамене. Съдията Ди стана и докато вървеше към изхода, подхвърли небрежно:

— Негова светлост академикът, почитаемият Чан Ланпо и преподобният Лу бяха много опечалени, че така и не им се удаде възможност да оценят изкуството на Малък Феникс. Предполагам, че все пак са виждали преди това танците ѝ...

— Едва ли, ваше превъзходителство! Тези високи гости удостояват понякога с посещението си този окръг, но винаги избягват всякакви приеми, официални или частни. В града широко се обсъждаше фактът, че сега приека поканата на негово превъзходителство Луо. Но пък магистратът е толкова прекрасен човек! Винаги внимателен, винаги готов всекиго да разбере... Моля негово превъзходителство да повтори името на духовното лице, което спомена...

— Няма значение. Довиждане.

В съдилището съдията Ди веднага прати един прислужник да извести за пристигането му магистрата Луо. Завари колегата си в личния му кабинет, изправен пред прозореца с ръце зад гърба.

— Надявам се, че поне вие сте спали добре, Ди — уморено каза той и се обърна. — Защото аз прекарах ужасна нощ. Един час след полунощ влязох в покоите на първата ми съпруга, понеже тя си ляга рано, и се надявах там да поспя. Обаче я заварих будна да се разправя с третата и четвъртата пред леглото! Първата ме призова да разреши спора им и мина доста време, докато успя да се измъкна с четвъртата, но тя още веднъж ми обясни с най-големи подробности за какво точно бил спорът им — и като посочи един официален плик на писалището, добави патетично: — Специален пратеник от префектурата донесе

това писмо за вас. Ако префектът ви призовава, веднага се хвърлям да се удавя!

Съдията Ди разпечата плика. На официална бланка бе изписано кратко нареждане да се прибере незабавно в Пуян и да поеме задълженията си, тъй като префектът не се нуждаел повече от присъствието му.

— Нареждат ми да се върна в Пуян. Най-късно утре сутрин трябва да потегля.

— О, небеса! Все пак ни остава цял ден. Какво научихте от съдържателката?

— Факти, които утежняват положението на Юлан. Първо, поетесата, изглежда, наистина се е влюбила в танцьорката. Освен това никой от вашите трима гости не е посещавал „Сапфиреният будоар“ и според съдържателката малко вероятно е някой от тях да е познавал танцьорката отпреди. Какви са планове на гостите ви за следобед? — попита той, докато магистратът Луо унило поклащаше глава.

— Трябва да се видим в четири часа следобед в библиотеката, за да прочетем и да обсъдим моето Последно поетично произведение. Като си спомня с какво нетърпение чаках този миг!

— Според вас хората на вашия домоуправител ще успеят ли да проследят някой от гостите ви, ако му хрумне да излезе навън след обедния ориз?

— Велики небеса, Ди, искате да ги следим? Добре де — примирено сви той рамене, — и без това с кариерата ми, както изглежда, е свършено. Защо пък да не поема този риск!

— Чудесно! Иска ми се също да наредите на сержанта от Южната врата да прати двама въоръжени стражници в някои от дюкяните срещу пущинака, за да наблюдават входа. Нека задържат всеки, който се опита да влезе. Не трябва да допускаме да се случи нещо лошо с онова нещастно дете, а може би и аз ще имам нужда от помощ, когато следобед отида в светилището. Къде са сега гостите ви?

— Закусват, а Юлан е с първата ми съпруга. Ще имам време да ви заведа до архива.

Той плесна с ръце и когато се появи началникът на стражата, му нареди лично да иде до Южната врата и да предаде нарежданията на

сержанта. На излизане от кабинета магистратът Луо каза на съветника Као, че има нужда от него в архива.

Магистратът отведе съдията през лабиринт от коридори до едно просторно хладно помещение. От пода до тавана стените бяха заети от сандъци, широки етажерки с наредени по тях червени кожени кутии, съдържащи архива, огромни тефтери и папки. Във въздуха миришеше приятно на восъка, с който натриваха кожените кутии, и на камфор, служещ за прогонване на насекомите. Възрастен чиновник подреждаше документи, седнал в единия край на огромна маса в средата на помещението. На другия край брат Лу се беше вдълбочил в някаква папка.

ГЛАВА XIV

НЕОБИЧАЙНА НАХОДКА В АРХИВА; ГОДИНАТА НА КУЧЕТО РАЗКРИВА ТАЙНИТЕ СИ

Дебелият гробар носеше кафява шаячна наметка, прихваната на лявото рамо с ръждясала закопчалка. Той изслуша безстрастно поздравленията на двамата магистрати, не каза думица и докато Луо се разливаше в благодарности за снощния надпис. Най-накрая потупа с дебелия си пръст папката пред себе си и изрече дрезгаво:

— Дойдох да попрочета нещо за бунта отпреди двеста години. При Южната врата е станала жестока сеч. Ако всички загинали на това място още се намираха там, нямаше да можете път да си пробиете! Може би се нуждаете от тази папка, Луо?

— Не, дойдох да потърся едни документи.

Гробарят вторачи в него жабешките си очи.

— А, така ли? Ако не ги намерите, не ви остава друго, освен да затворите тази стая и да покадите благовония пред олтара на Черната лисица. След това, като се върнете, ще откриете, че търсеният документ се подава с единия край сред другите книжа на полицата. При нужда духът на лисицата може да помогне на чиновниците — той затвори досието и се изправи. — Не е ли вече време да ходим при олтара на луната?

— Тръгваме веднага. Ди, надявам се и вие скоро да се присъедините към нас. А, ето го и съветника ми! Као, помогнете на моя колега да се ориентира в досиетата!

Луо почтително отвори вратата и последва гробаря навън.

— Какво мога да направя за негово превъзходителство? — попита Као с ясен, отчетлив глас.

— Чух, че преди осемнайсет години, в годината на Кучето, тук е било извършено убийство, останало неразкрито, господин Као. Бих

желал да хвърля поглед на документите по това дело.

— Годината на Кучето остана паметна със заговора на Деветия принц, ваше превъзходителство! Но за неразкрито убийство не си спомням. Може би онзи старец там ще може да ни каже нещо, той е тукашен. Хей, Лю, чувал ли си за някакво неразкрито убийство, станало в годината на Кучето?

Старецът се замисли, прокарвайки пръсти през рядката си брадица.

— Не, господин Као. За нас тук това беше лоша година заради предателството на генерал Мо Дълин. Но неразкрито убийство... не, не си спомням да е имало.

— Запознат съм с делото на генерал Мо — каза съдията. — Той е участвал в заговора на Деветия принц, нали?

— Точно така, ваше превъзходителство. Всички документи са в онази голяма кутия горе, на петата полица вдясно. Свитъкът отстрани е с всички съдебни дела от нея година.

— Нека да свалим всичко на масата, господин Као.

Възрастният архивар опря стълбичката на етажерката и започна да подава досиетата едно след друго на Као, който ги подреждаше хронологически на масата. Колкото по-голяма ставаше редицата от папки, толкова по-ясно съдията осъзнаваше трудността на задачата си. При това може би съвсем не ставаше въпрос за неразкрито убийство. Нищо чудно делото да бе завършило със смъртна присъда над невинен. В такъв случай убиец на практика е бил обвинителят в процеса.

— Архивът ви е поддържан в блестящ ред, господин Као — забеляза съдията. — Няма и прашинка!

— Един път месечно сваляме всички досиета, ваше превъзходителство — поласкан се усмихна съветникът. — Кутиите се намазват с восък, документите се проветряват, като по този начин се предпазват и от насекомите.

Съдията си помисли, че в този случай щеше да е по-добре архивът да не бе толкова чист. Ако досиетата по горните полици бяха покрити с прах, може би щяха да се открият отпечатъци по онези, които Сун бе преглеждал.

— Убитият Сун е работил на тази маса, предполагам?

— Да, ваше превъзходителство. Досиетата, подредени на долната етажерка, се отнасят до селския бунт, който изучаваше той.

Извънредно интелигентен младеж, интересуваше се и от административните въпроси. Често го виждах да преглежда и по-скорошни документи. Беше от най-сериозните проучватели — никога не ме е спрял просто така, да си побъбрим. Това е всичко, ваше превъзходителство.

— Благодаря ви. Не бих желал да ви задържам повече, господин Као. Ако ми потрябва някакъв документ, ще се обърна към вашия архивар.

Щом съветникът се оттегли, съдията се настани на масата и отвори първото досие. В другия край старецът отново се зае да подрежда своите книжа. Скоро съдията се оказа залян от безброй дела. Две-три от тях се оказаха много интересни, но нямаше и помен от евентуална съдебна грешка, а името Сун изникна само веднъж във връзка с дребна измама. Когато един млад чиновник му поднесе чай, съдията стреснат установи, че часът е един следобед. Служителят го уведоми освен това, че магистратът все още се намира в четвъртия двор заедно с гостите си. Изглежда, обядът щеше да бъде поднесен там.

Съдията въздъхна и посегна към кутията с документите по делото на генерал Мо, осъден за държавна измяна и екзекутиран заедно с всички съучастници. Не беше изключено някой от тях да е бил обвинен по погрешка. Въздишка на задоволство се изтръгна от устните му веднага щом отвори кутията. Папките бяха разбъркани, небрежно нахвърляни. На фона на безукорния ред в останалите кутии и в целия архив това може би означаваше, че напипва прясна следа. Може би кандидатът е проучвал тъкмо тази кутия и набързо е напъхал папките, когато е чул някой да идва. Съдията внимателно подреди папките на масата по реда на номерацията им.

Първата съдържаше в обобщен вид обвинението срещу Деветия принц. С намеци, непряко, се заявяваше, че принцът е бил доста неуравновесен по характер — болезнено мнителен, ревнив, избухлив, нередко изпадащ в пълно обезсърчение. В пристъп на гняв убил един придворен и императорът го пратил в Цинхуа, надявайки се, че здравословният живот далеч от двора ще му повлияе благоприятно. Но станало тъкмо обратно, принцът започнал да трупа гняв заради въображаеми обиди. Обкръжен от ласкатели и угодници, които му внушавали, че е любимият избраник на народа, подтикван от властна и

амбициозна съпруга, той стигнал до налудничавата идея да организира бунт и да завладее Драконовия трон. Но докато се опитвал да привлече към каузата си недоволни цивилни и военни служители, несръчно организираният заговор бил разкрит. Императорът веднага изпратил в Цинхуа цензор със специални пълномощия придружен от един полк на императорската гвардия. Гвардейците обкръжили резиденцията, цензорът извикал на разпит принца и съпругата му. Обявил, че императорът е в течение на всичко, но е готов да прости, при положение че принцът нареди на личната си стража да предаде оръжието си, а той самият незабавно се завърне в столицата. Принцът извадил меч си и убил съпругата си, после си прерязал гърлото. Гвардейците завзели резиденцията и цензорът конфискувал цялата налична документация. Това се случило на четвъртия ден от втория месец преди осемнайсет години.

Цензорът започнал следствието още на другия ден. Всички придворни, които знаели за заговора, както и други съмишленици на принца били незабавно екзекутирани. Императорът възнамерявал да прости на принца заради психическото му състояние, но останалите съзаклятници нямали извинение. През следващите дни постъпили много лъжливи обвинения злонамерени люде се възползвали от случая, за да се освободят от личните си врагове, както често става при делата с множество разклонения. Цензорът проучвал най-подробно обвиненията, в повечето случаи анонимни. Между тях имало и едно дълго писмо, в което се твърдяло, че и генерал Мо Дълин участва в заговора и че в женското отделение на генералския дом можело да се открие изобличаваща кореспонденция между Мо и Деветия принц. Цензорът наредил да претърсят дома на генерала и писмата наистина се оказали на посоченото място. Мо Дълин бил арестуван и обвинен в държавна измяна. Той категорично отричал обвиненията и твърдял, че писмата са изфабрикувани и подметнати в дома му от негови стари врагове. Цензорът обаче знаел, че, разочарован от забавено повишение, генералът бил напуснал армията огорчен и се бил оттеглил в родното си място Цинхуа. Според показанията на бивши приближени на генерала той често говорел за неизбежни промени, след които способните хора най-сетне щели да получат полагаемото им се. Цензорът проучил внимателно писмата и ги обявил за напълно автентични. Генералът бил осъден и екзекутиран заедно с двамата му

големи синове според безмилостните закони разпоредби при държавна измяна. Цялото му имущество било конфискувано в полза на държавата.

Съдията Ди се намести по-удобно в креслото си. Историята наистина беше много интересна, а фактът, че този прочут процес се бе състоял именно тук, в това съдилище, я правеше още по-жива и вълнуваща. Той взе папката със списъка на членовете на семейството на генерала и другата, с конфискуваното имущество, и се зачете. Изведнъж затаи дъх. Генералът имал три съпруги и две наложници. Името на втората наложница беше Сун. За нея липсваха други сведения, тъй като не е била разпитвана. Обесила се на третия ден от втория месец — непосредствено преди цензорът да пристигне в Цинхуа. Била родила на генерала един син, наречен Айуен, петгодишен по време на разигралата се в дома на генерала трагедия. Всичко съвпаднаше! Най-сетне! Това бе следата, на която съдията се бе надявал да попадне. Доволна усмивка се разля по лицето му.

Но усмивката бързо застина. Кандидатът беше дошъл да мъсти за смъртта на баща си, което означаваше, че Сун е открил доказателство за невинността на генерала. Излизаше, че авторът на анонимното съобщение сам е подхвърлил уличаващите писма в дома на Мо и че е бил фактически убиец. Погубването на Сун от неизвестния злодей представляваше неопровержимо доказателство, че младият мъж е бил на прав път. Каква ли ужасна, гибелна съдебна грешка е била допуснатата тук преди осемнайсет години!

Съдията взе досието с протоколите от съдебните заседания и ги запрелиства, поглаждайки умислено бакенбардите си. Един-единствен аргумент имаше в полза на генерала: никой от останалите заговорници не знаеше за привличането на Мо. Цензорът бе отхвърлил този довод, тъй като принцът е бил известен с изключителната си подозрителност и не се е доверявал дори на сподвижниците си. Цялото обвинение всъщност се градеше върху писмата, открити в дома на генерала. Всичките били собственоръчно написани от принца, на неговата хартия за кореспонденция, с личния му печат в края.

Съдията извади анонимното писмо. Беше копие, направено от съдебен писар с безличен чиновнически почерк. Но безупречният стил със сигурност говореше, че авторът е бил високообразован човек. В полето се четеше, преписана, една забележка на цензора: „Вероятно

съобщението е писано от някой засегнат придворен. Незабавно да се проверят съдържанието и почеркът!“ От следващия документ ставаше ясно, че независимо от усилията авторът на писмото не е бил открит. Губернаторът обявил солидна парична награда, ако се представи, но така и никой не се явил.

Съдията се замисли, поглаждайки бавно бакенбардите си. Не е било възможно да се изфабрикуват фалшиви писма на Деветия принц с личния му печат, който той носел постоянно със себе си. А и цензорът се ползваше с репутацията на безукорен чиновник, изключително прозорлив в криминалните дела. Беше разрешил по блестящ начин няколко щекотливи случая, засягащи високопоставени особи. Съдията Ди си спомни, че неговият баща, по онова време държавен секретар, бе споменал за тези скандали и беше споделил възхищението си от проникателността на цензора. И след като един толкова съвестен служител е преценил, че генералът е виновен, значи е бил напълно убеден в достоверността на доказателствата. Съдията стана и се заразхожда из стаята.

Какво ли ново доказателство е могъл да открие Сун? Бил е само на пет години по време на събитията и това означаваше, че е търсил някакво писмено потвърждение на отдавнашен слух. Как съдията можеше да разбере до какво се бе добрал Сун? След смъртта на кандидата убиецът сигурно бе унищожил документа, който Сун е криел някъде в дома си. Първото нещо, което трябва да направя, помисли си съдията, е да се свържа с роднините на Сун по майчина линия. Той направи знак на възрастния служител.

— Много ли са в Цинхуа родовете с име Сун? — попита той.

Старецът поклати глава.

— Много са, ваше превъзходителство, богати и бедни, местни и пришълци. Едно време този край се наричал Сун и затова...

— Дайте ми данъчния регистър от годината на Кучето, но само за фамилията Сун.

Старият служител веднага донесе регистъра и го отвори на името Сун. Съдията започна от долу на горе, от семействата с най-ниски доходи. Майката на Сун е била само втора наложница, което означаваше, че баща ѝ навярно е бил дребен чифликчия, собственик на малко дюкянче или занаятчия. Имената бяха десетина. Третото беше на Сун Уънта, собственик на зарзаватчийска лавка, с жена и две

дъщери. По-голямата се бе омъжила за собственик на железарски магазин, по-малката била продадена като наложница на генерал Мо.

— Моля ви да проверите в тазгодишния граждански регистър дали господин Сун е още жив — каза съдията, поставяйки пръст на името Уънта.

Възрастният служител потътри крака към полиците и се върна при съдията, натоварен с цяла камара свитъци. Разгъна няколко и започна да проверява, като мърмореше под нос: „Сун Уънта.“ Найсетне вдигна очи и поклати глава:

— Съпругата му и самият господин Сун сигурно са починали, без да оставят наследник, ваше превъзходителство, защото вече няма никой с тази фамилия. Негово превъзходителство иска ли да узнае годината, в която са починали?

— Не, не е необходимо. Дайте ми списъка на гилдията на железарите.

Съдията се изправи, това беше последният му шанс. Старият чиновник отвори голяма кутия с надпис „Малки гилдии“, извади от нея тънка брошура и я подаде на съдията. Докато архиварят връщаше на местата им свитъците на гражданския регистър, съдията прелисти брошурата. Скоро откри един Хуан, собственик на железарски дюкян, с жена на име Сун по баща. До името имаше малко кръгче, което означаваше, че Хуан бе закъснял с плащането на вноските за гилдията. Живееше в квартала до Източната врата. Съдията запомни адреса и с доволна усмивка метна брошурата на масата.

Съдията бе научил от досието, че след екзекуцията останалите живи членове на семейството се разпръснали. Синът на самоубилата се наложница Сун Айуен бил осиновен от някакъв чичо в столицата. Съдията измъкна от връзката документи анонимното писмо и го пхна в ръкава си. Благодарни на възрастния служител и го помоли да върне досиетата на местата им. После се отправи към резиденцията.

Когато наближи четвъртия двор, до ушите му достигнаха детски смях и възгласи. Гледката беше наистина прекрасна: десетина дечица, облечени в яркоцветни дрехи, се боричкаха около олтара на луната, издигнат в средата на павирания двор. На височината на човешки бой върху пиедестал царстваше белият дългоух Лунен заек, изваян от тесто и кацнал върху малка планина от кръгли сладкиши, пълнени със захаросани бобови зърна — лунните курабии. Основата на пиедестала

бе отрупана с пресни плодове и всевъзможни сладки лакомства. В четирите посоки около олтара бяха приготвени големи червени свещи и бронзови кадилници, за да бъдат запалени с настъпването на нощта.

Съдията прекоси двора и се запъти към широката мраморна тераса, откъдето малка групичка наблюдаваше сцената: дворцовият поет и брат Лу се бяха облегли на парапета, а магистратът Луо и академикът с поетесата зад тях бяха обкръжили огромно абаносово кресло, цялото в дърворезба, разположено на малък подиум. В него седеше крехка възрастна жена с дълга черна роба. Белите ѝ коси бяха опънати назад, сбръчканите ѝ пръсти стискаха зелената нефритова дръжка на абаносово бастунче. Зад облегалката се бе изправила висока хубава жена на средна възраст с изпънати рамене, облечена в зелена копринена роба — навярно първата съпруга на магистрата. Двайсетината жени, които сновяха напред-назад в неосветената зала отзад, явно бяха останалите съпруги на Луо и техните прислужнички.

Съдията се насочи право към възрастната жена и направи нисък поклон. Докато тя го изучаваше с жив поглед, Луо се наведе към нея и каза:

— Представям ви моя колега Ди от Пуян, майко.

Старата жена поклати глава и поздрави съдията с тих, но учудващо ясен глас. Той почтително попита за възрастта ѝ и научи, че е на седемдесет и две години.

— Имам седемнайсет внуци, магистрате! — гордо заяви тя.

— Голямата челяд е благословията на добродетелния дом, госпожо! — гръмко се обади академикът.

Възрастната жена кимна с доволна усмивка. Съдията Ди поздрави Цао, поднесе почитанията си на дворцовия поет и на брат Лу и накрая попита поетесата как се чувства. Била по-добре, отвърна му тя, благодарение на грижите на първата съпруга на магистрата. На съдията все пак му се стори доста бледа, с напрегнато лице.

— Кандидатът Сун е бил син на генерал Мо Дълин и на една официална наложница по фамилия Сун — тихо прошепна той на Луо, като го дръпна настрана. — Синът е дошъл, за да докаже невинността на баща си, както впрочем е казал и на Шафран. Не е скрил името си, защото е напуснал Цинхуа на пет години, а тук е останала само една негова леля, сестра на майка му. Смелост, Луо! Като че ли поетесата наистина е убила танцърката, но ако успеете да заявите

едновременно, че осъждането на генерал Мо е било съдебна грешка, имате шанс да се измъкнете от неприятното положение.

— Велики небеса, какви прекрасни новини ми носите, Ди! На трапезата ще ми разкажете по-подробно. Ще обядваме на чист въздух, ей там!

Луо посочи с пръст преградения с решетка проход в единия край на верандата. Между колоните бяха наредени маси, отрупани със студени предястия, които се редуваха с артистично разположените пирамиди от лунни курабии.

— Трябва да тръгвам, Луо. Налага се да проведе една среща в града, после ще отида до светилището на Черната лисица. Но ще се опитам да бъда тук в четири часа за вашата поетическа сбирка.

Двамата магистрати се присъединиха към останалите гости, а възрастната дама изрази желание да се оттегли. Академикът се поклони дълбоко, след него и останалите гости. Луо и първата му съпруга поведоха възрастната жена към покоите ѝ. Съдията обясни на академика, че е получил важно съобщение от Пуян, и помоли да бъде извинено отсъствието му от обяда.

— Работата преди удоволствието... Принизявате се, Ди!

ГЛАВА XV

СЪДИЯТА ДИ НА ГОСТИ У ЕДИН ЖЕЛЕЗАР; ТРИМА ДУШИ ЯДАТ ПУШЕНА ПАТИЦА

Най-напред съдията Ди се отби в своето крило: трябваше грижливо да се подготви за посещението. Роднините на човек, екзекутиран за държавна измяна, колкото и далечни да бяха, обикновено изпитваха страх от властите. Дори след много години можеха да изникнат нови факти и обстоятелства, които да им донесат големи неприятности. Съдията намери сред приспособленията си за писане една лента червена хартия и изписа на нея с големи йероглифи: „Сун Лян.“ Вдясно добави: „представител“, отляво — някакъв измислен адрес в Кантон. След това се преоблече в проста роба от син памучен плат, нахлупи на главата си черна шапчица и излезе от сградата на съдилището през една от страничните врати.

На ъгъла нае малка носилка и каза на носачите да го отнесат до железарския дюкян на Хуан. Те се размърмориха, че било много далече, че в онзи квартал улиците били непроходими, но съдията, без да се пазари, предварително им пусна солиден бакшиш и те на часа припнаха чевръсто.

Богатите магазини по главната улица подсетиха съдията, че Хуан не си беше платил вноската в гилдията, което значеше, че се намира в затруднение. Той накара носачите да спрат и купи за един сребърник къс от най-добрия син памучен плат, а от съседния магазин се сдоби с две пушени патици и кутия с лунни курабии. После отново се качи в носилката.

След като отминаха пазара, навлязоха в жилищен квартал, където, припомни си съдията, беше домът на Мън. Нататък започнаха разбити, тесни и зловонни улички. Парцаливи деца, които играеха сред боклуците, посрещнаха със зяпнала уста носилката: явно в тази част

на града появата ѝ беше истинско чудо. За да не привлича излишно вниманието, съдията накара носачите да спрат пред малка чайна. Нареди на единия да чака до носилката, на другия каза да тръгне с него, носейки плата и кошницата с продуктите. Скоро се убеди колко правилно е постъпил: започна истински лабиринт от криви улички и се наложи носачът на няколко пъти да пита на местния диалект откъде да минат.

Магазинът на Хуан се оказа порутен кирпичен навес с изкърпена завеса отпред. Тезгяхът, една дъска на дървени магарета, не се виждаше от всевъзможни съдини; на един прът над него бяха нанизани грубо изваяни гърнета. Отзад опърпан мъж съсредоточено нижеше грошове на връв. Когато Ди постави червената си визитна картичка на тезгяха, мъжът вдигна глава.

— Само това „Сун“ разбирам — смръщено заяви той. — Какво желаете?

— Казвам се Сун Лян и съм представител от Кантон — обясни съдията. — Далечен братовчед съм на вашата съпруга, та наминах да ви посетя, преди да отпътувам за столицата.

Мрачното лице на Хуан се проясни и той се обърна към жената, която седеше на пейката до стената и шиеше.

— Изглежда, поне един от твоите роднини най-сетне се е сетил, че си жива, жено! — извика той. — Това е братовчедът Сун Лян от Кантон. Заповядайте, господине, сигурно доста път сте били...

Жената скочи пъргаво, а съдията ѝ връчи подаръците и нареди на носача да го изчака в отсрещния магазин. Домакинът въведе съдията в малка стая, едновременно спалня, дневна и кухня, и побърза да забърше омазнената маса, докато съдията седна на едно бамбуково столче и се обърна към жената:

— Получих писмо от столицата от третия ми вуйчо със съобщение за кончината на родителите ви, братовчедке. Оттам научих и вашия адрес. И понеже ми се случи път през Цинхуа, рекох да се отбия при вас с дребни подаръчета по случай празника.

Жената бе разтворила пакета и се взираше в плата с изумени очи. Да имаше четирийсетина години, лицето ѝ беше с правилни черти, но захабено и сбръчкано.

— Вие сте прекалено щедър, братовчедо! — слисан възкликна Хуан. — Всемогъщи небеса, та това е много хубав плат! Как ще ви се

отплатя някога за скъпия дар...

— О, много лесно! Като позволите на един самотен пътник да сподели празничната трапеза със своите роднини! Донесъл съм нещичко по този повод.

Съдията вдигна капака на кошницата и извади кутията с лунни курабии. Домакинът не можеше да откъсне очи от кошницата.

— Цели две патици! Жено, хубаво да ги нарежеш. Тичай в дюкяна да донесеш новата кана и три чаши! Скътал съм стомничка с вино за днешния празник, но и през ум не ми е минавало, че и нещо за ядене ще има с нея! За пушени патици да не говорим!

Той наля чай на съдията и учтиво го заразитва за семейството му в Кантон, за работата му, за пътуването. Съдията разказа някаква приемлива история, като уточни, че потегля още същия следобед.

— Нека сега да хапнем едната патица — каза той, — другата да ви остане за довечера.

— От сега до довечера какви ли не неща могат да ни стоварят небесата и хората, братовчеде — мрачно заяви Хуан. — Всичко ще сложим на масата, нищо няма да оставяме за после! — и се обърна към жена си, която следеше разговора с блажена усмивка на изтерзаното лице: — Обещавам ти, жено, че от устата ми повече няма да излезе лоша дума за твоята рода.

Жената притеснено погледна съдията.

— След онази ужасна история, братовчеде — обясни тя, — никой не е посял да ни навести.

— Да, чак на Юг се разчу за това дело — отвърна съдията. — Много е лошо, че сестра ви се е самоубила преди драмата, но като си помисли човек, може пък да е станало по-добре за семейството. Така родът не е забъркан...

Хуан и жена му кимнаха с разбиране.

— А какво стана с Айуен? — попита съдията.

— Айуен ли? — повтори Хуан. — Научихме, че преди две години издържал изпитите. Важна клечка е той сега, къде ще се сети за леля си!

— Защо се самоуби сестра ви, братовчедке? Лошо ли се отнасяха с нея в дома на генерала?

— О, не, съвсем не! — бавно отвърна жената. — Много добре даже се отнасяха, особено след като се роди Айуен, толкова хубаво

здро̀во момченце. Но сестра ми беше...

— Беше една проклета... — започна Хуан.

— Внимавай какво говориш! — сопна се жена му и побърза да се обърне към съдията: — Тя какво да направи! Може пък и татко да беше виновен...

Жената напълни чашите и въздъхна:

— Отначало, преди да навърши петнайсет години, беше много спокойно и послушно дете. Тогава един ден донесе у дома малко лисиче. Баща ми много се уплаши, понеже беше черно, а и женско. Уби го на часа. Сестра ми припадна и оттогава вече не беше същата.

Мъжът погледна смутено съдията.

— Духът на лисицата е влязъл в нея — уточни той.

— Татко извика един даоистки монах — продължи жената. — Как ли не ѝ бая, но не можа да изпъди духа на лисицата. На шестнайсет години се лепваше за всяко момче, което видеше. А беше и хубавка, та мама се видя в чудо как да я държи под око от сутрин до вечер. Идва веднъж една бабичка, дето продаваше гребени и женски мазила, и разправя на татко, че първата съпруга на генерала търсела наложница за стария господар. Татко много се зарадва и веднага след като първата съпруга видя сестра ми и я одобри, побърза да я продаде. Тя добре се нареди: вярно, яка работа падаше в оная голяма къща, но пък за всеки празник първата съпруга я даряваше с рокля, а след като роди Айуен, никой вече не посягаше да я бие.

— Сама провали всичко тая мръсница! — изруга Хуан и бързо пресуши чашата си.

— Един ден — продължи съпругата му, като отмахна посивял кичур от челото си — срещам на пазара слугинята на първата съпруга на генерала и тя като занарежда: колко била сваятна сестра ми, как не забравяла семейството си, колко държала всяка седмица да посещава бащиния си дом. Веднага ми стана ясно, че тук има нещо, защото сестра ми не се беше вясвала у дома поне половин година. Но след това дойде, бременна. Обаче не от генерала. Заведох я при една баба, тя ѝ дава разни билки, но нищо не помогна. Роди момиченце, подхвърли го на улицата и каза на генерала, че била пометнала.

— Ей такава никаквица беше! — гневно извика Хуан.

— Жена лисица, без сърце, без милост!

— Не, не е вярно — възрази съпругата му. — Много ѝ беше мъчно, дето трябваше да изостави детето. Хубаво го пови, за да не се простуди, с индийски плат, сещате се, нали, от ония най-скъпите, шафранените платове, дето будистките монаси с тях... — но като видя слисаното изражение на съдията, побърза да добави: — Прощавайте, братовчеде, историята не е много приятна. Вече толкова време мина, а аз още... — и жената се разрида.

— Хайде, хайде! — потупа я по рамото съпругът ѝ. — Никакви сълзи днес! Ние нямаме деца, братовчеде — обясни той на съдията, — и жената много се разстройва всеки път, щом заразправя тази история. С една дума, старият генерал всичко разбрал. Един от неговите носачи ми каза, че я заплашил със собствените си ръце да обезглави и нея, и любовника ѝ. Тя се обеси, а на генерала не му остана време да отсече главата на мъжа, защото на другия ден пристигнаха императорските хора и отсякоха неговата. Така върви светът, братовчеде! Да пийнем по още една! И ти, жено!

— А кой е бил любовникът ѝ? — попита съдията.

— Това не успяхме да научим, братовчеде — отвърна жената, докато бършеше сълзите си. — От нея знам, че бил много учен мъж и че влизал, когато си иска, в голямата къща.

— Радвам се поне, че от двете сестри тази ми се падна — възкликна Хуан със зачервено лице. — Горката ми женица работи здравата, кърпи дрехи, за да свържем някак двата края, обаче от мъжки работи хабер си няма. Искаше да ме накара да спра да плащам вноската в гилдията, представяте ли си! Не, викам и аз, по-хубаво иди продай твоите зимни дрехи. Един мъж, не принадлежи ли към някого, все едно е бездомно куче. И ей на, излезе, че съм бил прав, братовчеде! Тоя чуден плат, дето го донесохте, ще има да ни облича години наред. И за търговията е добре зад тезгяха да седи прилично натъкмен продавач.

— Явете се утре на служебния вход на резиденцията на магистрата и покажете визитната ми картичка, братовчедке — каза съдията, след като дояде ориза си. — Знам се покрай търговията с домоуправителя, та ще му кажа на вас да дава каквото има за шев в дома.

Той се изправи. Хуан и съпругата му направиха опит да го задържат, но той обясни, че салът няма да чака. Носачът го отведе до

чайната с оставената пред нея носилка. Скоро излязоха на главната улица, съдията се разплати с носачите и се отправи към резиденцията. Още от вратата портиерът му съобщи, че магистратът е в преддверието на централната постройка. По всичко личеше, че поетическата сбирка още не бе започнала. Съдията бързо се отправи към крилото си.

Извади от чекмеджето папката с делото на поетесата и без да сяда, прехвърли набързо документите, докато стигна до текста на анонимното писмо, което съобщаваше, че под черешовото дърво в градината на манастира „Бялата чапла“ имало труп. После извади от ръкава си анонимното обвинение в измяна на генерал Мо и ги постави едно до друго. Поглаждайки брадата си, внимателно съпостави текстовете. Това бяха официални копия, правени от писари с безличен чиновнически почерк, и само стилът можеше да подсказва дали ги е писал един и същ човек. Съдията неуверено поклати глава и пъкна двете писма в ръкава си, след което напусна стаята и се запъти към главния двор.

Дребният магистрат седеше до своята масичка за чай, затрупана с листове хартия. В ръката си държеше четка за писане, устните му бяха стиснати здраво, но щом видя съдията, лицето му засия:

— Препрочитам и поправам последните си произведения, Ди. Мислите ли, че академикът ще оцени подчертания ритъм на тази ода?

Магистратът отвори уста да прочете одата, но съдията Ди го прекъсна живо:

— Друг път, Луо! Сега искам да ви съобщя за една доста необикновена находка — заяви той, докато се настаняваше в креслото срещу колегата си. — И ще бъда кратък, понеже знам, че в четири часа трябва да сте в библиотеката, а сега е почти толкова.

— О, не! Разполагаме с предостатъчно време, старши братко. Обядът в четвъртия двор доста се проточи, защото дворцовият поет и Юлан написаха няколко стихотворения, обсъждахме ги и ги поливахме с вино, както си му е редът. Четиримата ми гости се оттеглиха, за да си починат, и все още никой не се е появил.

— Чудесно! Значи никой от гостите ви не е излизал навън и не е станало нужда хората на вашия домоуправител да ходят по петите им. Та ето какво: Майката на убития кандидат е била наложница на генерал Мо. Уличили са я в прелюбодеяние и тя е подхвърлила незаконното си дете, което се оказва не друго, а самата Шафран,

пазителката на светилището на Черната лисица — съдията побърза да вдигна ръка, за да спре въпросите, които очевидно напиреха на устата на изумения Луо. — Момиченцето е било повито в шафранен плат, а хората често дават на подхвърлените деца имена, свързани с дрехите, в които са били намерени. Това означава, че Шафран и Сун са деца на една и съща майка, и обяснява защо той ѝ е казал, че няма да може никога да се ожени за нея. Следователно бащата на Шафран и убиецът на Сун са едно и също лице. Вечерта, преди да бъде арестуван, старият генерал е съобщил на наложницата си, че знае за изневяратата ѝ с близък негов приятел и че собственоръчно ще убие и двамата. Наложницата се е обесила още същата вечер, на другия ден са арестували генерала и той не е успял да накаже любовника.

— Велики небеса, Ди! Къде открихте всичко това?

— Най-вече във вашия архив. Изглежда, кандидатът Сун е стигнал до заключението, че любовникът на майка му несправедливо и коварно е обвинил генерала в държавна измяна, за да се отърве от наказание за прелъстяването на наложницата. В първата част от своето предположение Сун се е лъгал. Изчетох официалния доклад и се уверих, че генералът наистина е бил виновен. Но любовникът на неговата наложница вероятно също е бил замесен в заговора. За останалото обаче Сун е бил напълно прав. Неизвестното лице е написало анонимното писмо, защото е знаело, че на цензора ще му трябва време, докато стигне до генерала, а той е искал да бъде уверен, че ще арестуват Мо, преди генералът да успее да предприеме нещо срещу него.

— Не бързайте толкова, Ди! — възкликна Луо, вдигайки умолително ръка. — Ако генералът е извършил държавна измяна, защо неговият издайник ще убива кандидата? Та човекът е извършил похвално деяние, издавайки изменника?

— Вероятно е високопоставена личност, Луо, и не желае отгоре му да пада дори сянка от обвинение в престъпна любов. Освен това сам е бил сериозно замесен в заговора заедно с генерала: иначе откъде ще знае къде са били скрити писмата на Деветия принц. Затова и не се е явил да си получи наградата.

— Всемогъщи небеса! Но кой е той, Ди?

— Опасявам се, че може да е някой от тримата ви високи гости: Цао, Чан или Лу. Не, не, излишно е да протестираме! Разполагаме с

неопровержимо доказателство. Шафран ще ни каже кой е. Въпреки че баща ѝ е криел лицето си, когато е ходел при нея, няма начин тя да не го познае по гласа и походката.

— Нали не мислите сериозно, че може да е брат Лу, Ди? Коя жена ще го вземе за любовник?

— Не бих бил толкова категоричен, Луо. Майката на кандидата Сун е била извратена жена. Според близките ѝ била обладана от духа на една черна лисица. Извратена или незадоволена, а да не забравяме също, че е била на седемнайсет години, когато е влязла в дома на шейсетгодишния генерал. Нищо чудно у гробаря да я е привлякъл именно отблъскващият му вид. Между другото той е много силна и властна личност, а такива мъже привличат определен тип жени. Може би по време на поетическата сбирка ще успеете да разберете дали Чан и Лу са били в Цинхуа по време на процеса срещу генерала. Вече знаем, че академикът е бил в града, защото тогава е бил префект на областта. Бихте ли повикали домоуправителя си, Луо?

Магистратът плесна с ръце и даде съответното нареждане на явилия се прислужник.

— Освен това много ми се иска, Луо — продължи съдията Ди, — да се опитате да разберете дали някой от нашите трима заподозрени не се е намирал в езерната област, някъде около манастира „Бялата чапла“, през пролетта, когато е била арестувана Юлан.

— Това пък защо? — учудено попита Луо.

— Защото и в този случай едно анонимно писмо, писано от високообразован човек, кара властите да действат. Обикновено престъпниците работят по един и същ, изпитан метод. При генерал Мо обвинението не е било лъжливо, но по-важната цел на издайника е била да се предпази от възмездието. Нищо чудно осемнайсет години по-късно същият този много учен мъж отново да е прибягнал до анонимно писмо, с което разкрива престъпление, преследвайки друга, по-важна за него цел. Затова...

В този миг влезе домоуправителят. Съдията Ди взе четката от ръката на Луо и написа на лист хартия имената Сун Лян и Хуан, както и адреса на железаря.

— Госпожа Хуан ще ви се представи утре на служебния вход с визитна картичка на името на Сун Лян — обърна се той към домоуправителя и му подаде листа. — Негово превъзходителство би

желал да ѝ се възложи цялата шивашка работа, от която има нужда в дома. Когато се появи, я задръжте за малко, тъй като може да се наложи да поговорим с нея. А сега повикайте съветника Као.

Веднага щом домоуправителят излезе от стаята, Луо попита раздражено:

— Кой е този Сун Лян, за когото споменахте?

— Ето го пред вас — отвърна съдията и накратко разказа за посещението си при роднините на Сун. — Много порядъчни хора — заключи той, — а нямат деца. Искане ми се да ви предложи на тях да поверите Шафран, когато горкото дете се оправи напълно. Сега трябва да отида при нея с вашия съветник... Ето двете служебни копия от анонимните писма — подаде ги той на Луо. — Вие като специалист по тънките литературни разбори хвърлете им, моля ви, един поглед и се опитайте да разберете един и същ човек ли ги е писал. Пъхнете ги в ръкава си, съветникът ви идва!

— Као, придружете моя колега Ди до светилището на Черната лисица — заяви Луо. — Реших да разчистя онази зона и трябва да започнем, като намерим онова младо момиче, което се има за пазителка на светилището.

— Ние двамата ще бъдем с официален паланкин — уточни съдията. — В закрыта носилка ще ни следват лекарят на резиденцията и домоуправителят, защото, както разбрах, момичето било доста болно.

Съветникът се поклони дълбоко.

— Веднага ще приготвя всичко, ваше превъзходителство — отвърна той, преди да се обърне към Луо: — Слугата на академиката чака отвън, господарю. Помоли ме да ви предам, че негово сиятелство господин Цао е готов да приеме господата в библиотеката.

— О, небеса, стиховете ми! — възкликна Луо.

Съдията Ди му помогна да събере пръснатите на масичката листа и го съпроводи до втория двор, след което се насочи към главния вход. Там вече го чакаше съветникът Као с готов за тръгване паланкин.

— Лекарят и домоуправителят вече се качиха в закрытата носилка, ваше превъзходителство — докладва той. — Онова запустяло място може да стане обществена градина — добави той, когато потеглиха. — Не е желателно отсам градските стени да има такива убежища за всевъзможни злосторници. Негово превъзходителство споделя ли това мнение?

— Да, напълно.

— Надявам се, че успяхте да откриете в архивите онова, което ви интересуваше?

— Да, да...

Съветникът разбра, че на съдията не му се говори, и почтително замълча, но когато стигнаха до Храмовата улица, не можа да се сдържи:

— Вчера сутринта ходих при брат Лу в един храм, на края на тази улица. С мъка го склоних да приеме поканата на господаря. Съгласи се едва когато му казах, че и вие ще сте сред гостите.

Съдията Ди се надигна.

— Обясни ли нещо?

— Подметна, че сте известен като вещ следовател в криминалните дела, и ако не се лъжа, каза нещо за интересен опит, свързан с лисиците.

— Да, ясно. Имате ли някаква представа, за какво може да е намеквал?

— Не, ваше превъзходителство. Този гробар е голям особняк. Натърти, че още от оня ден вечерта е в Цинхуа... О, небеса, защо спираме тук?

Съветникът надникна навън. Пред прозорчето се появи главата на старшия носач.

— Отпред се е събрала тълпа и не можем да продължим — обясни той на съветника. — Моля ви да поизчакате малко, сега ще отида да освободя пътя.

Съдията Ди дочу глуха възбудена гълчава. Паланкинът потегли, но бързо спря отново. Сега на прозорчето се появи един сержант от гвардията и сдържано поздрави съветника.

— Много съжалявам — каза той, — но по-добре да не продължавате нататък. Момичето от изоставения храм е побесняло. Тя...

Съдията веднага отвори вратичката и пъргаво скочи на земята. Улицата бе преградена от шестима стражници с насочени напред алебарди, пред които се бе скупчила тълпа любопитни зяпачи. Понататък се виждаше Шафран, просната възнак, в окъсаната ѝ парцалива дреха. Двама войници бяха заклезили врата ѝ с една вила и

здро̀во стиска̀ха дъл̀гата др̀жжа. Недал̀еч от тях, точно в средата на пу̀стия пъ̀т, други войници па̀леха огромна кла̀да.

— По-добре да не ходите там, ваше превъ̀зходителство — за̀грижено каза сѐржантът на съ̀дията Ди. — За всеки слу̀чай ще изгорим тя̀лото. Не се зна̀е как точно ста̀ва зара̀зяването с тази бо̀лест.

— Какво има, сѐржант? — строго за̀пита Као, който се прѝближи до тях. — Да не би да е умря̀ла?

— Да, госпо̀дине. Преди половѝн час моѝте хора чу̀ли ня̀какви диви кря̀съци и ла̀ене от о̀ния хра̀сти. Помис̀лили, че ня̀кое бя̀сно куче напа̀да човек, и дотича̀ха в кара̀улното, за да взема̀т вили. Точно ко̀гато прѐкрачвахме пор̀тала, момичѐто изско̀чи навъ̀н със стра̀хотни пѝсъци. Лѝцето ѝ бѐше ця̀лото сгър̀чено, от уста̀та ѝ течѐше п̀яна. Хвър̀ли се към нас, но ѐдин от моѝте хора я съ̀бори на зѐмята и ѝ за̀тисна врата с вѝлата. Тя та̀ка дър̀паше др̀жжката, та̀ка се мя̀таше, че два̀ма души ѐдвам я удър̀жаха. После извед̀нъж отпу̀сна ръ̀це и изд̀ъхна — сѐржантът кил̀на наза̀д шлѐма и избър̀са потно̀то си чѐло. — Какъ̀в изк̀лючителен човек е нашѝят ма̀гистрат! Я̀вно е очак̀вал нѐщо подобно да се случѝ, за̀щото полу̀чих за̀повед да поста̀вя ня̀колко човѐка на пост в дю̀кяна отс̀реща, за да дър̀жат под око̀ входа към пу̀щина̀ка. Зато̀ва и успя̀хме да се намесим, преди да е напа̀днала ня̀кого.

— Сечѐ му пѝпето на нашѝя ма̀гистрат — весело под̀метна дру̀г стра̀жник.

Съ̀дията на̀прави зна̀к на лека̀ря, който тъ̀кмо слѝзаше от вто̀рата носил̀ка.

— Тази мла̀да жена е почѝнала от бя̀с — съ̀бщи му той. — Съ̀гласен ли сте тя̀лото ѝ да б̀ъде изгорено?

— Необхо̀димо е, ваше превъ̀зходителство. Настоя̀вам съ̀що да се под̀палят и хра̀стите, от които е изско̀чила, да се изгори и вѝлата. Това е стра̀шна бо̀лест!

— Оста̀нете тук, за да сме сигурни, че всичко ще б̀ъде извър̀шено, как̀то тря̀бва! — на̀реди съ̀дията на Као. — Аз се връ̀щам в съ̀дилѝщето.

ГЛАВА XVI

ПОДГОТВЯ СЕ ИЗЛЕТ В ПЛАНИНАТА; СЪДИЯТА ДИ СПАСЯВА ЛУО ОТ НЕПРИЯТНО ПОЛОЖЕНИЕ

Рояк млади прислужнички се суетяха около трите официални носилки, които чакаха в главния двор на резиденцията. Едни застилаха с брокатени покривала възглавничките, други товареха чайници и кутии със сладкиши. Подразнен от неспирния весел брътвеж, съдията Ди се упъти към домоуправителя, който разговаряше с водача на десетината носачи, наклеявали до стената. Бяха издокарани в безупречно чисти кафяви куртки и широки червени пояси. Служителят осведоми съдията, че поетическата сбирка в библиотеката е приключила. Гостите се разотишли по стаите, за да се преоблекат, това правел в момента и Луо.

Съдията се отправи към своето крило. Изнесе един стол пред плъзгащите се врати и се отпусна изтощен на него. Подпря брадичка с дясната си ръка, чийто лакът лежеше в лявата длан, отпусната на коленете, и мрачно се загледа в скалата сред езерцето, така умиротворяваща в бледнеещата светлина на късния следобед. Протяжен крясък го накара да вдигне глава. Ято диви гъски спокойно размахваха криле в синьото небе. Есента бе дошла.

Съдията стана и влезе в стаята. Потънал в мисли, се преоблече машинално в тъмновиолетовата роба, която бе носил предната вечер. Докато нагласяше на главата си високата шапка от колосана коприна, чу чаткането на железни ботуши в предния двор. Военният ескорт бе пристигнал, което означаваше, че бе дошло време за тръгване към планината. Брат Лу го настигна, докато прекосяваше главния двор. Гробарят беше в износена синя роба, хваната на кръста с конопена връв, със сламени сандали на краката. Държеше тояжка със закрепена в края ѝ бохча с дрехи. На мраморната тераса пред главното крило вече

се бяха изправили Луо, академикът и дворцовият поет, издокарани в пищни брокатени одежди. Когато Лу и Ди ги наближиха, гробарят се обади троснато:

— Не обръщайте внимание на облеклото ми, господа! Ще се преоблека в храма на скалата. Нося си в бохчата най-хубавите дрешки.

— Както и да сте облечен, вие сте неотразим, брат Лу! — весело подвикна академикът. — Качете се с мен, Чан, трябва да разрешим литературните си разногласия.

— Вървете — каза гробарят. — Аз идвам пеша.

— В никакъв случай, брат Лу! — запротестира магистратът Луо. — Пътят е доста стръмен и...

— Много добре го познавам, а и далеч по-стръмни съм изкачвал — отвърна му гробарят. — Обичам движението и планинските гледки. Затова и минах, да ви кажа да не се притеснявате за мен.

И той се отдалечи, метнал тояжката си на рамо.

— Добре, в такъв случай, надявам се, че вие ще пътувате с мен, Ди! — предложи Луо. — Госпожица Юлан ще бъде в третия паланкин заедно с прислужничката на първата ми съпруга, която ще се грижи за нея. Да ви отведе ли до носилката, ваше сиятелство? — обърна се Луо към академика.

Магистратът заслиза по мраморните стъпала, следван от академика и дворцовия поет, а трийсетината войници вдигнаха оръжие за почест. Докато Луо и съдията се качваха във втората носилка, на терасата се откри изящната фигура на Юлан, облечена в ефирна, дълга до петите роба от бяла коприна, а върху нея — синьо брокатено елече, извезано със сребърна сърма. Косата ѝ бе вдигната високо в сложна прическа, закрепена със сребърни игли, от чиито краища висяха проблясващи сапфири със златен филигранен обков. След нея ситнеше възрастната прислужница в проста сива рокля.

— Забелязахте ли робата и иглите за коса, Ди? — мрачно изрече Луо, докато се наместваше удобно сред възглавниците. — Даде ѝ ги първата ми съпруга. Нашата поетическа сбирка не продължи дълго. Академикът и Чан се въздържаха да ми кажат откровено мнението си за моите стихове, гробарят дори не си правеше труд да скрие досадата си. Крайно неприятен човек! Но пък трябва да спомена, че Юлан направи няколко много уместни забележки. Тази жена притежава изключително тънък усет за езика. Така, а иначе без всякакво

затруднение успях да разбера къде се е намирал всеки от тях по време на процеса срещу генерал Мо. Достатъчно беше да отворя дума за делото и академикът тозчас изнесе цяла лекция. Представете си, цензорът го бил викал, за да изслуша мнението му за положението в областта! Чан Ланпо също е бил тук по онова време, за да преговаря с недоволните селяни. Семейството му притежава почти половината обработваема земя в окръга. Чан присъствал на съдебните заседания, за да наблюдава човешките характери и страсти, поне така заяви. Брат Лу пък изнасял в стария храм на града серия беседи върху един будистки текст. Но пък не успях да ги попитам дали са били в езерната област при задържането на Юлан. А вие какво направихте с момичето от светилището на Черната лисица?

— Тя издъхна, Луо, почина от бяс. Навярно лисиците са я заразили. Непрекъснато ги галеше, дори им позволяваше да я ближат по лицето. Така че...

— Много неприятно, Ди!

— Много неприятно, защото сега вече не остана никой, който да...

Съдията не довърши, защото в този миг медните гонгове гръмнаха оглушително... Паланкините бяха прекосили съдилището и се намираха при главния вход на резиденцията. Дванайсет стражници оглавиха шествието, като четирима от тях удряха медните гонгове, а останалите носеха големи, лакирани в червено табели с едри позлатени йероглифи: „Трибунал на Цинхуа“ или „Направете път!“ Същите надписи се четяха и на фенерите, които щяха да бъдат запалени на връщане.

Тежката желязна порта се разтвори и шествието излезе на улицата: отпред стражниците, следвани от трите носилки с по десет войници от двете страни, и още десет войници откроя, всичките въоръжени до зъби. Възбудената, празнично облечена тълпа се отдръпваше, за да стори път, оттук-оттам се чуваха възгласи: „Да живее нашият магистрат!“ Съдията Ди със задоволство отбеляза това ново доказателство за популярността на неговия колега. След като излязоха от главната улица, гълчавата замря и съдията Ди каза:

— Много се надявах Шафран да разпознае убиеца, Луо. Смъртта ѝ е наистина тежък удар, защото сега не разполагаме с никакво доказателство. И все пак вътре в себе си съм убеден, че е някой от

вашиите гости. Един от тях със сигурност е бащата на Шафран и този човек е убил нейния брат, както вече ви казах след посещението при лелята на Шафран. Сега мога да добавя, че той е убиецът и на танцьорката Малък Феникс.

— Велики небеса! — възкликна Луо. — Значи, с други думи, аз...

Съдията Ди го възпря с ръка.

— За съжаление моето откритие няма да ви помогне с нищо, докато не успеем да докажем кой всъщност е нашият човек. Позволете ми накратко да ви опиша положението. Най-напред ще започна с вчерашното убийство на Малък Феникс. Ще продължим с онзиденшното убийство на кандидата Сун — всичко в светлината на процеса срещу генерал Мо отпреди осемнайсет години. След това ще стигнем и до убийството на прислужничката от манастира „Бялата чапла“. Този обратен хронологичен ред всъщност съответства на една последователност във времето. Да започнем с убийството на танцьорката. Най-важният момент тук е, че Малък Феникс е видяла бащата на Шафран да се връща от светилището, където е ходил да види дъщеря си. Тази среща не е направила впечатление на танцьорката, тъй като никога преди това не е била виждала този мъж. Вчера следобед Малък Феникс пожела да огледа залата, където трябваше да танцува същата вечер, и влюбената в нея Юлан я доведе в резиденцията. Малък Феникс каза на поетесата, че ще изпълни „Феникс сред пурпурни облаци“, коронния ѝ танц. После вижда вашиите трима гости и кратката среща с тях я кара внезапно да смени програмата си. Вместо предвидения, многократно изпълняван „Феникс сред пурпурни облаци“, който неизменно ѝ е носил успех, решава да танцува „Напев на Черната лисица“. А този танц досега не е показвала, не е разполагала дори с точната партитура.

— Велики небеса! — отново възкликна Луо. — Значи момичето е познало мъжа, когото е срещнало при светилището.

— Именно! Момичето го е разпознало, но той се е направил, че за пръв път я вижда. И така, тя се е канела да му поосвежи паметта с „Напев на Черната лисица“. След танца, докато пие чашка с него, защото обичаят изисква да почете всеки от гостите, е щяла да му обясни, че е наясно с неговото бащинство, и да му представи исканията си. Беше млада, изгаряше от амбиции и предполагам, че ако

въпросната личност е Цао или Чан, се е готвела да пожелае въвеждане в най-изисканите столични среди и като добавка — прилична месечна издръжка. В случая с гробаря навярно е щяла да настоява той да й стане благодетел, може би да я осинови, за да пробива с името му. Изнудване в чиста форма.

Съдията замълча, поглади брадата си и с въздишка продължи:

— Умно момиче беше, но е подценила жертвата си. Той е замислил убийство на часа, щом я е разпознал. Когато вие обявихте, че тя ще покаже „Напев на Черната лисица“ — недвусмислен знак, че момичето е разпознало бащата на Шафран и че има намерение да извлече изгода от това, — решава да се възползва от първия удобен случай. Фойерверките му го предоставят много скоро и той не го изпуска, както ви обясних снощи. Тези разсъждения, Луо, ми дават основание да заявя, че убиецът е някой от вашите трима гости.

— Колко съм доволен, че Юлан е извън подозрение — възкликна магистратът. — Вярно, че все още не сме открили кой от тримата е, но вие спасихте кариерата ми, старши братко. Сега с чиста съвест мога да представя в доклада си убийството на танцърката като случай, нямащ нищо общо с Юлан. Никога не ще успея да ви се отблагодаря, аз...

Думите му бяха прекъснати от отривисти заповеди и дрънчене на оръжие. Шествието напускаше града през Западната врата.

— След това идва — побърза да продължи Ди — убийството на Сун. По време на процеса срещу генерала той е бил петгодишен и веднага е бил откаран в столицата при чичо му. Можем само да гадаем как и откъде е научил, че обвинението срещу баща му е несправедливо. Предполагам, че е знаел за изневярата на майка си, може чичо му или друг някой да му е разказал цялата история, когато е пораснал. Не и леля му обаче, защото преди никога не е идвал в Цинхуа. По някакъв начин е разбрал, че плодът на тази връзка е Шафран, и тогава решава да дойде тук, за да се свърже със своята сестра. Започнал е да издирва в архивите и всички възможни подробности по процеса срещу баща си. Шафран не му е казала, че баща й я навестява от време на време, но пък на баща си е разказала всичко за Сун: че се казва Айуен, че е дошъл, за да отмъсти за убийството на баща си и че е на квартира у търговеца Мън. Мъжът отива в дома на Мън и убива Сун.

Магистратът кимна одобрително.

— И след това, Ди, обръща наопаки жилището на Сун, за да намери документи, в които се споменава името му. Възможно е кандидатът да е открил стари писма на генерал Мо или на майка си. Властите са конфискували цялото имущество на генерала, но пък няма начин семейството да не е получило обратно някоя и друга дреха и точно в нейния подгъв Сун да е открил поверителни документи или знам ли точно какво...

— Това ще научим, Луо, когато открием кой е убиецът, и съберем достатъчно улики, за да можем да го разпитаем. Засега обаче не виждам как можем да го постигнем. Но преди да обсъдим този въпрос, ми се иска да се вгледаме и в третия случай — обвинението срещу поетесата, че е пребила до смърт с камшик своята прислужничка. Кажете ми доведе ли до някакви изводи сравнението между двете писма?

— Изводите са доста несигурни, Ди. И двете са писани от истински ерудит, а както знаете, стилите изисквания са много строги. Има си установени изрази за всяко въображаемо или действително явление, за заключения на мисълта или за описание на постъпки и всеки образован литератор умее да постави точния израз на нужното място. Друго щеше да е, разбира се, ако писмата бяха писани от не толкова начетен човек — щеше да е по-лесно да се открият грешки или характерни особености на езика. В случая долових само известно сходство в използването на някои предлози, което евентуално би могло да се приеме за някакво указание, че двете писма са писани от един и същ човек. Толкоз, Ди, съжالياвам!

— Ех, ако можех да зърна оригиналите на тези писма! — възкликна съдията. — Изучавал съм графология и нямаше да ми е трудно да открия истината. Но за това ще отиде цял един ден в столицата, а и се съмнявам, че Столичният съд би ми предоставил оригиналите.

Той ядно задърпа мустаците си.

— Защо пък да са ви нужни на всяка цена писмата, Ди? Толкова проникателен човек като вас, старши братко, не може да не изнамери някакъв друг начин, за да се разбере кой от тримата е убиецът. Ами че виновникът е водил двойствен живот! Вие навярно сте доловили нещо в начина им да разговарят или в...

Съдията недоволно поклати глава.

— Никаква надежда, Луо! Главното затруднение за нас идва от това, че и тримата заподозрени са необикновени личности, чиито действия и реакции не могат да бъдат съдени по нашите общоприети критерии. Нека си го признаем, Луо: тези трима мъже ни превъзхождат и по знания, и по талант, и по опит — да не говорим за видната им роля в националния живот. Откритият разпит би довел и двама ни до пълен провал. Дребните хитрини на занаята също едва ли ще доведат до нещо. И тримата са изключително умни, приятелю, владеят се отлично и познават живота. Специално академикът пък има и много по-голям опит от нас в разследването на престъпления. Пълна загуба на време би било да се опитваме да ги блъфираме или да ги плашим.

— Откровено казано, Ди — унило вметна Луо, — аз не мога все още да си представя, че някой от тези велики писатели може да е извършил толкова дългопробни престъпления. Вие наистина ли мислите, че е един от тримата?

— Ние просто предполагаме — сви рамене Ди. — Например мога да си представя, че академикът, преситен от богатия си опит и изпитал всичко, което един нормален живот може да предложи, търси по-особени усещания. Дворцовият поет пък е обзет от съжаления, че е живял вторично, и се съмнява в стойността на поезията си. Подобно гнетящо чувство може да избие в най-невероятни действия. А брат Лу, както научих от вас, преди да достигне вътрешното си преображение, жестоко е мачкал селяните от своя манастир. Сега пък, както изглежда, е решил да се извиси над доброто и злото, което е твърде опасна позиция. Просто ви представям някои от възможните основания, за които се сецам в момента. Всъщност нещата са много по-сложни.

Дребничкият магистрат кимна, бръкна в една от кошничките, извади шепа дребни сладки и замислено ги захруска. На съдията Ди много му се пиеше чай, но чайникът се намираше под седалката, а точно в този момент носилката се наклони застрашително.

Той надникна през перденцето и видя, че се изкачват по стръмен баир сред високи борове. Луо избърса пръсти в кърпичката и се обади отново:

— Обичайните проверки също едва ли ще доведат до нещо, поне що се отнася до Чан и Цао. И двамата ми казаха, че са си легнали рано онази вечер, когато е бил убит Сун. Но както знаете, общинската странноприемница, където бяха отседнали, е голяма, направо огромна,

и винаги оживена. Непрекъснато пристигат и си заминават разни чиновници, по всяко време на денонощието. Няма начин да проверим дали са казали истината. При това, естествено, и да са излизали посред нощ, са го направили внимателно, с всички предпазни мерки. А с гробаря как е?

— Нищо обещаващо. Сам се уверих, че всеки може да влиза и да излиза, както си иска, от онзи храм. Освен това оттам тръгва пряк път за квартала при Източната врата, където живее търговецът на чай. Да, смъртта на Шафран ни вкара в задънена улица, Луо!

Двамата магистрати потънаха в мрачно мълчание. Съдията Дибавно прокара пръсти през бакенбардите си.

— Още веднъж се връщам към снощната вечеря — каза той след дълга пауза. — Забелязахте ли колко любезни един към друг бяха вашите гости? И четиримата, включително и поетесата. Вежливи, но и съдържани, приветливи, но без никаква интимност, със зрънце ирония, неизменна при подобен род литературни срещи между хора, достигнали върха на славата. Случвало им се е да се срещат от време на време през последните години и кой може да каже какво точно мислят един за друг, какви любовни спомени или взаимна омраза ги свързват? Никой от тримата не допусна и сянка от истински чувства. С поетесата е по-друго. Тя е страстна натура и тези шест седмици затвор и изпитания са оставили отпечатъка си върху нея. Снощи тя само за миг повдигна крайчеца на маската си и веднага долових как напрежението сред присъстващите рязко се покачи.

— Говорите за момента, когато изрецитира стиховете си на тема „Весела сбирка“?

— Точно така. Тя изпитва топли чувства към вас, Луо, и аз съм напълно убеден, че никога не би изрецитирала такива стихове, ако заради силното вътрешно напрежение не бе забравила за миг за вашето присъствие. После, когато излязохме да гледаме фойерверките, тя съумя по някакъв начин да ви се извини. Стиховете не бяха адресирани към вас, а към някой от тримата ви гости, Луо.

— Много се радвам да го чуя — с огорчение в гласа отвърна Луо. — Нейното гневно изстъпление ме стресна. При това стиховете ѝ бяха великолепни, твърде добри, за да са импровизирани в момента.

— Моля, какво казахте? Извинете ме, Луо, замислих се отново за анонимните писма. Ако един и същ човек ги е писал, това означава, че

някой от вашите гости толкова силно мрази Юлан, че много му се иска да я види на дръвника. И отново опираме до ключовия въпрос: кой от тримата? Добре, обещавам да поговоря за случая в манастира „Бялата чапла“ с Юлан. Надявам се, че тази вечер ще се представи благоприятна възможност. Ще насоча разговора към анонимното писмо и ще наблюдавам реакциите на гостите, особено на Юлан. Но ви предупреждавам, че не очаквам нещо особено от този опит.

— Много успокоително! — измърмори магистратът и се намести удобно върху възглавниците, като кръстоса ръце на корема си.

Не след дълго излязоха на равно и паланкинът спря сред шумна гълчава. Намираха се на широка каменна площадка, обградена от грамадни столетни борове, чиято наситена зеленина със синкави отблясъци даваше името на Смарагдовата скала. В самия край на скалата бе кацнал малък павилион, отворен от четирите страни, с масивни колони от необработено дърво. Скалата висеше над дълбока пропаст. Насреща се виждаха два хребета, единият на равнището на павилиона, другият — доста по-висок, изрязан на фона на аленеещото небе. От другата страна на площадката сред клоните на боровете се мерзелееше островърхият покрив на малък храм. Сергиите с ядене пред него бяха разчистени заради посещението на магистрата, на тяхно място димяха фурните, приготвени от готвачите на Луо. Прислугата се суетеше около подредените под дърветата маси. Там щяха да се гощават стражниците, пазачите и другите съдебни служители. И за носачите и кулитата щеше да остане нещо от храната и виното.

Магистратът пристъпи към първия паланкин, за да приветства академика и дворцовия поет, но в този миг вниманието на всички бе привлечено от силуета на разпасания гробар, който изникна в края на пътя. Краищата на робата му бяха запретнати и напъхани в конопената връв, отдолу се виждаха яките му космати крака. Беше праметнал съвсем като селяните тояжката си с бохчата на рамо.

— Приличате на истински отшелник, братко Лу! — възкликна академикът. — Но като ви гледа човек, едва ли би казал, че се храните само с шишарки и роса.

Устните на тлъстия Лу се разтегнаха в нещо като усмивка, като откриха неравни кафяви зъби, и той се запъти към храма. Магистратът Луо поведе останалите по застланата с борови иглици пътечка до гранитните стъпала на павилиона. Съдията Ди, който крачеше най-

отзад, забеляза, че четирима стражници не се бяха присъединили към останалите около импровизираната кухня, а клечаха до един голям бор на половината път между павилиона и храма. Заострените им шлемове бяха на главите, мечовете — праметнати на гърба. Ди позна сержанта, когото беше срещнал в съдилището — това беше охраната на Юлан. Отговорността на магистрата за нея се разпростираше само върху собствения му дом. Сега затворничката се намираше извън него и охраната беше нащрек: ако се случеше нещо с нея, тези мъже отговаряха с живота си. Това застрашително присъствие на веселото тържество накара съдията да потръпне.

ГЛАВА XVII

ПОЕТИ СЪЗЕРЦАВАТ ЗАЛЕЗА; СЪЧИНЯВАТ СТИХОВЕ И ГОВОРЯТ ЗА МИНАЛОТО

Съдията Ди последва останалите в павилиона. След като гостите изпиха набързо по чаша чай, магистратът Луо ги заведе до мраморния парапет, който обграждаше края на скалата. Всички мълчаливо се загледаха в червения диск на слънцето, който бавно потъваше зад билата. Мракът бързо запълзя нагоре по склона. Съдията Ди се наведе и надникна в пропастта. Дълбочината ѝ беше не по-малко от сто стъпки. Най-долу тъмна мъгла бележеше коритото на реката, която лъкатушеше сред пръснатите на дъното скали.

— Незабравима гледка! — възхитено възкликна дворцовият поет. — О, ако можех да изразя с няколко стиха това великолепиe, да предам...

— Стига да не преписвате от мен! — насмешливо го прекъсна академикът. — Първия път, когато посетих това прочуто място в компанията на държавния съветник Чу, написах няколко стиха, посветени на този залез. Съветникът нареди да ги издялат някъде в павилиона. Да отидем да ги открием, Чан!

Двамата поети се завзираха в дъсчените плоскости под гредите на покрива, върху които бяха изписани стихове и размисли на именити гости. Академикът накара един от прислужниците, които в този миг палеха фенерите на стойки, да вдигне високо един от тях.

— Ей, Цао, ето го вашето стихче! — възкликна дворцовият поет, вторачен нагоре. — Много е високо, но все пак се чете. Добър класически стил!

— „Напредвам, опрян върху патериците на древните цитати“ — прочете академикът. — Все пак можеха да му отредят малко по-добро

място. О, да, сега си спомням! Тогава съветникът нарече нашето събиране „Среща над облаците“. А тази вечер как да я наречем?

— „Среща в мъглата“ — обади се дрезгав глас. Брат Лу, облечен в дълга тъмночервена роба, обточена с черно, току-що се беше появил.

— Прекрасно! — откликна дворцовият поет. — Наистина има доста мъгла. Погледнете тези дълги повесма между дърветата.

— Не това имах предвид — сопна се гробарят.

— Да се надяваме, че луната скоро ще се покаже — каза съдията. — Сегашният празник, свързан със средата на есента, е посветен именно на нея.

Прислужничките вече бяха напълнили с вино чашите, подредени заедно със студените блюда на кръгла, лакирана в червено маса до парапета.

Дребният магистрат вдигна чашата си.

— Поздравявам ви с добре дошли на Срещата в мъглата! Това е простичко, селско угощение, затова предлагам да сядаме на масата без много церемонии.

Той настани академика от дясната си страна, а дворцовия поет отляво. Въздухът беше хладен, но седалките бяха застлани с ватирани покривки, на земята пред всеки бе поставена дървена стъпенка. Съдията Ди седна срещу колегата си между гробаря и поетесата.

Прислужниците донесоха огромни купи с горещи кюфтета. Готвачът на Луо вероятно правилно бе преценил, че в тази хладна вечер на скалата гостите едва ли ще наблегнат на студените предястия. Две прислужнички пълнеха чашите. Гробарят пресуши своята на един дъх и заяви с дрезгав глас:

— Направих чудесна разходка. Видях златен фазан, два гибона, които се люлееха на клоните, и една лисица... много голяма... Тя...

— Надявам се, че тази вечер ще ни спестите злокобните си истории за лисици, брат Лу! — скастри го поетесата. — Последния път, когато се видяхме в езерната област, направо ни изправихте косите с вашите страхотии.

На съдията му се стори, че поетесата изглежда доста по-добре, отколкото на обед. Но пък възможно беше това да се дължи на изкусно поставения грим. Брат Лу вторачи изпъкналите си очи в нея.

— Случва ми се да се сдобия с двойно зрение — спокойно заяви той. — Когато казвам на хората какво виждам, то е хем за да се правя

на много прозорлив, хем за да разпръсна собствените си страхове. Никак не ми харесва онова, което виждам. По ми е добре да наблюдавам животните сред природата.

Гробарят изглеждаше необичайно отпаднал и това поразя съдията.

— Когато служех в Ханюан — каза той, — в горичката точно зад сградата на съдилището имаше гибони. Всяка сутрин ги гледах, докато си пиех чая на терасата.

— Хубаво нещо е любовта към животните — бавно изрече гробарят. — Човек никога не знае какво животно е бил или в какво ще се прероди.

— Представям си ви като свиреп тигър в миналия ви живот, магистрате — с пламъче в очите каза Юлан на съдията.

— По-скоро куче пазач, госпожо! — отговори Ди и се обърна към гробаря: — Казахте, че вече не сте будист, а ето че все пак вярвате в прераждането на душите?

— Естествено, че вярвам. Защо иначе някои от нас живеят в ужасяваща бедност от люлката до гроба? Или защо например се случва дете да умре в неописуеми страдания? Единственият възможен отговор е, че изкупват грехове, извършени в миналите им животи. Нима висшите сили биха могли да си представят, че ще успеем да изкупим всичките си грехове през краткото време на един човешки живот?

— Не, не, Луо, аз настоявам! — провикна се академикът, прекъсвайки разговора им. — Трябва да ни изрецитирате някой от нецензурните си стихове, за да защитите името си на голям любовник!

— Луо е любовник на любовта — сухо вметна поетесата. — Той се заная с всички, защото не може да обича една жена.

— Тази забележка не е много любезна по отношение на нашия домакин — намеси се дворцовият поет. — За наказание вие ще ни изрецитирате едно от любовните си стихотворения, Юлан!

— Не рецитирам любовни стихотворения. Никога вече. Но ще ви напиша едно.

Магистратът посочи на домоуправителя масата, където бяха поставени туш, хартия и четки. Съдията Ди забеляза, че Луо е пребледнял необичайно: явно Юлан бе засегнала някаква чувствителна струна. Докато домоуправителят подбираше хартията, академикът извиси глас:

— Нашата велика поетеса Юлан няма да повери своите безсмъртни стихове на къс хартия. Напишете ги върху тази колона, гравирайте ги на дървото, за да могат бъдните поколения да им се възхищават.

Поетесата повдигна рамене. Изправи се бавно и се запъти към най-близката колона. След нея вървеше прислужничка с прибори за писане и още една, понесла свещ. Юлан прокара длан по колоната, докато напипа подходяща гладка повърхност, и съдията отново бе поразен от сръчността на изящните ѝ гъвкави пръсти. Тя натопи четката и написа с изискани стилни йероглифи:

*Тъга, аз търся верните слова
за тези редове в заревото на свещта.
В безкрайната нощ сънят ми бяга
и плашат ме самотните завивки.
Протяжно тягостно отронват се листата
във есенната ми градина вън.
Луна наднича, бледа като изоставена жена,
през леката копринена завеса.*

— О! — възкликна академикът. — Цялата носталгия на есента е уловена в тези няколко стиха! Поетесата е опростена! Да прием за нейно здраве!

И се заредиха наздравица след наздравица, докато слугите принасяха нови блюда. В четирите ъгъла на павилиона се появиха големи медни мангали, пълни с жарава, защото нощта напредваше. Ставаше студено, от пропастта изпълзяваше влажна мъгла. Черни облаци покриха луната. Магистратът Луо, загледан в окачените по клоните на боровете фенери, внезапно се надвеси напред.

— Защо, по дяволите, онези трима войници палят огън под дърветата?

— Това са войниците, които ме охраняват, магистрате — спокойно заяви Юлан.

— Ах, тези нагли разбойници! — извика Луо. — Ще ги накарам да...

— Вашата отговорност свършва до вратата на съдилището — живо му припомни тя.

— А... хм, да, разбира се — измърмори Луо. — Къде е шаранът в сладко-кисел сос?

Съдията Ди напълни чашата на Юлан и каза:

— Моят приятел Луо ми даде папката с вашето дело, госпожо, надявайки се аз да ви помогна да си изградите защита. Не съм блестящ в писането, но внимателно проучих документите и...

— Оценявам любезната ви загриженост, ваше превъзходителство — започна поетесата, оставяйки чашата си. — Но този месец и половина, прекаран в разни затвори, ми даде възможност достатъчно задълбочено да премисля цялата история. На мен, разбира се, ми липса владеенето на юридическия език, но смятам, че никой друг освен мен не би съумял да води защитата ми. Позволете да ви напълня чашата!

— Не ставайте глупава, Юлан! — рязко се намеси гробарят. — С името на Ди в тази област никой не може да се мери.

— Порази ме — поде съдията Ди, — че никой не е обърнал внимание на факта, че цялото дело тръгва от едно анонимно писмо. Очевидно никой не се е постарал да узнае откъде авторът на писмото е знаел за трупа. Писмото е писано от ерудит и това изключва бандата крадци. Имате ли някаква представа, кой може да е този човек, госпожо?

— Ако имах — горчиво отвърна тя, — щях да го кажа на съдиите... Или може би нямаше — добави тя, като пресуши чашата си.

Думите ѝ накараха всички да замълчат. Дворцовият поет отбеляза студено:

— Липсата на логика е привилегия на красивите и умни жени. Пия за ваше здраве, Юлан!

— Аз също — изръмжа академикът. Избухналият бурен всеобщ смях отекна някак фалшиво в ушите на съдията Ди. Всички бяха пили доста, но той знаеше, че и тримата мъже умееха да носят наистина необикновено много. Впрочем до този миг никой не бе показал и най-малък признак на опиянение. За сметка на това очите на поетесата блесяха трескаво и тя сякаш бе на ръба на нервна криза. Непременно трябваше да я накара да каже още нещо, тъй като от последните ѝ думи се подразбираше, че вероятно подозира някого и че той седи на тази маса.

— Анонимното писмо, което ви уличава, госпожо — настоя съдията, — ми напомня за друго едно, писано преди осемнайсет години в Цинхуа. То е довело до гибелта на генерал Мо Дълин и също е било писано от блестящ литератор.

Поетесата втренчено изгледа Ди.

— Преди осемнайсет години, казвате? — удивено повтори тя. — Че с какво може да ми помогне това!

— Така се случи — продължи съдията, — че наскоро срещнах едно лице, свързано с трагедията около осъждането на генерала. Не пряко, но все пак свързано. И разговорът с него ме наведе на любопитни заключения. Става въпрос за дъщерята на една от наложниците на генерала, която се е казвала Сун.

Съдията погледна към гробаря, но той сякаш изобщо не следеше разговора, изцяло съсредоточен в ястието от бамбукови филизи. Академикът и дворцовият поет слушаха внимателно, но това като че ли беше обикновена любезност. С угълчето на окото си обаче съдията долови, че поетесата до него сякаш още повече помръкна. Това го изненада и той пресметна набързо. Тогава е била на дванайсет години. Оставаше някой да ѝ е говорил за тази история и този някой да е бил в течение на всичко.

— Сун? — повтори гробарят, като остави пръчиците на масата. — Не се ли казваше така убитият онзи ден кандидат?

— Точно така. И в тази връзка двамата с моя колега стигнахме до предателството на генерал Мо.

— Питам се какво ли очаквате да откриете — намеси се академикът. — Ако си въобразявате, Луо, че присъдата е била съдебна грешка, държа да ви уверя, че се лъжете. Аз бях съветник на императорския цензор и отблизо проследих всички разисквания по делото. Повярвайте ми, генералът беше виновен. Жалко наистина, защото беше безупречен воин и на пръв поглед много свестен мъж. Но някъде в душата си таеше нещо болезнено, ядеше го някаква неясна история със закъсняло повишение.

Дворцовият поет кимна и отпи от чашата си.

— Аз съм пълен невежа по отношение на криминалните дела — с ясен глас обяви той, — но обожавам загадките. Бихте ли ми обяснили, Луо, каква е връзката между тази стара история за държавна измама и съвсем пряното убийство на кандидата Сун?

— Точно защото младият мъж се наричаше Сун, помислихме, че може и да е бил брат на дъщерята на наложницата, за която спомена моят колега Ди.

— Тази хипотеза ми се струва несъстоятелна — възрази поетът.

Юлан като че ли понечи да се обади и съдията побърза да каже:

— Никак не е несъстоятелна! Можете ли да си представите, че наложницата на генерала е подхвърлила момиченцето, което е родила, защото е било плод на тайна връзка? Според нас, когато е научил, че неговата сестра, както и бившият любовник на майка му живеят тук, кандидатът е дошъл в Цинхуа, за да потърси този човек. Двамата с моя колега установихме, че Сун е преглеждал архивите на трибунала, за да стигне до близки и приятели на генерала.

— Моите поздравления, Луо! — провикна се академикът. — Вие сте съумявали блестящо да изпълнявате служебните си задължения, докато в същото време ни посрещахте блестящо и бяхте безупречен домакин. И толкова дискретно, че ние нищичко не сме усетили. Има ли нещо ново във връзка с убийството на кандидата?

— Всички заслуги са на моя колега Ди. Той ще ви съобщи последните новини.

— По силата на чиста случайност — обясни Ди — открих сестрата на Сун! Оказа се, че е пазителка на светилището на Черната лисица до Източната врата. Почти е луда и все пак...

— Доколкото ми е известно — прекъсна го дворецовият поет, — в съда не се приемат показанията на лица с увредени умствени способности.

Гробарят се бе обърнал към съдията и го гледаше втренчено с огромните си очища.

— Значи, Ди — извика той, — вие познавате Шафран?

ГЛАВА XVIII

ЕДНА ОТЧАЯНО ВЛЮБЕНА ЖЕНА РАЗКРИВА ДУШАТА СИ; АКАДЕМИКЪТ ПРАВИ ГОЛЯМА КРАЧКА НАПРЕД.

Дебелите бърни на брат Лу се разтеглиха. После той каза умислено, въртейки в едрата си космата длан чашата с вино:

— И аз съм го виждал това момиче, един-единствен път. Много ми е интересно заради близостта ѝ с лисиците. Там гъмжи от тях. Знаете ли историята ѝ? Продали я в някакъв долнопробен бардак и там е отхапала езика на първия си клиент. Съвсем като лисица, нали? Онзи едва не умрял. В суматохата тя скочила през прозореца, скрила се в свещилището на Черната лисица и оттогава не е мърдала оттам.

— Кога я видяхте за последен път? — небрежно попита съдията.

— Кога ли? О, трябва да има една-две години. Преди три дни, когато пристигнах тук, исках да пообщувам малко с нея, за да разбера нещо за отношенията ѝ с лисиците. На два пъти ходих — уточни той, поклащайки глава. — Всеки път стигах до портала и се връщах обратно. За мен там има твърде много призраци — гробарят отново напълни чашата си и се обърна към магистрата Луо: — Снощната танцьорка в лице също напомняше лисица. Как е кракът ѝ?

Дребничкият магистрат се облеци въпросително към Ди. Той кимна и Луо изстреля почти в скоропоговорка:

— Снощи не искахме да ви безпокоим, господа, затова ви казахме, че е било нещастен случай. Момичето бе убито.

— Така си и помислих! — измърмори гробарят. — Трупът е бил съвсем близо до нас, докато ние пиехме и бърбяхме...

Дворцовият поет гледаше Юлан с изплашено лице.

Поетесата кимна и академикът се обади раздражено:

— Трябваше да ни предупредите, Луо! Ние, видите ли, не сме от хората, дето се разстройват толкова лесно. А и моят дългогодишен

опит като съдия можеше да се окаже полезен. И така, Луо, вече си имате две убийства на гърба, така ли? Някаква следа при това на танцьорката?

Съдията Ди забеляза, че колегата му се колебае, и побърза да се намеси:

— Двата случая са тясно преплетени. По отношение на кандидата Сун и неговите проучвания тук съм напълно съгласен с вас, че баща му, генералът, е бил виновен. Младежът наистина се е лъгал. Но ние двамата с моя колега смятаме, че Сун е бил на път да изобличи издайника на баща му, защото онзи го е направил не от любов към родината, а поради напълно егоистичен, личен мотив. Става дума за...

Съдията млъкна, прекъснат от ужасения вик на Юлан.

— Ще свършите ли най-накрая това зловещо обсъждане? — с треперещ глас изрече тя. — Този ваш начин бавно и неотклонно да се приближавате към жертвата си... Нима забравяте, че аз също съм обвиняема и смъртното наказание виси над главата ми? Как можете...

— Спокойно, Юлан! — намеси се академикът. — Безполезно е да се вълнувате. Вашето оправдание не подлежи на съмнение. Съдиите от Столичния съд са прекрасни хора, познавам ги до един. Мога да ви уверя, че вашият процес ще бъде чиста формалност и че ще приключи много бързо.

— Това не подлежи на съмнение — добави дворцовият поет.

— Имам много добри новини за вас, госпожо — съобщи Ди. — Преди малко казах, че анонимното писмо, разобличаващо генерал Мо, и другото, което обвинява вас, са писани от голям литератор. Установихме също, че са дело на един и същ човек. Това дава възможност вашият случай да се представи в съвсем нова светлина.

Академикът и дворцовият поет смаяно се втренчиха в съдията.

— По-напред кажете за убийството на танцьорката лисица! — намеси се гробарят. — Все пак беше в съседната стая.

— Така е, наистина. Вие, естествено, знаете историята за Стълбището на съпругата и освен това ви е известно, че жената на Деветия принц се е вмъквала през една врата зад паното в дъното на залата, за да...

Нещо изтрополя и съдията се обърна към поетесата. Тя беше скочила на крака, прекатурвайки тежкия стол.

— Вие сте глупак! — изкрещя тя и прониза с изпепеляващ поглед съдията Ди. — Стига с тези изсмукани от пръстите истории! Как не можете да видите истината, та тя ще ви избоде очите. Не мога повече да слушам тези глупости — запъхтя се тя и се хвана с две ръце за гърдите, сякаш не ѝ достигаше въздух. — Това са два месеца, не издържам повече, нямам сили. Аз убих момичето! — изкрещя тя и удари с юмрук по масата. — Тя ме шантажираше, глупаци такива! Аз забих ножицата в мършавия ѝ врат и после ви изиграх комедия.

Настъпи дълбока тишина. Юлан местеше пламналите си очи от човек на човек. Съдията Ди я гледаше изумен.

— Свършено е с мен... — промълви Луо. Най-сетне поетесата сведе очи и продължи с малко по-спокоен глас:

— Кандидатът Сун ми беше любовник. Знаех за неговото убеждение, че баща му е бил осъден несправедливо. Танцърката ми каза, че Сун ходел при Шафран, една луда нещастница, която имала еротични халюцинации. Облякла един скелет в саван и го наричала свой любовник. Много страдала, че е сираче, и за утеха си въобразявала, че баща ѝ идва от време на време да я посещава. Каза ми го Малък Феникс. Тя не я разубедила, дори напротив — за да ѝ угоди и онази да продължава да я учи на странните си песни. Малък Феникс си беше една долна мръсница и си заслужаваше смъртта. Научи за моята любов със Сун и реши да ме изнудва, за което разбрах вчера привечер. Трябваше да танцува „Пурпурните облаци“, но после реши да избере „Напев на Черната лисица“, за да ми подсказе, че е виждала Сун в изоставения храм.

Поетесата отново се задъха. Съдията се опита да сложи някакъв ред в обръкания ѝ разказ. Ето че внимателно изградените му хипотези рухнаха, преди дори да ги бе изказал. Издрънча оръжие. Тримата войници, обезпокоени от падането на стола и крясъците на поетесата, бяха пристъпили до павилиона. Облегнат на една колона, сержантът наблюдаваше със смутен вид сцената, но гостите не гледаха към него. Всички бяха вперили поглед в поетесата. Тя стоеше изправена, с длани на масата.

— Каква тайна е научила от Сун танцърката? — попита най-сетне съдията Ди и сам не позна гласа си.

Поетесата се обърна и махна на войника.

— Ела насам, сержанте! Ти се отнасяше добре с мен и имаш право да чуеш всичко.

Войникът притеснено погледна Луо и неуверено се приближи до масата. Юлан заговори:

— Сун ми беше любовник, но бързо ми омръзна и го изоставих. Това беше миналата есен. Преди шест седмици прекара няколко дни с мен в езерната област. Дойде да ме моли отново да заживея с него. Отказах му. Бях отвратена от любовниците си, дори започнах да ненавиждам мъжете. Останаха ми само няколко приятелки, макар че и те не бяха стока. Открих, че прислужничката ми ме мами с някакъв хамалин, и я изгоних. Върна се по някое време, защото мислела, че съм излязла на вечерна разходка, и я сварих, докато изпразваше кутията ми с бижута.

Юлан замълча и отметна един кичур коса от развалената си прическа.

— Искях да ѝ дам един урок, но стана така, че... вече не удрях нея с камшика, ударите бяха предназначени за мен самата, за моята нетърпима, разкъсваща лудост. Докато дойда на себе си и разбера какво върша, тя вече лежеше безжизнена на земята. Извлякох трупа в градината, а там пред вратата ме чакаше Сун. Той дума не обели и ми помогна да я зароя под черешовото дърво. После ми каза, че тази тайна ще ни свързва. Обясних му, че става съучастник в престъпление и че е най-добре веднага да изчезва. Така и направи. Тогава помислих и за себе си, разбих ключалката на градинската врата и зарових двата свещника под олтара — Юлан въздъхна и отново се обърна към сержанта, като каза кротко: — Моля те да ме извиниш. Ти дискретно изчака навън, когато преди три дни отидох при оня златар. Там налетях на Сун и той ми прошепна, че очевидно анонимното му писмо се е оказало недостатъчно, за да ме изпрати на дръвника, та затова бил приготвил и друго, но може би, подметна той, все пак бих се съгласила да обсъдя преди това всичко с него. Обещах му да отида при него в полунощ. Ти ми имаше доверие, сержанте, и не постави караул пред стаята ми онази нощ. Аз излязох от странноприемницата и отидох при Сун. Убих го веднага щом ме пусна вътре, с една пила за гравирание, която намерих в купчина боклук на уличката. Това е всичко!

— Много съжалявам, госпожо — каза войникът и безстрастно започна да размотава тънката верига, увита около кръста му.

— Винаги сте били много силна в импровизациите — прокълтя един глас.

Академикът се бе изправил и стоеше зад стола си. Светлината от окачените по гредите фенери озаряваше внушителната му фигура и високомерното му невъзмутимо лице. Той грижливо оправи гънките на широката си роба и с непринуден тон каза:

— Каквото и да става, не ми се иска да бъда длъжник на една вулгарна курва.

След това спокойно прекрачи през парапета.

Поетесата изкрещя неистово, съдията Ди се хвърли към парапета, последван от сержанта и гробаря. Отдолу, от черното дъно на бездната, долиташе единствено тихият ромол на реката.

Когато съдията се обърна, поетесата беше престанала да крещи. Стоеше вцепенена, вкопчена в парапета до дворцовия поет. Магистратът Луо даваше накъсани заповеди на домоуправителя, който се втурна да ги изпълнява. След известно време поетесата се върна и седна на мястото си.

— Това беше единственият мъж, когото някога съм обичала — с равен тон каза тя. — Да изпием още по една чаша заедно. Скоро ще се разотидем, ето вижте, луната вече се вдига.

Гостите насядаха отново, а сержантът отстъпи до най-отдалечената колона и тримата му другари застанаха около него.

— От моя домоуправител научих — каза Луо, докато съдията Ди пълнеше чашата на Юлан, — че имало някаква пътечка до най-долу. Изпратих част от моите хора да потърсят тялото. Вероятно обаче ще го намерят една-две мили по-надолу, защото тук течението е много бързо.

Поетесата се облакът на масата.

— От години беше изработил план за величествен мавзолей, който да бъде издигнат в родното му село. А сега тялото му... — тя зарови лице в дланите си.

Гробарят и Луо мълчаливо наблюдаваха потреперващите й рамене. Дворцовият поет бе извърнал глава и втрещено съзерцаваше планинската верига, окъпана в лунната светлина.

— Така е, това беше единственият мъж, когото наистина съм обичала — продължи Юлан. — Обичах поета Уън Тунян, той беше благороден и чаровен... освен това още няколко души. Но Цао Факуън го носех в себе си, в тялото си. Деветнайсетгодишна бях, когато се

влюбих в него. Той тайно ме отмъкна от дома, в който работех, защото отказваше да ме откупи. Насити ми се и ме заряза без пукнат грош. Наложих ми се да работя като най-долнопробна проститутка, името ми го записаха в черния списък, защото бях бягала, вратите на поизисканите заведения бяха затворени за мен. Разболях се, издъхвах. Той знаеше всичко това, но не си помръдна пръста за мен. После, след като Уън Тунян ме изправи на крака, на няколко пъти се опитвах да го върна. Той ме изрита също както се изритва прекалено досадно с любвеобилието си куче. Как ли не съм страдала заради него! И през цялото време не престанах да го обичам... — тя пресуши чашата си на един дъх и се обърна към магистрата Луо с доста жалък вид: — Когато ме поканихте да ви гостувам, Луо, отначало отказах, защото си мислех, че вече нямам никакво желание да го виждам... да слушам този надут глас, да гледам този... — тя сви рамене: — Но обичаш ли истински един мъж, обичаш и недостатъците му. И ето че дойдох. Беше истинско мъчение да бъда тук с него и все пак се чувствах щастлива... Изгубих самообладание само когато ме накара да импровизирам ода в прослава на нашето „весело събиране“. Моля за извинение, Луо. Аз бях единственият човек, пред когото той можеше да се перчи със злодеянията си. А много ги беше натрупал. Смяташе се за най-великия мъж на всички времена и от това следваше, че по право му се пада да изживее всичко, което тялото и душата на един мъж могат да изживеят. Когато прелъстил наложницата на генерала и Мо научил, Цао го предал. Сам възнамерявал да се включи в заговора, но навреме се усетил, че е обречен на провал. Познавал всички съзаклятници на генерала, без те да го познават. Цензорът благодарил на Цао за мъдрите съвети — не можете да си представите с каква наслада ми го каза. Генералът не споменал неговото име на процеса, защото не можел да представи никакво доказателство за включването му в заговора, а освен това бил прекалено горд, за да разкрие прелюбодейнието на наложницата си. Впрочем тя се била обесила, генералът и срещу нея не можел да докаже нищо. Цао много обичаше да ми разказва тази едновременна история... Миналата пролет дойде в манастира „Бялата чапла“, защото нищо не му доставяше по-голямо удоволствие от гледката на нещастия, които сам е предизвикал. Затова и не пропускаше да навести незаконната си дъщеря всеки път, когато минаваше през Цинхуа. Уверявал я, че този неин живот с любимия и с

лисиците е прекрасен... Всъщност всичко, което казах за моята прислужница, беше истина. Само че не ставаше въпрос за Сун, а за Цао. Клетият кандидат, очите му не съм виждала. Вчера за пръв път чух от Цао за него. Окаяната Шафран му каза каквото ѝ било известно за Сун. Отишъл през нощта и почукал на вратата му. Казал на Сун, че идва да му предаде важни сведения за делото на генерала. Сун отворил и Цао го убил с една пила, която намерил в боклуците до входа. Похвали ми се, че носел нож, но винаги било за предпочитане да се използва импровизирано оръжие, намерено на самото място. Затова уби и танцърката с ножица. Цао се страхуваше само от едно: да не би Сун да е разкрил връзката му с неговата майка, стари писма или някакъв документ. Затова претърсил основно стаите, но напразно. Налейте ми още една чаша, брат Лу! — тя изпи виното на един дъх и продължи малко по-спокойно: — Няма смисъл да ви обяснявам, че когато Цао ми помогна да заровим тялото на прислужничката, аз не го карах да си върви. Напротив, на колене го молах да остане, да се върне при мен. Той каза, че много съжалява, задето не могъл да наблюдава как убивам момичето с камшик, но пък негов дълг било да ме предаде на властите. И се заливаше от смях на тръгване. Знаех, че наистина ще го направи, затова се постарях да прикрия, колкото мога, нещата. Щом научих за анонимното писмо, бях сигурна, че е работа на Цао и че той желае гибелта ми. Много добре познаваше безмозъчната ми, отворителна преданост към него и бе наясно, че никога няма да го разоблича, че по-скоро ще предпочета смъртта. — Юлан уморено повдигна глава и посочи колоната: — Можете да видите колко го обичах. Това стихотворение го написах още докато бяхме заедно. А тази ваша мрежа — обърна се тя към съдията с пламнали очи, — докато безмилостно се затягаше, мен душеше! Затова проговорих. Опитах се да го спася, като свързах в едно всички брънки, които познавах. Но нали чухте последните му думи... — тя остави чашата си на масата и стана, като оправи прическата си със сръчни и бързи движения. — Сега Цао е покойник — добави невъзмутимо тя — и аз, естествено, мога на него да стоваря вината за смъртта на моята прислужничка. Беше напълно способен да я пребие до смърт с камшик. Но той вече не е жив, а това значи, че и за мен няма живот. Мога да скоча в пропастта след него, но тогава този сержант ще трябва да плати с главата си. Освен това и аз съм горда по моему и ако има

много неща, за които да се укорявам, то поне никога не съм била малодушна. Убих прислужничката си и ще си получа каквото заслужавам. Запознанството ми с вас беше истинска привилегия, Чан — обърна се тя с измъчена усмивка към дворцовия литератор, — защото вие сте голям поет. А от вас, брат Лу, се възхищавам, защото успях да доловя суровата ви мъдрост. На вас съм искрено признателна, Луо, за вашето здраво приятелство... Моля ви, магистрате — обърна се тя към Ди, — да ми простите, че преди малко ви говорих с такъв тон. Моята връзка с Цао беше обречена рано или късно да завърши с катастрофа, а вие просто изпълнихте дълга си. Така стана по-добре: откак Цао се беше оттеглил и разполагаше с много време, бе започнал да крои демонски планове за нови забавления. Що се отнася до мен, животът ми свърши. Сбогом!

Юлан се обърна към сержанта, който окова ръцете ѝ и я поведе, следван от останалите войници. Смъртно пребледнял, дворцовият поет седна с кръстосани нозе на мястото си и започна да разтърква слепоочията си.

— Страшно ме боли главата. Като си помисля само, че мечтаех за някакво разтърсващо преживяване! Хайде да се прибираме, Луо — добави той и скочи на крака. — Вашата кариера е осигурена! — бледо усмихнат добави той. — Чакат ви високи почести, вие ще...

— Знам много добре какво ме чака — сухо отвърна дребничкият магистрат. — Безсънна нощ в кабинета, докато подготвя служебния доклад. Заповядайте в паланкина, аз идвам след миг.

Когато поетът ги напусна, Луо впери очи в съдията Ди и проломоти:

— Беше, беше... ужасно, Ди. Тя... тя...

Гласът му секна. Съдията Ди внимателно положи ръка върху дланта на приятеля си.

— Ще можете да довършите биографията ѝ, Луо, като цитирате дума по дума всичко, което тя каза. Вашето издание на нейните произведения ще я реабилитира истински и тя ще живее със стиховете си во веки веков. Вие се върнете с Чан, на мен ми се иска да остана още малко. Имам нужда да поразмисля спокойно за всичко, което се случи. Наредете на служителите си да приготвят каквото трябва в съдилището, аз няма да се бавя и ще ви помогна за доклада.

Ди проследи с очи отдалечаващия се магистрат и се обърна към гробаря:

— А вие какво възнамерявате да правите? — попита той.

— Да постоя с вас, Ди. Хайде да преместим столовете си до парапета, за да се полюбуваме на луната. Нали сме тук в нейна чест!

Двамата мъже се облегнаха на полуразтребената маса. Нямаше никой друг в павилиона. След като магистратът тръгна, прислужниците се завтекоха към импровизираната кухня в гората, нетърпеливи да обсъдят потресаващите събития. Съдията съзерцаваше мълчаливо планината отсреща, където всяко дърво се открояваше ясно в потока лунна светлина.

— Вие проявявате интерес към Шафран, нали? — внезапно попита той. — Тъжно ми е да ви съобщя, но тя умря от бяс днес следобед.

— Зная — отвърна монахът. — Докато се изкачвах по пътеката, видях една черна лисица, за пръв път през живота си. Само зърнах за миг издълженото гъвкаво тяло и лъскавата черна козина, преди да изчезне в храстите... Имаште ли някакви доказателства срещу академика, Ди? — нехайно попита Лу, докато потриваше дебелиите си небръснати бузи.

— Никакви. Но поетесата смяташе, че имам, и разкри всичко. Ако не беше проговорила, щях да продължа още малко с натиска, а накрая щях да се измъкна с някакво мъгляво предположение. Академикът щеше да определи изказването ми като интересно упражнение по дедукция и всичко щеше да свърши дотук. Очевидно той прекрасно знаеше, че не разполагам с никакво сериозно доказателство срещу него. И той се самоуби не от страх пред съдебния процес и наказанието, а само защото болезненото му високомерие нямаше да му позволи да живее с мисълта, че някой го е съжалил.

— Странна драма се разигра, Ди — замислено поклати глава гробарят. — Човешка драма, в която определена роля играеше лисицата. Не бива да гледаме на нещата само от ограничената гледна точка на нашия малък човешки всемир. Съществуват и много други, които преливат отвъд него, Ди. Погледната от всемира на лисиците, това беше една лисича драма, в която няколко окаяни човешки същества изпълняваха второстепенни роли.

— Може би имате право. Изглежда, всичко е започнало преди четирийсет години, когато майката на Шафран, малко момиче по онова време, е донесла в дома си малко черно лисиче... Но едно знам със сигурност — добави той и протегна дългите си крака — ...и то е, че съм много изморен.

Гробарят го стрелна с крайчеца на окото си.

— Идете да си починете, Ди. И на двамата ни остава още доста път напред, всеки в своята посока... Доста път, дълъг и изтощителен.

Гробарят се намести на стола и вторачи в луната огромните си безстрастни очи.

ПОСЛЕСЛОВ

Съдията Ди е историческа личност, живяла от 630 до 700 г. Бил е голям следовател и известен държавник на династия Тан. Събитията, описани в романа, са измислени, както и героите — с изключение на поетесата Юлан. За нейния образ съм черпил вдъхновение от прочутата Юсюан Ци (около 844–871 г.). След бурен живот тази куртизанка загива на ешафода, обвинена, че пребила до смърт една от прислужничките си, без обвинението да получи недвусмислено потвърждение. Любезният читател може да научи нещо повече за живота и творчеството ѝ от моето съчинение „Сексуалният живот в древен Китай“. Стихотворението, цитирано на стр. 182 от настоящия роман, е нейно.

Що се отнася до някои аспекти на литературния живот, засегнати в романа, да припомним, че в продължение на две хиляди години успехът на литературните изпити е бил единственият достъп до официална кариера в Китай. Всеки имал право да се яви, като, естествено, потомците на богатите са можели да се подготвят много по-добре от децата на бедните. Издържалите изпита — какъвто и да бил общественият им статус или имотното състояние — получавали официална стипендия, което придавало известна демократичност на режима и донейде допринасяло за обединението на китайското общество. Литературните занимания играели важна роля в живота на китайците, като сред тях на преден план стояла калиграфията, ценена повече и от живописата. Нищо чудно, ако си припомним, че йероглифите са по-скоро рисувани идеограми, отколкото букви — калиграфията би могла донякъде да се сравни със западната абстрактна живопис.

Трите действащи религии по онова време са конфуцианството, даоизмът и дошлият от Индия будизъм, който започва да се разпространява през I в. Преобладаващата част от държавните чиновници били конфуцианци, гледащи благосклонно на даоизма, но определено отрицателно настроени спрямо будизма. През VII в. пак от

Индия идва една нова будистка секта — чан, която заимства множество елементи от даоизма. Привържениците ѝ отхвърлят ролята на Буда като спасител и обявяват свещените книги за безполезни, заявявайки, че всеки трябва да търси светлината вътре в себе си. Това учение се пренася от еkleктично настроени литератори и особено се прочува в Япония под името Дзен. В настоящата история брат Лу е дзенски монах.

Китайските народни вярвания, свързани с лисицата, датират отпреди началото на новата ера и са често срещан мотив в литературата. По този въпрос съм се опирал на изследването на холандския синолог J. J. M. de Groot, *The Religious System of China*, v. 2, b. 2, pp. 576–600 (E. J. Brill, Leiden, 1910).

По времето на съдията Ди китайците не носели плитки. Този обичай им бил наложен от манджурските нашественици след 1644 г. Мъжете събирали косите си на кок и ходели навред с шапка, която сваляли само преди лягане. Като тежка обида се приемало явяването пред някого с гола глава; единствените изключения се допускали за даоистките отшелници и будистките монаси. Тази особеност е засегната във връзка с убийството на кандидата Сун.

По времето на династия Тан китайците не пушели — тютюнът и опиумът навлизат в Китай столетия след смъртта на съдията Ди.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.